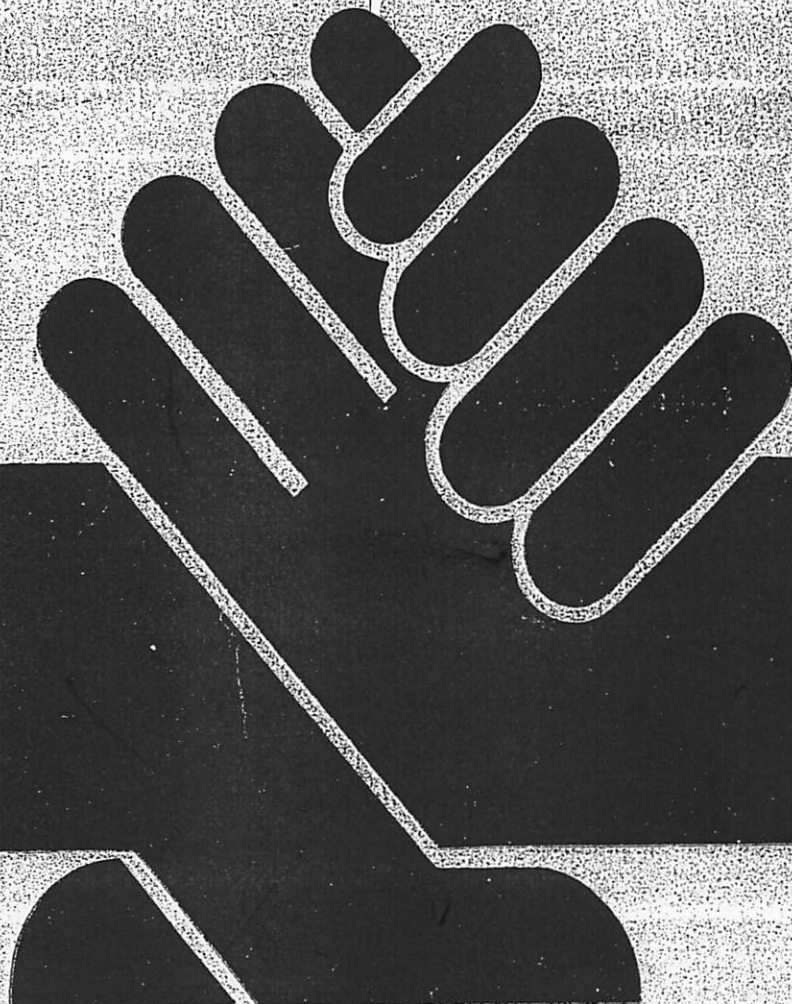

MAGAZINE 1982-83

OF
COMMERCE & ECONOMICS

PRAMILARAI DALMI TONS COLLEGE OF COMMERCE & ECONOMICS

LIONS CLUB OF MALAD-BORIVLI COLLEGE CHARITY TRUST

BOARD OF TRUSTEES

Shri Mahavir Prasad Dalmia

Lion Bajranglal Dalmia

Lion Dr. N. V. Suchak

Lion Sitaram P. Singhania

Lion Ratanlal G. Saraf

PRAHLADRAI DALMIA LIONS

COLLEGE OF

COMMERCE & ECONOMICS

-: Governing Council :-

Lion Mahavir Prasad Dalmia	(Trustee)
Lion Bajranglal Dalmia	(Trustee)
Lion Dr. N. V. Suchak	(Trustee)
Lion S. P. Singhania	(Trustee)
Lion Ratanlal Saraf	(Trustee)
Lion S. M. Jhunjhunwala	(Chairman)
Lion Ishwarbhai Padia	(Vice Chairman)
Lion Rajan J. Shah	(Hon. Secretary)
Lion O. P. Gupta (I)	(Jt. Secretary)
Lion Gulshan H. Sehgal	(Jt. Secretary)
Lion Vijayraj Vyas	(Treasurer)
Lion O. P. Gupta (K)	(Member)
Lion N. D. Oza	(Member)
Lion R. D. Patel	(Member)
Lion Balwantraj Jogi	(Member)
Principal (Mrs.) P. S. Baleri	(Ex-Officio)

Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce & Economics

MAGAZINE

1982-83

Editor :

Principal : (Mrs.) P. S. BALERI

Sectional Editors :

English :	Marathi :	Gujarati	Hindi
Prof.	Prof.	Prof.	Prof.
P. S. Sapre	(Mrs.) S. S. Kulkarni	(Mrs.) Jyotsna Vyas	Miss. Lata Sharma

Magazine Secretary :

NARAYAN PANICKAR

**STATEMENT AS PER PRESS AND
REGISTRATION OF BOOKS ACT.**

FORM IV

(1) Place of Publication	Bombay.
(2) Periodicity of Publication	Yearly
(3) Printer's Name Nationality Address	Principal (Mrs.) P. S. Baleri Indian P. D. Lions College of Commerce & Economics, Sundernagar, Malad.
(4) Publisher's Name Nationality Address	Principal (Mrs.) P. S. Baleri Indian P. D. Lions College of Commerec & Economics, Sundernagar. Malad.
(5) Editor's Name Nationality Address	Principal (Mrs.) P. S. Baleri Indian P. D. Lions College of Commerce & Economics, Sundernagar, Malad.
(6) Names and Address of individuals who own the newspaper and partner or shareholders holding more than one percent of total capital.	P. D. Lions College of Commerce & Economics, Sundernagar, Malad, Bombay-400 064.

I, P. S. Baleri, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge.

Sd./- P. S. BALERI
Signature of the Principal.

CONTENTS

1. Editorial	...	1
2. Principal's Report	...	3
3. Life	... Miss. Jasmeen Jasdanwala	9
4. Age Limits	... Narayan Panicker	9
5. Education for Women	... Omprakash D. Singh	10
6. Love, Peace & Pardon	... Manish Tanna	12
7. The Dejected Lover	... Nitin K. Jani	13
8. Analysis of a Back Bencher	... Mark Pinto	14
9. Life is a	... Akshay N. Shah	15
10. Rhyme on Doctor	... Anil B. Mehta	15
11. Seniority	... Miss. Rachana R. Adhia	16
12. Exam	... Rajesh R. Shah	16
13. Today's Youth	... Miss. Greta	17
14. Laugh And Be Merry	... Mark Pinto Narayan Panicker	18
15. True Love	... Miss. Rachana R. Adhia	20
16. Golden Memories	... Sunil Kabra	21
17. Asian Games	... Rajendra M. Saxena	22
18. Black Money-Causes & Cures	... Rajkumari Purohit	23
19. Quotable Quotes	... Narayan Panicker	24
20. The Grave	... Walter D'Souza	26
21. My only Salvation	... Suparna Bhardwaj	26
22. Alphabetical Advice	... Prof. Kailash Vachhrajani	27
23. Laugh ! Laugh ! Laugh !	... Dixit K. Popat	28
24. Love, A Climate of Heart	... Anil R. Baragara	29
25. Smoking A Sure way to Death	... Chaitanya K. Koppikar	30
26. Our Society	... Mohana Vaswani	32
27. Let's Laugh a while	... Parshoram Karani	33
28. Dowry—the ugly face	... Suparna Bhardwaj	34
29. Laugh And Be Merry	... Subhrajeet Talukdar	35
30. Crime And Criminals	... Rajendra P. Parkar	36
31. To be a Speaker	... Manish Tanna	38
32. Apartheid A Crime Against Humanity	... Rajendra M. Saxena	39
33. Reports	...	43-59
34. Student Teacher Council 1982-83	...	60
35. Roll of Honour	...	61
36. N. S. S. Report	...	62
37. Condolence	...	64

૯	હાઈકું
૧૦	ઓળખાણ
૧૧	ભ્રમણા
૧૨	મંઝલ
૧૩	સહારાને ઝંખે
૧૪	યુવાન અને નીતિ
૧૫	એક રચના
૧૬	પાલેજ ગામના હે વાનર ભાઈઓ
૧૭	ધૂળેટીનો રંગ
૧૮	નાટક
૧૯	જવાની
૨૦	હજી આવવાને તને વાર છે....
૨૧	કાવ્ય
૨૨	યુવાન
૨૩	માત્ર એટલું જ યાદ છે
૨૪	આ બધું કોના માટે
૨૫	શૂટ હિમ
૨૬	ધિકકાર
૨૭	મિલ કામદારોની હુડતાળ
૨૮	વીતી ગઈ એ ભુવાની
૨૯	મોંઘવારો
૩૦	કહેવાયું નહીં
૩૧	એટલે
૩૨	ઉમ્રકી રાહ પર
૩૩	શું ખખર
૩૪	અલવિદા
૩૫	સાહિત્ય એ સમાજ જીવનની આરસી છે
૩૬	હર્લિસં ભારતે જન્મ

રાબુ કે. મેવાડા	૧૦
ઉમેશ ડુંગરીઆ	૧૧
નરેન્દ્ર ખારોટ	૧૧
કિરણ બી પંડ્યા	૧૨
ઉમેશ ડુંગરીઆ	૧૨
ભાવેશ સી. શાહ	૧૩
નરેન્દ્ર ખારોટ	૧૩
રાજેશ સી. લોજક	૧૪
વ્યાસ હીમા મનસુખલાલ	૧૫
રાજેશ આર. શાહ	૧૬
અનીલ એસ. પંડ્યા	૧૬
અક્ષય નરેન્દ્રકુમાર શાહ	૧૭
વ્યાસ સંજય નરોત્તમદાસ	૧૭
રોહીત એમ. રાયચૂરા	૧૮
અમિતા આર. દેસાઈ	૧૯
દિપક એમ. શાહ	૨૦
રાજેશ સી. લોજક	૨૨
વોરા વિરેશ ઇન્દુલાલ	૨૩
સંગીતા એ. માસલિયા	૨૪
દમયંતી એસ. પઢીયાર	૨૫
ગાંધી ધર્મેન્દ્ર બી.	૨૬
કમલેશ એલ. કોઠારી	૨૬
પીયુષ ડી. શાહ	૨૭
સંજય દેસાઈ	૨૭
પંડ્યા આશિષ પ્રેમી	૨૮
વિરેશ આઈ. વોરા	૨૮
પારૂલ આઈ. પારેખ	૨૯
વિરેશ આઈ. વોરા	૩૦

૧
૨
૩
૪
૫
૬
૮
૮
૯
૧૦
૧૨
૧૩
૧૬
૧૫
૩
૪
૬
૮
૮
૯
૧૦

हिन्दी विभाग

१	मातृभाषी सत्यप्रकाश	१	संज्ञ
२	किरण एंव. चौधरी	२	महंगाई समस्या
३	स्वर्णकार मनोहरलाल	३	हिन्दी, हिन्दी, हिन्दी खून बहाइये
४	रोशनी शहनी	४	कल्पना के दोहे
४	स्वर्णकार मनोहरलाल	५	सुविनया
५	अरका विद्या	६	सुविनया
६	आर. सी. विवेकमणि	७	करपना
७	अनील शर्मा	९	समय बलवान है और समय शेष है
९	सुनील कावरा	१०	दृष्टिकोण
१०	सुनील कुमार सरावगी	११	निराशा प्रेमी
१३	शशिभानु देवदा	१२	चाह गई बिना गई
१४	नीना आर. वसुदेव्या	१३	नेना का रासायनिक विकलेषण
१५	वनिता शर्मा	१४	मित्र हलनाथ के दरम्यान
१६	सागर बी. मैत्री	१५	बहैन
१६	सुनील सरावगी	१६	अंधारा
१७	शुक्ला आर. आर.	१७	कसौटी
१८	राकेश बी. शर्मा	१८	आधुनिक कौआ
१९	मनीष तन्ना	१९	ना पुत्र करार
२०	संजय गोलम	२०	षट्पद-पदी वनाम. छःजीपी
२०	संजय गोलम	२१	एक मुक्तक
२०	अनील अडुकिया	२२	कविता

college annual day highlights

Chief Guest Shri P. S. Pasricha (D. C. P. Traffic) addressing the audience.

college annual day highlights

We don't believe in dieting ? Governing council members with the Chief Guest Justice Parekh of Bombay High Court.

T
cular are
borne ou
Collegiat
great pric
also to al
levels of

Whil
circumsta
last year
life. The
In the lan
rized our
the going
is far from
standards
to is so
To make
such as C
freedom t
Our purpo
application
ours can
integrated

EDITORIAL

The meteoric performance of our students in the curricular and extra curricular areas this year has surpassed the high standards achieved last year. This is borne out by the number of prizes, trophies and awards bagged at various inter Collegiate contests and competitions. These stellar accomplishments are a matter of great pride and satisfaction not only to the teachers and parents concerned but also to all those well wishers of the institution, and should spur us on the higher levels of performance in the future.

While acknowledging our performance, it is important to take note of the circumstances around us which are far from being congenial and pleasant. The last year has been the year of Disorder of all kinds in almost all the quarters of life. The year has been marked by indiscipline, corruption and massive violence. In the land of the Mahatma, violence has become a part of life. It has characterized our national life to such an extent that it arouses as little public attention as the going down of the sun in the evening. The political and economic scene is far from heartening. Apart from economic recession, the general lowering of standards in public and private life has led to spiritual recession as well. To add to this sordid state of affairs, there has been fierce unrest in Assam and Punjab. To make matters worse, the country has lost some of its dedicated leaders such as C. D. Deshmukh, H. V. Kamath, Vinoba Bhave, Pillo Mody all eminent freedom fighters and moral leaders who stood for probity in public life. Our purpose of saying this is to emphasize that now is the time for sustained application and hard work. It is at this stage that an Educational Institution like ours can contribute a great deal in generating excellence and produce integrated personalities.

On this occasion, we call upon all the students and teachers to rededicate themselves to our task of working together for a better future. We must maintain the standards we have set in past few years. This is going to be a very difficult task due to adverse effect of things happening around us. We have come a long way in recent times and are capable of achieving the objectives we set ourselves. We are not too happy with the achievements so far. Our innate potential is far greater than our actual achievement. We think, the creative uneasiness is the surest way to fulfilment of the dreams of the founders of this great institution.

---

teaching staff : Junior college

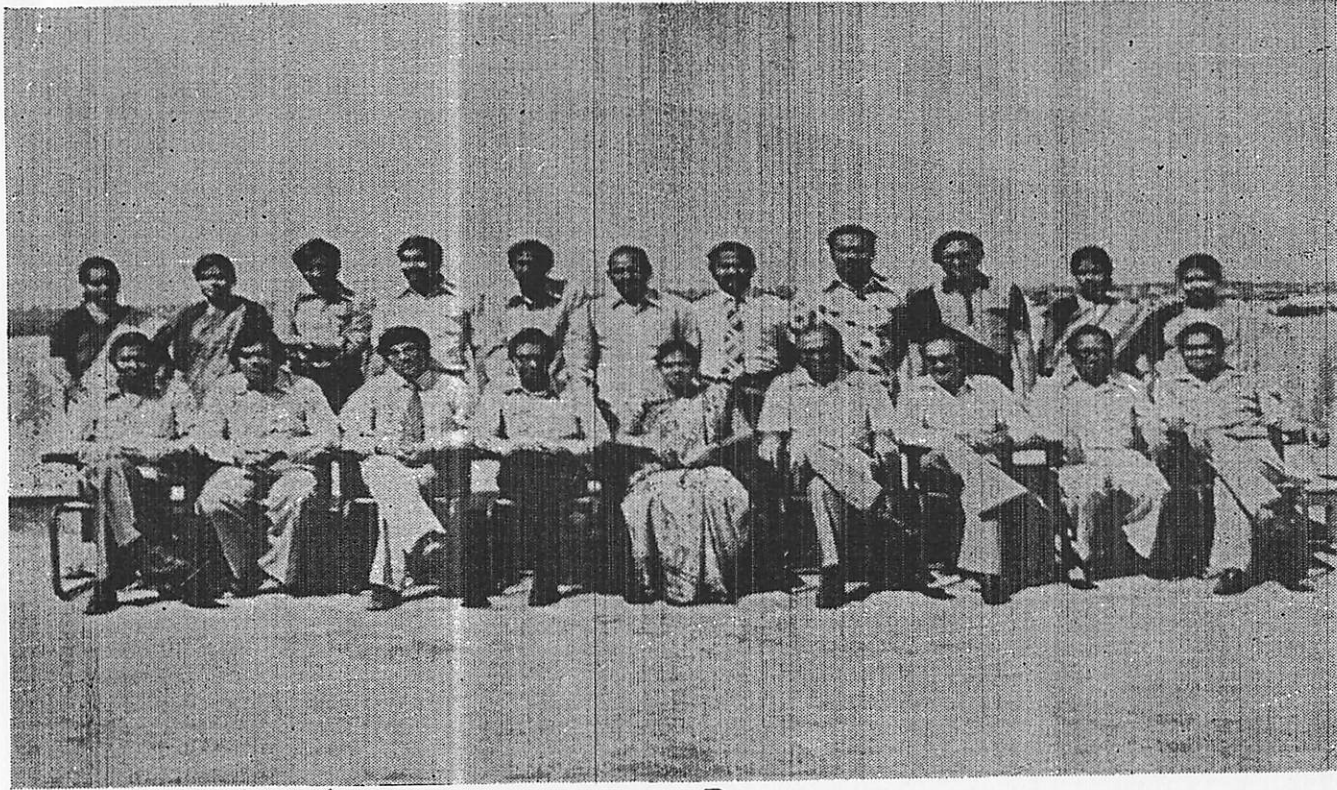
Sitting : (From Left) 1. Prof. C. K. Anandan, 2. P. S. Sapre, 3. Mrs. S. S. Kulkarni, 4. Principal Mrs. Baleri,
5. D. D. Dafle, 6. Mrs. J. G. Vyas, 7. E. P. K. Rajan
Middle Row : (From Left) 1. Mrs. M. Jain, 2. Miss Lokeshwar, 3. Mrs. D'Mello, 4. Mrs. S. Yadav, 5. Mrs.
T. Das, 6. Mrs. S. Bhandare, 7. Miss K. Naidu, 8. Miss A. Sharma, 9. Mrs. Mukherjee,
10. Mrs. Nair
Last Row : (From Left) 1. S. More, 2. B. P. Singh, 3. J. J. Oza, 4. D. M. Kadhi, 5. S. S. Srivastava
6. K. S. Vachharajani, 7. Miss Lata Sharma

The year
noteworthy
we have si
the fields
cular activi
here that t
extremely
The boys
stic about
found in ti
We made
students ar
ties, and ti
interest in
tions. Mar
conducted
demonstrat
abilities. T
task by ou
support of
of the stud
to face any
courage.

We th
they have
excellent
ments.

We h
and progr
manca. W
our long
Managem
particularly
Abhyankar

teaching staff degree college

Sitting : (From Left) 1 Prof. M. N. Bhise, 2 A. M. Bhende, 3 S. Telang, 4 N. T. Gandhi, 5 Principal (Mrs.) P. S. Baleri, 6 N. H. Kishnadwala, 7 N. R. Tapiawala 8 R. B. Patel, 9 A. B. Mehta.
Standing : (From Left) 1. Mrs. Telang, 2. Mrs. Premlata Singhi, 3. G. Mohite, 4. D. R. Shah 5. M. N. Galgali, 6. Maurya, 7. D. D. Dafle, 8. E. P. K. Rajan, 9. D. D. Shah, 10. Miss S. Merchant, 11. Mrs. Lele

---

PRINCIPAL'S REPORT

The year 1982-83 has been academically noteworthy for us. During the year under review, we have shown all round progress both in the fields of curricular as well as extra curricular activities. We are indeed happy to record here that the atmosphere in the campus was extremely peaceful and congenial through out. The boys and girls were seen quite enthusiastic about their academics and were generally found in the class rooms or in the Library. We made all efforts to motivate our young students and teachers to shoulder responsibilities, and they responded well. They took keen interest in the Association and College functions. Many of these were decided and conducted by the students themselves, thus demonstrating their organising skills and abilities. They were guided in this difficult task by our ever willing young teachers. The support of the teachers and the co-operation of the students have given us the confidence to face any situation difficult or otherwise with courage.

We thank our students for the reputation they have brought to our college by their excellent moral behaviour and by their achievements.

We have steadily grown from year to year and progressed both in strength and performance. With the permission of the University our long cherished dream to start Diploma In Management Studies has come true. We are particularly grateful to Principal G. L. Abhyankar and Smt. Venkutar Patil, Director

of Bajaj Institute who visited us on behalf of the University, and processed our application at a short notice to enable us to start the course during this academic year. The D. M. S. was inaugurated by Hon'ble Mr. Vilasrao Deshmukh, Minister of State for Education on 21st July 1982 before a large gathering. Trustee of our college Lion Bajranglalji Dalmia presided over the function,

We also thank Principal M. D. Limaye and Prof. A. A. Kazi Executive Councillor for their visit to our college in May last year in connection with our application for permanent affiliation,

As a reputed Commerce College in the western suburbs, we are attracting students from far and distant places. The management is actively considering expansion of Library, Gymkhana etc. to meet growing needs our students.

The Bank of India offered the facility of permanent extension counter for the benefit of our students and staff members from January this year,

ACADEMIC ACHIEVEMENTS

Academically our achievement has been quite spectacular excelling ourselves in performance over the previous years,

At the S. Y. J. C. our achievement was over 82 per cent as against 56 of the H.S.C. Board with 138 students passing in FIRST

CLASS, At the F, Y, B, Com, and the TY, B, Com. examinations our result was 29 and 56 percent as against 23 and 50 respectively of the Bombay University. Physically handicapped Mr. Satish Shah obtained his Degree in the First Class.

We are a little concerned about the academic performance of the Bombay students in general, in the ensuing examinations commencing in April this year, Late commencement of S. Y. and T. Y. classes the Telecast of Asiad Games and the cricket series between India and Pakistan have already distracted their minds considerably. The West Indies Vs India may further affect their studies. We wish our students every success in their forthcoming examination.

EXTRA CURRICULAR ACTIVITIES

Following late declaration of results this year. Extra Curricular activities commenced considerably late with the inauguration on 30th August 1982 by Dr. Prabhakar Pai the Moary of Bombay in presence of distinguished gathering of members Governing Council and Municipal Councillors, Lion S.M. Jhunjhunwala presided over the function,

We have surpassed our previous years' performance in the field of extra curricular activities.

In the Verma Trophy Kho-Kho Tournament organised by the M.D. College our team earned the state level Honours and the Trophy. Our Kho-Kho team clinched another Trophy by

winning Inter-collegiate tournament organised by the Bombay Junior College Sports Association, We were the winners at the Zonal as well as the Inter-Zonal Tournaments organised by the Maharashtra state.

In Kabbadi, our boys have been declared champions for the year at the Zonal as well as the Inter-Zonal Tournament organised by Maharashtra state, The Girls team were equally ahead and in line with the boys. They bagged the Honours in both the Zonal as well as International competitions.

In the Water Polo Competition, our college earned the 3rd place. Mr. Hemant Shinde was the winner at the state and national water Polo Tournament held at Calcutta.

Our Junior College Volley Ball Team was the runner up at the Zonal Volley Ball Tournament. Mr. Dilipkumar Ghorui was selected to represent Bombay. He was also selected in the state team for National Volley Ball Tournament held in Patiala.

In the Western India Boxing Tournament organised by the Boxing Association of India, Our Manoj Takle gave a magnificent performance winning the championship for the year.

We are proud of the following boys who were invited to represent Bombay and Maharashtra state in various Tournaments.

1. Mr. Vilas Gaonkar	-Kho Kho
2. Mr. Anil Desai	- " "
3. Mr. Vinay Kadam	- " "

4. Mr.
5. Mr.
6. Mr.
7. Mr.

We I
merits w
ssion in
encourag

SPORTS

The
was ina
Kandivli
Lion Vija
attended
young st
in the co

Mr. L

Miss

Mr. J

Miss.

were det
meet.

Mr. V

Guest on
on 17th F
the winne
over the f
R. J. Sha
Vijayraj \

organised
Sports Associ-
the Zonal
Tournaments

4. Mr. Santosh Tarkar - Kabaddi
5. Mr. Jaiwant Kokitkar - " "
6. Mr. Hemant Shinde - Water Polo
7. Mr. Manoj Takle - Boxing

CULTURAL ACTIVITIES

an declared
nal as well
rganised by
were equally
they bagged
as well as

We have rewarded the boys outstanding merits with liberal free-ships and other concession in our effort to promote sports and encourage our young and budding players.

SPORTS DAY

our college
Shinde was
Water Polo

The Annual Sports Meet of the college was inaugurated on 17th Dec. 1982 at Kandivli by our Secretary Lion R. J. Shah. Lion Vijayraj Vyas and Lion S. P. Singhania attended the Sports Meet and encouraged the young students participating in large numbers in the competitions.

Mr. Laxman Palan of S.Y.J.C.

Miss Shobha Vasu of S.Y.J.C.

Mr. Arun Putran of S.Y.B.Com. and

Miss. Maya Shenoy of F.Y.B.Com.

were declared champions in the Athletic meet.

ll Team was
Ball Tourna-
selected to
selected in
Ball Tourna-

Tournament
on of India,
sion, perfor-
for the year.

g boys who
and Maha-
nts.

Mr. Vijay Merchant who was the Chief Guest on the occasion of the Gymkhana day on 17th February 1983 distributed prizes among the winners. Lion Ishwarbhai Padia presided over the function. Lion S. P. Singhania, Lion R. J. Shah, Lion Gulshan Sehgal and Lion Vijayraj Vyas were present on the occasion.

In the Inter-collegiate One Act play competition organised by MV & LU college our Ramesh Bhatia bagged the First Prize and was declared the BEST ACTOR. In the "spot poetry" writing competition organised by the M. D. College, Kumari Vanita Arya and Dipti Thakkar won the trophy for us. In the Poetry reciting competition organised by R. N. Jhunjhunwala College, Miss. Vanita Arya and Mr. Sunil Saraogi represented us, and won the shield. Miss Arya bagged the second prize. Mr. Manish Tanna won the third prize in the intercollege, Hindi Debate at Lala Lajpatrai College. Participating in the elocution competition conducted by the Leo Club, Mr. Pawan Dhanuka and Sunil Saraogi won the First and Second prizes respectively.

The Kantikumar Podar Trophy was won by our college. Mr. Vijay Jain and Rasani Gupta shared the first prize. In a keenly contested inter-collegiate Gujrati Singing Competition, where eighteen colleges participated, our College bagged the Trophy. Mr. Kamal Gajjar and Kashmira Jani won prizes.

"Bapu Bapu Chor Chor" presented by our boys in the inter-collegiate INT Drama Competition won the Third prize.

In the inter-collegiate Folk Dance competition organised separately by the TRIOS and the North Bombay Jaycee, we won Third prize on two occasions and FIRST prize once.

LANGUAGE & LITERARY ASSOCIATIONS

We are happy that our efforts in the past to develop talents and personalities are bearing fruits to-day. Our boys and girls displayed their talents before large audiences in the inter-collegiate competitions and won a number of prizes & brought honour to the DALMIA LIONS COLLEGE. The Language Associations of our college are cosmopolitan in character, and in their activity viz. Punjabi Association Secretary is other than Punjabi and Gujrati-Marathi-Marwari Associations conduct competitions in all language without any reservations or restrictions. I have a word of praise for the office bearers and the Chairmen of all Associations for conducting their activities in congenial atmosphere.

PUNJABI ASSOCIATION

The Well known Film Star Mr. Prem Chopra inaugurated the activities of the association. "BEST DRESS", "JUST A MINUTE" and "JOKE TELLING" were some of the competitions conducted by the Association. At the Annual Social gathering held recently at BIRLA KREEDA KENDRA, Mr. Dara Singh, the noted wrestler was the Chief Guest.

GUJRATI SAHITYA MANDAL

Mr. Harkrishan Mehta popular novelist and the editor of Chitralekha inaugurated the activities of the Mandal. Among the various activities conducted by the Mandal included "ALL LANGUAGE POETRY RECITATION, "I-Q. TEST," ALL LANGUAGE ESSAY COMPETITION, INTER COLLEGIATE SINGING COMPETITION" etc...etc...

The winners in various competitions received their prizes at the hands of Lion Rajen Shah who was the Chief Guest at the annual social function organised at the Birla Matushri Sabhagraha recently.

MARWARI ASSOCIATION

The activities of the Association were inaugurated by the Chief Guest Shri Hullad Murdabadi on 6-9-1982.

"THE HINDI DAY, all Language "ESSAY COMPETITION" Debate in Hindi, SINGING COMPETION, and "KAVI SAMMELAN" were some of the activities conducted by the associations. Kavi Sammelan included famous and popular poets like Hasrat Jaipuri, Shael Chaturvedi, Vinu Mahendra, Atal Ashakaran, Kiran Mishra and others.

Prizes were distributed to the winners of various competitions at the hands of the Guest Miss. KIM and Shri RAMBILASJI GUPTA on the occasion of annual social at Bhaidas Hall.

The Association has started a bookbank for the poor, and has donated a set of stainless tumblers for the benefits of students.

ENGLISH LITERARY ASSOCIATIONS :

Mr. Sam Berkley Hill inaugurated the activities of the association on 4th October 1982.

An "All language Short Story writing Competition", "On the spot Acting", "Whats the good word" competition "were some of the activities conducted by the association.

PLANNING F

The acti member of th University D Council of on 21-10-19 students to A Co. Pvt. Ltd. of Commerce the Small s February this among studei Industry

MARATHI LI

The act. inaugurated b Councillor o Member of L

The asso Poetry Comp and Kabbadi.

The ann the college with M Se

WALL PAPER PHOTOGRAP

Shri Vija Rangoli and Feb. 1983: Association a Mehendi, and ducted. Pho exhibition wa

PLANNING FORUM AND COMMERCE DEPT. N. S. S.

The activities were inaugurated by the member of the Executive Council of Bombay University Dr. S. D. Karnik, Director. Indian Council of Social Sciences and Research on 21-10-1982. An industrial visit of our students to M/s. Americal Springs & Pressing Co. Pvt. Ltd. was organised under the auspices of Commerce Department. Another visit to the Small scale industry was organised in February this year in order to create interest among students for investment in Small Scale Industry.

MARATHI LITERARY ASSOCIATION :

The activities of the associations were inaugurated by Shri Pramod Navalkar. Executive Councillor of the Bombay University and Member of Legislative Assembly.

The association conducted "On the Spot Poetry Competition", "Nonsense Elocution" and Kabbadi.

The annual social gathering was held in the college campus on 21st February 1983 with Mrs. Seema Deo as the Chief Guest.

WALL PAPER ASSOCIATION AND PHOTOGRAPHIC SOCIETY :

Shri Vijay Merchant inaugurated Painting, Rangoli and Handicraft exhibition on 17th Feb. 1983. Under the auspices of Wall Paper Association and Photographic Society, Painting, Mehendi, and Cartoon competition were conducted. Photographic Caption Contest and an exhibition was also organised.

Boys were quite active during the year. They organised two Blood Donation drives, and undertook Malvani Project under the joint auspices of the Lions Club of Malad and Borivli. where exercise-books, uniform etc. were distributed among the poor students. Our students worked on a project at Tandulwadi and earned the love and affection of the local tribal people, where they organised medical camp and distributed spectacles and medicines free of charge. Prestigious, Kantikumar Poddar Trophy was presented to our boys by the Vice Chancellor Principal Ram Joshi.

STUDENTS' COUNCIL

As in the past the elections were keenly contested this year also. Shri Vinod Mittal was elected General Secretary, for the third time in succession, thus earning a rare distinction. As a Secretary he had gained the confidence of the student community in general and of the council in particular. Mr. Mittal with Mr. Walter D'souza as chairman of the council and other class representatives organised and managed successfully various functions such as Gymkhana Day, College Day etc. all on their own. They have given a spectacular performance. They have maintained discipline. They deserve our praise.

INDEPENDANT DAY

Lion N. D. Oza President of Lions Club, Malad Borivli, unfurled the National flag on 15th August 1982 in presence of a well attended gathering of Lion members, members of the Governing Council. Teachers and students.

LITERARY & DEBATING SOCIETY.

Conducted the A. D. Shroff memorial Elocution Competition sponsored by Forum of Free Enterprise.

LITERARY QUIZ COMPETITION

Our students participated in various inter-collegiate competitions conducted by the Kandivli Jaycees, Rotract club of Andheri, and Nazareth Speakers Academy etc... etc... Miss Shirley-George won a cash prize in the inter-collegiate Elocution Competition.

ANNUAL DAY FUNCTION

The eleventh annual social gathering was held at the Bal-Gandharva Rang Mandir at Bandra on 20th and 21st December 1982. Justice N. K. Parekh of the Bombay High Court who was the Chief Guest on the occasion distributed the prizes of the winners of the Junior college. Lion S. M. Jhunjhunwala introduced the Chief Guest and Lion Bajranglalji Dalmia presided over the function.

On the following day Mr. P. S. Pasricha Deputy Commissioner of Police, (Traffic) was the Chief Guest and distributed the prizes to the winners of the Senior College. Lion S. P. Singhania introduced the Chief Guest and Lion Ratanlalji Saraf Presided over the function.

Dharampuri Dance, which had won Laurels for our college was presented on both the

days for the enjoyment of guests and students. Our students presented variety entertainment programme which was enjoyed and appreciated by one and all.

Among the distinguished visitors to our college during the year were Hon'ble Mr. Vilasrao Deshmukh, Minister of State for education, Dr. Prabhakar Pai, Mayor of Bombay, Hon'ble Mr. Ghotawala, Minister for Urban Development, Govt of Rajasthan, Mr. Janardhan Nagar Vice-chancellor of Rajasthan University, Dr. S. D. Karnik, Mr. Pramod Navalkar, Principal G. L. Abhyanker and Dr. A. A. Kazi all executive councillors of Bombay University. Mr. Hullad Muradabadi, Hasrat Jaypuri, Prem Chopra, Smt. Seema Deo, Mr. Avinash Vyas, Berkeley Hill Mrs. Nadira Babbar, Miss Savita Bajaj and many others.

We thank them once again on behalf of our students.

Prof. Navinbhai Kishnadwala is the first teacher of our college to go on the academic council of the Bombay University. we congratulate him.

Finally, while wishing all success for our students in their examinations, we sincerely thank the Chairman, Secretary and the members of the Governing Council for their valuable guidance and my colleagues and staff for their ever willing co-operation.

COLLEGE ELECTION

and students.
entertainment
and apprecia-

visitors to our
Hon'ble Mr.
of State for
of Bombay,
er for Urban
Mr. Janardhan
an University,
d Navalkar,
r. A. Kazi
ay University.
Jaypuri, Prem
vinash Vyas,
Miss Savita

on behalf of

is the first
the academic
ty. we con-

success for our
we sincerely
d the members
their valuable
and staff for

Are we not Democratic about everything
we do ?

Counting of votes

Don't Worry ! these are
your ballot Papers only !

d. m. s. course : inauguration

Floral tributes for Dalmiaji

Principal (Mrs.) P. S. Baleri addressing the distinguished gathering at the inaugural Function

Do we not Share the same views ?
An exchange between Vilas Rao Deshmukh
State minister of education, Dalmiaji and
Principal (Mrs.) P. S. Baleri

n

aji

ENGLISH SECTION

---

ows ?

ao Deshmukh

almiaji and

LIFE

MISS. JASMEEN J. JASDANWALA, T. Y. B. Com.

Life is like an opal, of ever changing colours
It blooms to its fullest when it's mingled with lovers
It drags and becomes awry when days are not bright
And one feels like dying by the time it is night.

Life becomes extremely delightful at times,
With Happiness, Prosperity, Laughter and Sunshine
When the day is hot and the night is cool
Happiness fills your entire household.

Life ebbs away though, when old age is born
That is the time when life feels a thorn,
It pricks one and hurts one as does a knife,
Remember dear reader, one's true possession is LIFE.

AGE LIMITS

MR. NARAYAN PANICKER R. T. Y. B. Com.

SHEEP	10-15 Years
PIGEON	35 Years
SPARROW	20 Years
ROBIN	12 Years
TROUT FISH	4 Years
SNAKE	6-21 Years
CAT	13 Years
DOG	24 Years
RAT	3 Years
HORSE	40 Years
INDIAN ELEPHANT	77 Years

EDUCATION FOR WOMEN

OMPRAKASH D. SINGH, T. Y. B. Com.

In the context of the Indian tradition woman is worshipped as goddess. A woman is called "Shakti-swaroop". She is the "Sagun Roop" of God's desire, and therefore, she is enigmatic, compassionate and love incarnate. The woman is "Satyam-Shivam-Sundaram" of the universe. She can become the light of house, fortune of fathers, queen for husband & real wealth for her family. The truly educated women are by nature humble, loving, sweet-tongued and clean hearted. Such educated women bring happiness, peace, & prosperity, wherever they live.

Mothers, we all know, are revered for their godly services. But they can be wise or otherwise and it is their influence that counts in the formation of the destiny of human race. Therefore there is a need for proper education for women. They should be made intelligent enough to undertake heavy task of 'Making or marring the child.' A humorous & sarcastic interpretation of this saying refers to the bad effect or influence of the woman over the man. We often quote Nur-Jahan's influence over Jahangir, Lady Macbeth's over Macbeth & Anandibai's over Raghoba. At the same time we have glaring examples of transformation brought about in the lives of Tulsidas, Narsi-Mehta, Bhakta Surdas by women.

"Behind every great man, there is a woman." This is what we can say in the

present context. This saying is in practice now-a days. There is woman to help the man, from behind the curtain. Nobody can deny their influence on the man, the family, the society, the Nation and on the world. In a broad sense a woman has to perform the role of daughter, sister, wife and mother at one & the same time, respectively.

The Indian women also came under the influence of the western culture. This resulted in the formation of false notions of equality, social respect & freedom. "LIBERATION" has in real sense proved to be her "RUIN" and destruction of generation, culture & tradition. Under the head 'education', women are in reality uneducated, because they are not getting the right education. Now-a-days the younger generation of the country, specially the educated class, has been misguided. We have had the taste of democratic & secular views of educators. The present education system is one & the same for both men & women. But women require special & distinct handling. Hence she needs the right type of education. Mere bookish knowledge or litereacy is not enough for women. The various text-books in schools and colleges donot contain lessons enhancing the image of woman. The syllabus is all "man oriented". Separate colleges for girls and co-educational colleges should have ample scope for growth of female virtues like modesty, self-respect, dedication etc.

The I
tradition c
that the n
draw insp
ancient -lr
SAVITRI.
etc. They
humility, I
should fol
lives hap
modern, e
education
modern e
their horr
physically
respect. I
like a pair
a faithful
"MAN" t
liability. T
ficates an
help her.
all happie

A mo
she can
very home
attention
the standa
of the co

The Indian women started such a noble tradition of training and devotion to knowledge that the modern so called 'reformed women' draw inspiration from the lives of women of ancient India such as SITA, DRAUPADI, SAVITRI, DAMAYANTI, TARAMATI, GARGI etc. They were the embodiment of purity, humility, Love & Sacrifice. The modern women should follow their example to make their lives happier, peaceful & prosperous. The modern, educated class has proved that modern education is not worth calling "education." The modern educated women can't look after their home gracefully. They are mentally & physically sick. Vanity has replaced self respect. Many times a modern woman is like a painted doll. She not only poses to be a faithful companion & inspiration to her "MAN" but, on the contrary becomes a liability. The university degrees, service certificates and career consciousness does not help her. Today's modern woman is not at all happier than her ancient sister.

A modern educated woman knows that she can serve the society better from her very home, giving the necessary care, time & attention towards her children. she can raise the standard of education, help in the economy of the country & utilise her knowledge &

wisdom for the development of society. "Culture" is mainly based on woman. "A woman knows less, but, she understands more". Well being of home, family, community & Nation at large depends upon the right type of female education. Education that helps preserving the femininity in females & masculinity in males is the right type of education.

It was since mediaeval period that we have been physically abusing women, emotionally exploiting them, mentally harassing them & spiritually disowning them. Now let bygones be bygones. In order to save the coming generation at least, women need proper guidance & awareness. Therefore our educational system should be raised in the light of damage caused to our culture by wrong attitudes among women and towards women. The worth of the women is to be realised before it is too late. Our Rashtrapita Mahatma Gandhi said. "of all the evils for which man has made himself responsible, none is so degrading, so shocking or so brutal as this abuse of the better half of humanity. To me the female sex is not the weaker sex, it is the nobler of the two. Even today it is the embodiment of sacrifice, silent suffering, humility, faith & over all wide knowledge.

LOVE

Housing is a problem in Bombay,
But there are bungalows happy & gay,
The hutments are on every site,
And people have plenty to fight.
In love, peace & pardon dwells the Almighty.

PEACE

Beirut is a bloody mess,
In poland there is wilderness
Red is plenty in Afghanistan,
Iraq is getting rid of Iran
In love, peace & pardon dwells the Almighty.

PARDON

Justice is now up for sale,
Thief gives a dacoit's bail
Murderers go home free
But encounters kill you and me
In love, peace & Pardon dwells the Almighty.

MR. MANISH TANNA, T. Y. B. Com.

"I wi
hearted in
wind was
briskly to
in the bus
min...ey
and the
.....whi
dark lane
hear my f
I realised
me. As sl
said "Hel
she said,
quickly in
Austin" S
stop?", "
"I am sta
elder brotl
was in lc
were...ow
we cam
other,"Suc
see her st
the time
its head l
ent I coul
mysterious
but the cr
ingly. I st
she said,
days. Or

THE DEJECTED LOVER

MR NITIN K JANI · T. Y. B. Com.

"I will meet you tomorrow" this was half hearted invitation given to me by her. The wind was blowing quietly and as I was walking briskly towards the bus stop and got a seat in the bus which was about to leave. In my mind's eye I could still see her beautiful face and the whole incident which took place, ...while I was passing through a narrow dark lane named Albert D'costa lane. I could hear my footsteps and heartbeats and suddenly I realised that some one was coming behind me. As she came closer to me she smiled and said "Hello !" In response I just smiled and she said, "By the way my name is Jane "I quickly interrupted her and said, "My name is Austin" She said, "Are you going to the bus stop?", "Ye...Yes Yes" I said, then she said, "I am staying here in Sunshine Villa with my elder brother Martin, about two years ago I was in love with my neighbour, John We were knowing each other from childhood. Slowly we came closer and started loving each other," Suddenly she stopped speaking as I could see her sobbing. I tried to console her. By the time we were half way, a car with its head lights on passed away. At that moment I could see her beautiful face clearly and mysterious smile running on her lips. For but the cruel darkness to separate us unknowingly. I started loving her. Breaking my silence she said, "Afterwards we had a few happy days. One day my brother Martin came

to know about our relationship and he was very angry with me. Not a single day went without a quarrel.

At one night he came to my bedroom with gun and told me that I should come with him to church to marry his friend, Jan. I strictly refused it. He started threatening me and in the process. I snatched the gun from his hand and fired three shots on his chest and thus the devil between the two lovers was separated." By the time we reached the bus stop she told me that she would meet her in the grave yard near D'costa lane because tomorrow was her brother's death anniversary. In response I simply nodded my head. When bus stopped, my chain of thoughts was broken. On the next day I went to grave yard with bunch of flowers as a sign of love. There was spine chilling silence everywhere except the noise made by the dry leaves moving here and there. Suddenly in the fading light I saw a marble stone inscribed with the words "Martin Lobo, Born on 31-12-51, Died on 2-4-81." and soon a strong wind blew and the dry leaves moved away from the other marble stones. In the dim light of the sun I saw, 'Jane Lobo, Born on 31.12.61, Died on 2.4.81' A current of fear passed through my body and I started shivering. The bunch of flowers fell on her grave and I hurriedly left the grave yard like a dejected lover.

B. Com.

ANALYSIS OF A BACK BENCHER

MR. MARK PINTO T. Y. B. Com

SYMBOL : Bb

ATOMIC NUMBER : 420

ATOMIC : VARIABLE

EQUATION FOR PREPARATION : BACK CHAIRS + STUDENTS—ATTENTION = BACKBENCHERS

RELATIVE DENSITY : HEAVIER THAN HIS CLASS MATES

OCCURENGES :

- 1) On back chairs of class room.
- 2) In front rows of Cinema Halls.
- 3) On street chasing girls.

PHYSICAL PROPERTIES :

- 1) Looks like a film hero.
- 2) Wears clothes of the latest cut.
- 3) Generally busy in disturbing class fellows.
- 4) Always steals a nervous glance at his wrist watch during a lesson.

CHEMICAL PROPERTIES :

- 1) Acts outrageously. resulting in fights.
- 2) Teacher's words are all Greek to him.
- 3) Extremely sensitive to movies.
- 4) Ready with chalks to make cartoons on the black board or throw pieces at class fellows.

USES :

- 1) A good consumer of his parent's money.

AKSHAY N.

Challenge

Gift

Sorrow

Duty

Game

Song

Promise

Muzzle

Love

Beauty

LIFE IS A .....

AKSHAY N. SHAH S. Y. B. Com.

Challenge	Meet it,
Gift	Accept it,
Sorrow	Overcome it,
Duty	Perform it,
Game	Play it,
Song	Sing it,
Promise	Fulfill it,
Puzzle	Solve it,
Love	Enjoy it,
Beauty	Praise it,

RHYME ON DOCTOR

MR. ANIL B. MEHTA S. Y. J. C.

When a doctor gets ill and
another doctor doctors him, does
the doctor, doing the doctoring have
to doctor the way the doctor being
doctored wants to be doctored, or
does the doctor doing the doctoring
of the doctor doctors as he
wants to doctor ?

SENIORITY

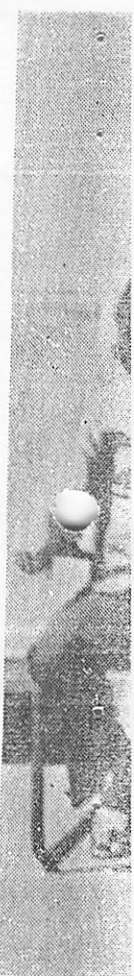
MISS. RACHANA R. ADHIA T. Y. B. Com.

Isn't it great to be called as a Senior Student,
Even thou' you might not be all that prudent,
But the pride that brings, is to dominate,
Since we have been nominated,
We didn't reach the final year just by chance.
Thou' I must confess, we got thro' a first glance
We are supposed to lead our young friends
Altho' it seems to be a very difficult trend
All we can do is hope for the best,
And we vow to be good for the rest.

EXAM !!!

MR. RAJESH R. SHAH S. Y. B. Com.

OH! my dear examination,
I have made no preparation
I am deadly afraid of you
Kindly, tell me what should I do?
You are early, I am late
I am daily losing my weight
Go, Go, go you must
let me learn my lessons first
Go to the office, leave my room
Otherwise I will use my broom,
Will Pack you in my bathroom,
I am fully sick of you
I shall adopt a meathod new.

Sitting :

Standing :

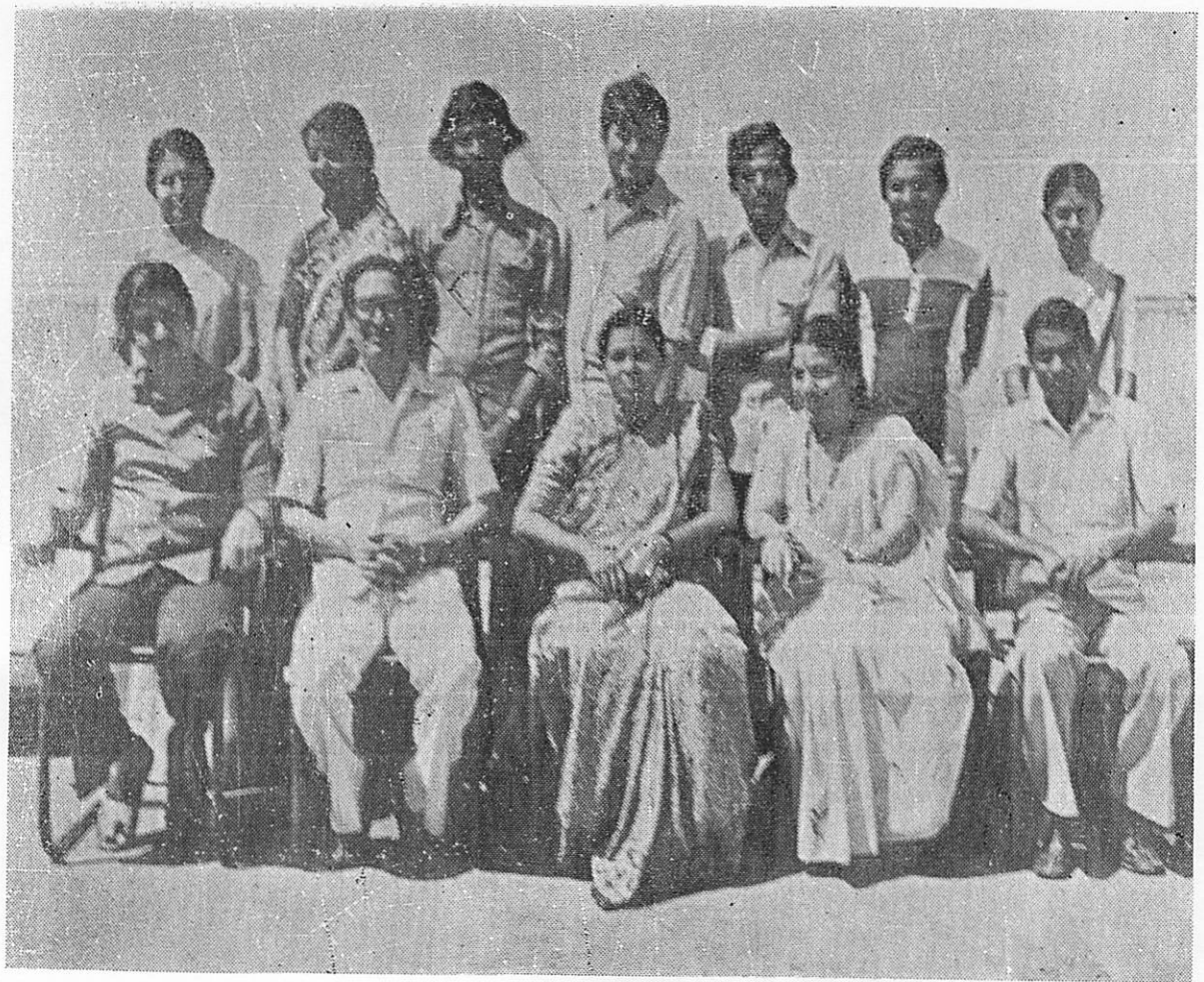
Com.

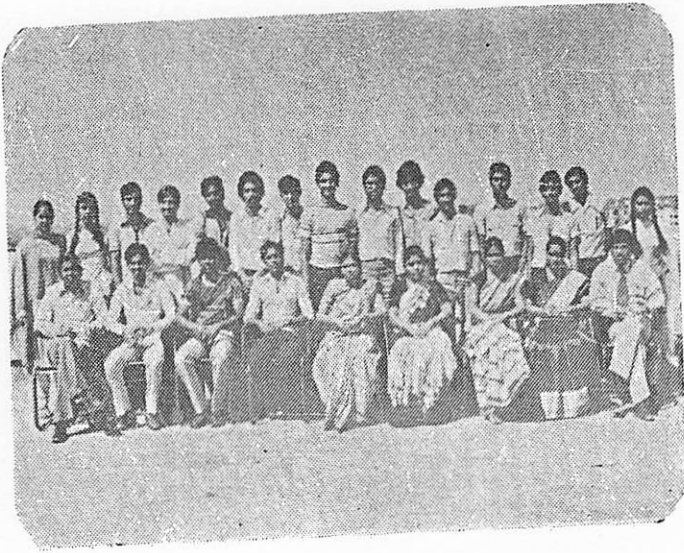
College N. C. C. Unit.

ADMINISTRATIVE STAFF

B. Com.

Sitting : (L. to R.) Mr. P. N. SHARMA, S. K. DATAR, PRINCIPAL Mrs. P. S. BALERI,
 Mrs. A. J. DESAI, M. J. SHINDE,
 Standing : (L. to R.) Mrs. L. PETER, Miss. NEEMA JOSHI, T. R. S. NAIR, M. F. HAMIDANI,
 C. V. GOKHALE, S. K. PANDEY, Miss. K. GODHA.

Class Representatives, 1982-83

Magazine Committee 1982-83

Inter-Collegiate Winners

LAUGH AND BE MERRY

The NEUROTIC is the guy who builds castles in the air.

The PSYCHOTIC is the guy who wants to live in those castles.

The PSYCHIATRIST is the guy who collects the rent from them.

Teacher : Ramu, do you know who are inventors of aeroplane and Parachute ?

Ramu : The optimist invented the aeroplane and the Pessimist tho Parachute.

Teacher : Why are you so late Bobby ?

Bobby : That sign is to blame.

Teacher : What Sign ?

Bobby : Its two blocks down from here. It says : Go Slowly to School.

A man walking across a bridge late one night noticed another on the parapet about to throw himself over. He rushed forward and shouted "Don't Jump. Come, have a drink and talk things over." They went to the nearest Pub and spent the next hour discussing the state of the Country - inflation, taxes, lawlessness and the future of Civilisation. Drinks finished, they went back to the bridge and both jumped.

Two persons were walking along a beach where they saw some boys catching crabs. The boys were storing all the captured crabs in a bucket. One of the Politicians approached the lads and said "Hey, Why don't you cover the bucket ? What if some crabs climb out ?"

One of the boys replied, "You need't worry mister. These crabs are like Politicians. If one of them tries to climb up, the others will pull it down."

It was one of those universities in India, where attendance was not compulsory,. One student attended just one lecture and obtained 96% . "Surely. you could've got the 4 Percent also", his Professor suggested. "Sure, I could, the student replied, "but I attended one class and got confused."

The burning
Declare war
date "I can't
about tomor
Want to look

The doors ar
a stolen win
printed : "Fr

A farmer hac
But the only
son sh

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

The burning question : Should marriage licences expire if not renewed every two years ?
Declare war on Poverty - attack all beggars. And then there was this girl who told her date "I can't go out with you to night, I'm getting married." Came the hopeful reply "How about tomorrow night ?"

Want to look young ? Hang around with old people.

The doors and windows of the compartment of a suburban local train were removed. Near a stolen window was written : "Railway is our national property". Under it the thief had printed : "From this national property I am taking my share.

A farmer had a large field. His son didn't want to stay at the farm so he moved to town. But the only job he could get was shining shoes. So now the farmer makes hay while the son shines.

Teacher : "Can anyone give me a sentence containing the word income-tax ?"

Small Boy : Yes teacher. I had a dog called Tax and when I opened the door in-come Tax."

TEASERS :

- (1) Why is the letter 'F' Nervous - Because it is always in Fear.
- (2) What moves all the time, yet remains in the same place - your heart.
- (3) What is it we all frequently say we will do, yet no one has ever managed to do ?
Stop a minute.
- (4) What kind of match is never lighted ?   A spelling match.
- (5) What berry required respect on account of its age ?   The Elderberry.

“TRUE LOVE”

MISS. RACHANA R. ADHIA T. Y. B. Com.

‘Love’

Monosyllable easy to utter,

But difficult to interpret,

Is it, a deep or strong feeling

As the lexicon puts it ?

Is it the sex instinct needed for

Procreation and breeding of the species ?

Is it like the movie romance,

Of male-female Chasing,

And rolling together in bed ?

Could you buy it in a dim lit posh bedroom ?

Where exotic love play is guaranteed

What’s true love ?

Where’s it available ?

Those who experience its

Bittersweet pangs, are the lucky few,

Even they can’t explain, what it is,

How it starts, why doesn’t it end,

In the name of love,

How many lives have been lost !

How tears have been shed !

How many deep sighs, heart burns

Sleepers nights filled with,

Passions suppressed within ?

True love gives more pain, than pleasure,

Yet we desire it !

Oh ! why ?

GOLDEN MEMORIES

---

3. Com.

SUNIL KABRA S. Y. B. Com.

Those happy days of ours,
Those golden days of ours,
Those innocent days of ours,
Those school days of ours,
Where ? where have they gone ?

Some listening to the teacher,
Some looking at the teacher,
Some picturing the teacher,
Some anxiously waiting for the bell,
Some assuming themselves in the hell
Where ? where have they gone ?

In Maths, our mind worked like a Computer,
In Geography, our mind ran from country to country
In History, our mind dug the graves of greatmen,
In English, our mind was tired with tenses and idioms
In Economics, our mind demanded and supplied goods,
Where ? Where have they gone ?

Our days that are gone,
Shall never be born,
The gates that are locked,
Shall never be unlocked,
And gladden our hearts once again,
Where ? where have they gone ?

COST	ASIAN GAMES	ENVIRONMENT
Rs. 3610 Million	Expenses on Games and related projects as stated by the Minister for Planning in..... Parliament.	Capital Cost of four 200 MW thermal Power plants, capable of providing twice the demand for domestic power in Delhi
Rs. 700 Million	Special Organising Committee's (SOC) estimate of costs of sports facilities & organising expenses.	Cost of fourteen 500..... bed hospitals
Rs. 500 Million	Approximate cost of the seven flyovers for the Asian Games.	Cost of urban sewage scheme for Delhi which has been postponed indefinitely
Rs. 250 Million	Approximate estimate (SDC) of the cost of.....indoor stadium and swimming pool.	Cost of 2500 buses which can easily meet the transport needs of Delhi
Rs. 160 Million	Approximate Cost (SDC) of the main stadium.	Four times the cost of electrifying the resettlement colonies of Delhi

The Table from "THE STATE OF INDIA'S ENVIRONMENT - 1982 report shows what ASIAD money could have been spent on instead,

(EXTRACTED FROM "THE SUNDAY OBSERVER" 19TH SEPTEMBER, 1982)

RAJENDRA M. SAXENA

Mone white. It's than white.

To tr. exercise in ment had it up and grow by the Gc nature d of the major accountable closed on u as Black in

There the Govern money but Therefore a the society ment is sti records.

Black our scty evils. It is public alike its use free into power black mone tion. Havin expect their granting ce recover th without pr and its enu

BLACK MONEY-CAUSES & CURES

RAJKUMARI C. PUROHIT T. Y. B. Com.

Money is money-Whether it is black or white. It's colour cannot undermine its power than white.

To trace its origin or birth will be an exercise in futility. At this stage the Government had its major contribution in bringing it up and growth as well imposition of restrictions by the Government over the public in the nature and extent of its dealing has been one of the major causes of Black money. An unaccountable income-an income from undisclosed or unknown sources has been termed as Black income.

There are cases which are known to the Government about the existence of black money but still it cannot lay its hand on it. Therefore a fact which is very well known to the society and to some extent to the Government is still unknown in the Government records.

Black money has come to a stage in our society as one of the several necessary evils. It is nursed by the Government and public alike. Political parties in power make its use freely, in the first instance to come into power during election. Capitalist contribute black money to help a party to win the election. Having come into power, the capitalist expect their return which government does by granting certain liberties to enable them to recover their investment, of course not without profit. Example can be multiplied and its enumeration can take the entire day

without completing even a fringe of it. I cannot resist my temptation to quote at least one which is also not unknown to you Raids by Income tax officials and seizure of jewellery, currency notes, golden bars and dazzling diamonds and jewels are high lighted in the newspapers by the Govt. to ascertain their efficiency. To prove their ability wide and large publicity of such raids is given to appeal to the poor and make them feel that the Government is really against such moneyed persons. Day in and Dayout we read and hear about such raids. But have you ever heard as to what happens there after ? Did you ever read that a particular case of raid resulted in sending him to gail ? We do hear and read that offenders charged with murder, theft, house-breaking, chain snatching are sentenced to death like Ranga & Billa, what about such offendes involved in raids ? What happens to them ? Why are they reported ? Not because they are prosecuted and results are kept suret. They are never proscuted as they are negotiated across the table where something is delivered once the table and major portion is delivered under the table to hush up the matter. What is this under the table this is nothing but what you call the BLACK MONEY.

The money paid over the table is to fill up the blanks of the Government records and what is paid under the table is to fill the coffer's of the persons in charge of it. The

disease is incurable and the history bears its testimony from 26th January 1950 to 15th August 1982, Parliament has enacted over 100 restrictive majors and legislation Government floated various policies like voluntary disclosures, demonitisation to bearer bonds but could not curb neither its flow nor its existence nor its growth.

Reduction in high rates of taxation may resist temptation of the taxpayer to reduce the hoarding. Freedom of trade and commerce by liberal minimum restriction can also help to

check its growth. The diagnosis and its treatment is known but it is deliberately avoided in substance and superficially treated. Any treatment will have only symptomatic relief like aspro and Anacin to their headache. Administration of strong antibiotics is also without substantial effect. To my mind inspite of keeping Black money in intensive care unit, it is still incurable like cancer. So long as human beings exist on this planet of earth this will co-exist with them and will continue to serve as a second line of defence.

8. Do go you nc
9. We ca profess
10. We sh in vair
11. There these l
12. Any m
13. ar move artist.
14. Any g is ther
15. Every
16. Advice swiks
17. The w
18. It is r
19. From
20. Some and c
21. Lawye
22. Natur he ou
23. Ask to bo

QUOTABLE QUOTES

NARAYAN PANICKER T. Y. B. Com.

1. True modesty does not consist in an ignorance of our merits, but in a due estimate of them.
Juliuscharles Hare and Augusts Willam Hare
2. It is better that some should be unhappy than that none should be happy, which would be the case in a general state of equality.
— Samuel Johnson
3. The man who is a pessimist before forty-eight knows too much, if he is an optimist after it he knows too little.
—Mark Twain
4. It is fortunate that each generation does not comprehend its own ignorance. We are thus enabled to call our ancestors barbarous.
—Charles Dudley Warner.
5. Justice is impartiality only strangers are impartial — George Bernard shaw.
6. No man is wise enough nor good enough to be trusted with unlimited power.
— Charles Cable Colton
7. Nothing in all the world is more dangerous than sincere ignorance and conscientious stupidity.
— Martin Luther King

sis , and its
deliberately
cially treated.
symptomatic
neir headache.
otics is also
o my mind
y in intensive
like cancer.
on this planet
hem and will
ne of defence.

. Com.

due estimate
s William Hare

, which would
muel Johnson

is an optimist
—Mark Twain

rance. We are
Dudley Warner.

haw.

power.
s. Cable Colton

nd conscientious
tin Luther King

8. Do not spoil what you have by desiring what you have not but remember that what you now have was once among the things only hoped for. —Epicurus
9. We cannot safely leave politics to politicians, or political economy to college professors. —Henry George
10. We should endeavour to do something so that we may say that we have not lived in vain, the we may have some impression of ourselves on the sands of time. — Napoleon Bonaparte
11. There are men who desire power simply for the sake of the happiness it will bring, these belong chiefly to political parties. —NIETZSCHE
12. Any man can make mistakes, but only an idiot persists in his error. —Cicero
13. The artist is a cut above the critic, for the artist is writing something which will move the critic. The critic is writing something which will move everybody but the artist. —William Faulkner
14. Any general statement is like a cheque drawn on a bank. Its value depends on what is there to meet it ...Ezra Pound.
15. Every man is a poet when he is in love. —Plato
16. Advice is like snow the softer it falls the larger it dwells upon and the deeper it swiks in to the mind. —Samuel Taylor Coleridge
17. The world is a comedy to those who think, a tragedy to those who feel. —Horace Walpole
18. It is not enough to have great qualities, one must know how to manage them. —Roche Foucauld
19. From ignorance our comfort flows. The only wretched are the wise. —Pope
20. Some books are to be tasted, others to be swallowed and some few to be chewed and digested. —Bacon
21. Lawyer's are always more ready to get a man into trouble than out of them. —Goldsmith
22. Nature has given every man two ears and but one tongue, as a secret intimation that he ought to speak less than he hears. —Plutarch
23. Ask a woman's advice, and whatever she advises. Do the very reverse and you're sure to bo wise. —T. Moore

---

ALPHABETICAL ADVICE

Prof. KAILASH S. VACHHRAJANI

Always be near with a helping hand
Be ever firm where for right you stand
Careful in action, word, thought and deed
Do what you can for those who are in need.
Eager for service, work with a will
Forward, breeze always, never stand still,
Greedy, be never, generous always,
Honesty, the best policy, remember it pays.
Idleness shun, these folks never win
Judge not your friends, your kith or your kin,
Keen be in studies and keen in your play,
Learn not to accept every time only your way.
Make most of your chances, don't let any glide,
Never give up until you have tried.
Own up your faults, be eager to learn
Politeness counts always, good manners never spurn.
Quit not a task until it is complete
Respect show your elders. whenever you meet.
Smile when in difficulty, never despair
Think of the spider and how he got there
Up and be at the game with the will to win
Venture not into unknown, for you have nothing to win
Well done job is a good asset,
X-ray your motives lest they be ill beset
Youth shall wage a battle for the weak
Zealous be always to defend the meek.

LAUGH! LAUGH! LAUGH!

DIXIT K. POPAT F. Y. B. Com.

- 1) Judge : You are acquitted on the charge of bigamy and may go home.
Accused : To which home of the two.
- 2) Accused : I didn't steal the duck, your Worship, I just carried it home for a joke.
Judge : Fined Rs. 100 for carrying a joke too far.
- 3) Question : What is the difference between a "discovery" and an "invention" ?
Answer : By the end of the term you "discover" the division you belong to, while it is left to the principal to "invent" your record of attendance.
- 4) Woman witness (who has been heckled by the cross-examining Counsel) : "If I were your wife, I would put poison in your coffee."
Counsel : "Yes, and if I were your husband I'd drink it."
- 5) Jack : Robson, the lawyer, is lying at death's door."
John : "What ! At death's door and still lying ?"
- 6) "Name" ? queried the immigration official.
"Sneeze", replied the Chinese proudly.
The official looked hard at him.
"Is that your Chinese name ?" he asked.
"No, Melican name." Said the Oriental blandly.
"Then let's have your native name".
"Ah Choo."
- 7) And then there was this Labour Welfare Officer who was provided with a good-looking nurse during his sickness because the doctor believed his health would improve faster if he was put in "Incentive Care."
- 8) "Law" and "Love" are noted to be quite closely related.
  - both need proper balancing of the scales.
  - both provide for arguing practice.
  - both give scope for contracts.
  - both need understanding.
  - both give an opportunity to court.
  - both are basics to live happily without fighting.
  - both are blind !

LO

Love need
in love in a
a tree moving
ground to the
People need
appreciate or
one another's

Love need
only years
hours set a
most of us ;
frantic minute
problems but
mellowing.

Everyone
loves, loves
able pieces of
Love also need
heart that let
in ourselves,
accept the di
that those ve
& wonders of
to expect per
is to recogni

To grow
quality, the :

LOVE, A CLIMATE OF HEART

MR. ANIL R. BARAGARA F. Y. B. Com.

Love needs time, perhaps people can fall in love in a moment, but mature love is like a tree moving, slowly from the seed in the ground to the sheltering splendour of its prime. People need time to deepen their affection, to appreciate one another's differences, to share one another's joys and griefs.

Love needs another kind of time, too, not only years of growth, but the special hours set aside. In these scrabbling days, most of us are clock watchers, trying in a frantic minute to solve, not only our everyday problems but the profound one that needs mellowing.

Everyone's life should have room for such loves, loves for whom it is worth risking sizeable pieces of time we think we can't spare. Love also needs honesty-deep honesty of the heart that lets us share what is most genuine in ourselves, imperfections of all. When we accept the differences of loved ones, we find that those very differences provide the mystery & wonders of human relationships. Its foolish to expect perfection, it doesn't exist. The key is to recognise & enjoy our differences.

To grow, love needs another more divine quality, the ability to let go. It is natural to

want all of the loved one to feel that letting in some other person, some alien thought is putting a hole in a dike. But we have to learn that we do not own what we love and no love must be held so exclusively, that others cannot find a place in our lives. Finally love needs words to make it real. Without words, quarrels can't be resolved, resentments can't come to the surface. We lose the power to share the meaning of our lives. If you're across a room from someone you love and you think 'I'm so glad, I've got him,' than say it. 'I'm so glad, I've got you. Sometimes of course the message is more complicated, more difficult to say.

Touching too, is a warm way of expressing love. The nudge caresses and other gestures of love are powerful expressions of our feelings. There are many ways of communicating. The important thing is to acknowledge and express our feelings. If we don't we deprive others of the knowledge of our love and ourselves of the joy that comes from expressing it. Love is not a single act, but a climate in which we live. It is a lifetime venture in which we are always learning, discovering, growing. It is not destroyed by a single failure or won by a single caress.

Love is a climate, a climate of heart.

SMOKING-A SURE WAY TO DEATH

CHAITANYA K. KOPPIKAR F. Y. B. Com

As our country is progressing the rate of smoking is raising rapidly. It has increased to a great extent than what it was before independence.

Friends I would like to bring forth the draw backs of smoking. Hope you will find it very informative.

Doctors Classify Smokers into Seven Classes. They are as Follows.

- (1) **PSYCHO-SOCIAL** : Smokers smoke at Public gatherings. They think that smoking boosts their confidence and style there. Smoking of this type is generally started at the adolescence.
- (2) **INDULGENT** : These type of smokers, smoke for the actual pleasure of smoking just to increase their enjoyment of an already enjoyable moment.
Foreg : Smoking after a good meal.
- (3) **SEDATIVE** : These type of smokers, smoke to relieve them selves of tension. They think it calms them down.
- (4) **SENSORY-MOTOR** : These type of smokers get satisfaction by manipulating the cigarette with fingers or mouth, even the lighting is done with all sorts of tricks. The smokers blow smoke-rings, play with the lighter etc.

- (5) **AUTOMATIC** : The smoker finds himself with a lit cigarette without knowing it-entirely by habit. It is just a reflex action after going in a particular surrounding.
- (6) **STIMULATIVE** : These type of smokers smoke to concentrate and think or to overcome tiredness and boredom.
- (7) **ADDICTIVE** : These types of smokers smoke just to avoid the withdrawal symptoms of stopping smoking.

EFFECTS OF SMOKING ON ONE'S HEALTH

- (1) In hardened smokers nicotine lowers their level of concentration and makes their sleep lighter and less restful.
- (2) **HEART DISEASE** : Coronary heart disease is the biggest killer in India and a smoker is twice likely to suffer from a heart disease as a non smoker.

Nicotine in tobacco smoke irritates the heart muscels and makes heart more irregular the Carbon Monoxide in the smoke reduces the amount of oxygen in the blood which the heart needs to function.
- (3) **BRONCHITIS** : 95% of the people who suffer Bronchitis are smokers. Substances in the smoke inflames the bronchioli in the lungs, they become congested, secrete

maci
very
painf
a
(4) LUNG
Deat
smok
mucu
beco
(5) OTHI
suffer
Kidne
(6) A ST
high
smok
the B
risk
two c
C
(1) NICO
alkalo
drop
averag

DEATH

3. Com

finds himself
t knowing it-
a reflex action
surrounding.

se of smokers
d think or to
redom.

es of smokers
he withdrawal
oking.

ONE'S HEALTH

ine lowers their
nd makes their
tful.

dry heart disease
India and a
suffer from a
moker.

oke irritates the
es heart more
onoxide in the
ount of oxygen
heart needs to

the people who
okers. Substances
ne bronchioli in
ongested, secrete

mucus, and thus exchange of gases is very difficult and breathing becomes painful and difficult.

(4) LUNG CANCER : 90% of the Lung Cancer Deaths are caused by smoking. The smoke contains tar which makes the mucus cells which live the lungs to become Cancerous.

(5) OTHER CANCERS : You are likely to suffer from Throat, Mouth, Pancreas and Kidney cancer.

(6) A STROKE : Death from strokes is 70% higher in heavy smokers than in non smokers because smoking degenerates the Blood Vessels with which comes the risk of burst Arteries and Blood Clotting two of the main causes of stroke.

CONTENTS OF THE SMOKE

(1) NICOTINE : Nicotine is a very poisonous alkaloid. It acts as fast as cyanide. One drop of nicotine if injected can kill an average man within minutes.

(2) CARBON MONO OXIDE : This is a deadly gas. The haemoglobin in your Red Blood cells absorbs Carbon monoxide 200 times readily than Oxygen, so smoke naturally reduces the supply of oxygen to the blood.

(3) TAR : The tar in the smoke can produce cancer when applied to the skin and Lungs. It contains Ammonia, Hydrogen Cyanide, Butane and many more.

In the developed nations the rate of smoking by women is increasing day by day. It is very bad to their health especially if they are pregnant. The babies are strongly affected in their growth. Some times they die prematurely, or physically and mentally retarded and weigh less at their birth than normal babies. So they should give up smoking for the sake of their babies.

REMEMBER : You should give up smoking for the sake of your own health, for the health of others and for the sake of the country's economy.

OUR SOCIETY

MOHANA VASWANI S. Y. B. Com.

She was born in an average middle class family. She was the fourth daughter with three sisters preceding her. Her mother refused to see her for two days after her birth for both her parents had desperately coveted for a son. So right from birth she was an unwanted child.

Her mother's inlaws came in to see the newborn child. They did not care to conceal their feelings that the newborn should have been a boy. Her mother silently listened to all their 'not very pleasant views' and secretly cursed her baby for being the cause of all these attitudes.

Thus right from her birth she was an unwelcome being whose parents and relatives tolerated her rather than loved her. As she grew up life did not have opportunities any better than when she was born. She was constantly beaten by her mother for anything she did, be it a blunder or not. As a child she was not very attractive when compared to her elder sisters and this only made matters worse for her.

When she went to school. She was a very quiet and shy girl with utter lack of confidence. She made no friends and hardly spoke to any one in the class. She turned out to be quite intelligent in her studies but this did not keep other girls from making fun of her and bullying her. Her teachers too were very strict and 'never spared the rod ! All this had a very bad psychological impact on her.

She had all the social barriers possible on Indian girls. She was never allowed to speak to any boys or play with girls in the late evenings and forbidden to go for picnics etc. Her circumstances turned her into an introvert who kept all her feelings to herself and hence tortured herself mentally. The only time she was at ease was when she would go to the terrace and watch students playing on the playground in front of her building.

One day a new boy came to play on the ground. He was smart, confident and an extremely good sportsman. She liked him from the first time she saw him. But the boy was quite unaware of her. He took an interest in one of the sportsgirl who played on the same ground. But this did not keep her from standing for long hours on her terrace watching him at his play.

This continued for two years until the boy got engaged to the sportsgirl. By now our young heroine had completed schooling and entered college.

College was very different from school. Here she was allowed more freedom. Now she was turning beautiful and she gained a little bit of confidence. It was like the story of the Ugly Duckling turning into a beautiful swan. A boy took got attracted towards her and started dating her. She started visiting restaurants & theatres with him. As she had never been loved by any one before, she liked the thoughts of someone loving her and her life was filled with gay days.

Neighbo
her as a loc
nonsense ab
long as he

It was 1
another girl.
her affair rea
on hearing
drowning th
for giving b
family looke

In
su
Hi
Hi

A
hurry
'but I

Jones
you b
Brown
Jones

She—
He—2
She—
He—1

"I ha
"I ne
"I wa

Neighbours and friends started speaking of her as a loose girl. They spoke all possible nonsense about her. But nothing mattered as long as he loved her.

It was then that her lover ditched her for another girl. She was shattered. The news of her affair reached her parents who were shocked on hearing it. Her mother accused her of drowning the family name and accused her fate for giving birth to such a girl. Everyone in the family looked spitefully at her.

It was on that night that she took the drastic step. She ran to the terrace. In the darkness of the night she saw the dark days of her childhood, the scornful look of her parents and relatives. She saw darkness of her youth with a ray of false light. Everything was over. She climbed the terrace wall and the next moment a sharp piercing cry was heard.

No one was able to save her.

LET'S LAUGH A WHILE

PARSHORAM KARANI F. Y. J. C.

In a contest in surrey for road safety slogans one youngster came up with this suggestion.

He looked, she didn't

He is, she isn't.

A taxi was creeping slowly through the rush hour traffic and the passanger was in hurry 'Please' she said to the driver 'can't you go faster?' of course I can the cabby replied 'but I amn't allowed to leave the taxi.'

Jones - Good evening old man. I thought I'd drop in and see you about the umbrella you borrowed from me last week.

Brown - I am sorry I lent it to a friend of mine. Did you want it ?

Jones - No the friend from whom I borrowed wants it.

She - How many times a day do you shave ?

He - 25 to 30 times

She - Are you crazy ?

He - No I am a barber

"I had girls running around me when I was in college"

"I never knew you were such a sheik"

"I wasn't I was women's trade coach"

DOWRY-THE UGLY FACE

SUPARNA BHARDWAJ T. Y. B. Com.

Practically every day at least one paper in India reports a death-a death by hanging, by burning or a clear murder. The victim-usually a young girl in her twenties. The reason-Dowry, a obnoxious greed of the inlaws.

Where actually lies the cause who is to be blamed for these innocent deaths? Are the inlaws to be blamed or the girls' parents themselves. They get their daughter married off with a boy who is least interested in the girl, but the dowry arouses his greedy conscience. And then begins a never ending nightmare. The boy places a new demand every next day. Upto a certain extent the girls parents oblige but when they can't fulfill his demands anymore due to their economic status the girl has to undergo the wrath. And with frequent unwarranted quarrels, a burning human offigy somewhere. Though aware of the ill effects of dowry the giver of dowry is glorified. The dowry is kept for public viewing, however this triggers of a chain reaction among the would be inlaws to part with more dowry as social status symbol but tragically not knowing the ill effects of this and someone somewhere hangs herself to death.

A very strong factor attributing to the

cause of dowry, a educated boy is considered as the most eligible bachelor. Every parent would like an educated son inlaw not looking beyond the curtain. The boys parents think that it is their fundamental right to demand money from the girls parents spent on the sons education. The girls parents give their daughter not to the boy but at the alter of mans heirous crimes.

A careful analyses of the above reason shows that both are blamed. If neither will give neither will take. Daughters are considered as liabilities and there are countless families who take advantage of this aspect and dowry system goes on. Girls are treated like commodities. Why don't girls revolt against this barbaric laws. Till when shall innocent girls be slaughtered, till when?

A silver lining on the dark clouds is that many social organisation have realised the curelty of dowry deaths and more naturally are the women. Especially in North India. They are very vociferous and demand immediate attention and the police now acts faster. Had they done this earlier many lives could have been saved.

The would
his fork with :
"On whicl

Bernard St
Thursday betw
The autho

The clerk :
one inscr " "
"It dosen't
can't read."

If a man r
spends it, he's
it, he lacks am
mulates it after
of life.

The crusty
birthday when
"Wasn't ne
legend, 'BANK
later another c
ten dollar of r

Middle age
"No ! No ! No

"Tell me,
"Get out a

Recently I
said, "Pardog
'Is that the org
'Yes, it is."

I said, "Ri

LAUGH AND BE MERRY

SUBHRAJEET TALUKDAR T. Y. B. Com.

The would-be wit was put down several pegs when, at the dinner table, he held up his fork with a piece of meat upon it and asked his hostess. "Is this pig?"

"On which end of the fork?" said one of his fellow guests.

Bernard Shaw one day received an invitation from a celebrity. "Lady X will be at home Thursday between four & six."

The author returned the card-underneath he had written, "Mr. Bernard Shaw likewise."

The clerk asked the woman buying the drinking trough for her dog if she would like one inscribed. "FOR THE DOG".

"It doesn't really matter," she replied. "My husband doesn't drink water, and the dog can't read."

If a man runs after money, he's money mad, if he keeps it, he's a capitalist, if he spends it, he's a play boy, if he doesn't get it he's a never do-well, if he doesn't try to get it, he lacks ambition. If he gets it without working for it he's a parasite, and if he accumulates it after a lifetime of hard work, people call him a fool who never got anything out of life.

The crusty president of a country bank suddenly decided to be candid on his 80th birthday when someone asked him, "How did you get started in the banking business?"

"Wasn't nothing to it," confessed the old money bags. "I just put up a sign with the legend, 'BANK' First thing you know a feller comes along and deposits dollar 100. A little later another comes along and deposits dollar 200. By the time I was so confident, I put in ten dollars of my own money.

Middle age is when your brain says "Go! Go! Go!"—while the rest of you is saying "No! No! No!"

"Tell me, Doctor, what is the best cure for gout?" asked a lazy overweight patient.

"Get out and earn Rs. 10 a day—and live on it".

Recently I had a seat on a crowded bus, and a woman was standing in front of me. I said, "Pardon me, but are you a member of women's lib? She said yes "Yes I am, I said, "Is that the organisation that wants women to stand on their own two feet?" She said, "Yes, it is."

I said, "Right ho!"

CRIME & CRIMINALS

RAJENDRA P. PARKAR D. M. S. (II)

No man is a born criminal, what then leads him to take up to crimes? In the majority of the cases the factors are related to the socioeconomic conditions prevalent in the Society. Poor housing, unemployment illiteracy, wide spread superstition are some of them. What seems to be the obvious solution is that more emphasis should be on eliminating the conditions and there by prevent stagnation which has proved to be the breeding ground for crimes. This is by no means to say that poverty and misery alone are the sole cause of crimes, yet what needs to be killed is the virus. In addition to moulding the laws efforts have to be made for the socioeconomic transformation. Let us not forget that the criminals are as human as we are and it is more of the society's fault than the individuals that they find themselves behind bars. A serious attempt at understanding and solving the basic problems involved will go a long way in reducing the rate of crimes. Only a situation where in the basic necessities of life are available to all, a situation which removes the very source of crime-only such a situation will cure it.

We no more believe that any one is born a criminal. A perfectly adorable baby, depending upon circumstances of his life, is warped and twisted and grows into a personality. He may then become a perfect man or a criminal, even a murderer. Man's behaviour depends upon his social environment and therefor prevention of crime is to correct the atmosphere around him.

It is true that if a person is suffering from physical disease of the brain like epilepsy than he can commit criminal acts. After an epileptic attack a person does not have control over his mind and he can, in a fit of automatism, cause physical injury to anyone around him or even injure himself. I saw a convict in Kashmir Jail-a known epileptic who had in a fit of automatism burnt his own hand, and the next time. Killed his mother. She was the only person who used to look after him. Should he be in jail or hospital? Should he be convicted for the crime of murder?

Psychology is a new science. It is playing a great part to study human behaviour. Stress on life due to several factors changes man's behaviour and personality. These may be economic deprivation of his needs and desires. Emotional tensions develop in his mind and he reacts differently. Before convicting a person for any crime and particularly murder, a Psychiatrist examines a convict to find out any cause as to why he committed the crime. Their studies show that as much as 40 per cent of murderers have psychological problems.

The old idea that a criminal is from a bad blood is wrong. These are class prejudices which have no place in modern thinking to brand a criminal because he is born in a particular society.

We in our country have class prejudices because unfortunately our religious scriptures sub divided the society into four classes.

Brahmins th
We do not co
not been sp
dissociate or

Even in
ful called th
uered were
because of
which prov
Today west
differencu
America, wt
as inferior r
from Europe
better oppo
migrants as
and still d
Due to eco
no equal
white man.

When
perfect civi
akes and st
as an inferic
tunity and
they suffer,
of them, re
deserve har
them harsh
they have
aid.

s suffering from
like epilepsy
acts. After an
does not have
can, in a fit of
jury to anyone
self. I saw a
n epileptic who
nt his own hand,
nothe She was
look after him.
tal ? Should he
murder ?

ce. It is playing
behaviour. Stress
changes man's
These may be
eds and desires.
n his mind and
nvinting a person
y murder, a Psy
o find out any
itted he crime.
much as 40 per
ological problems.

iminal is from a
re class prejudi-
modern thinking
he is born in a

class prejudices
ligious scriptures
into four classes

Brahmins the best and shudhras the worst. We do not consider these to be true but it has not been possible for all of us to mentally dissociate ourselves from these ideas.

Even in the west those who were powerful called themselves civilized and the conquered were called savage. Things changed because of economic emancipation of man which provided equal opportunity to all. Today western civilisation does not speak of different cultures and subcultures except in America, where a black minority is considered as inferior race. The willing white migrants from Europe went to the U. S. in search of better opportunities, took unwilling negro migrants as slaves who were treated differently and still do not enjoy equal opportunities. Due to economic handicaps, the black had no equal opportunity to grow equal to the white man.

When the world was un-civilised we had perfect civilisation but we committed some mistakes and stamped large population as shudhras as an inferior class who were denied any opportunity and are still suffering. Like the negroes they suffer, do not get social justice and some of them react any commit crimes. Do they deserve harsh punishments ? Those who treat them harshly escape any punishment because they have the resources to hire the best legal aid.

According to the segregation law a Pardhi could not cross his geographic limits. He had to have a police permit. They live in Parbhani District which is a dry area. To find work he had to cross his restricted bounds and in the process got arrested. If so happend that practically majority of the population once in their life became jail birds.

Laws do not change human beings. The recent Manvant murder story is a pointer. They have been hired and committed murders of a heinous nature. Now they should go to gallows. The Manvant murderers inflicted injuries on sexual parts of young girls, the blood from the injured parts was collected and offered to deity Munja. The victims were then killed. No sensible person could on hire commit such crimes. The pardhis really believe in such rituals, hence can be easily hired. Where is the answer ? One can never bring back the victims but it is possible to treat the murderers in jails, educate them and bring them back as normal persons to society, which is better ? The primitive punishment or the reformation ? The mercy is majesty is infinitely better. I have no doubt if the Pardhis young generation get education and work they will turn as normal citizens. Will it not be noble ?

There is another case of theft by a young boy from the house of a Bombay man. The thief was found and the property recovered

learned judge awarded him three years rigorous punishment. The judge said that boy was illiterate and poor and therefore must get a harsh sentence. No lawyer came forward to fight his case. He had no money to fight. I am sure he is still languishing in jail living with other hardened criminals. Such a young boy should be sent to Borstal type of school. Such poor boys leave their homes because hunger drives them away from their parents care. They get employment and see a different life where the employer

and his children live so well where as he and his other brothers and sisters starve in a village. Such crimes will disappear once work is provided in the village.

I see no such change in our country. I do not see such reformers. The young lawyers, should take up such a cause but we are too much occupied in our personal affairs. Who thinks of prisoners? We stick to old philosophy that a criminal is a bad man and must be punished.

TO BE A SPEAKER

MANISH TANNA T. Y. B. Com.

"Oh I don't talk to him yaar he is a debator". So the 'cute thing' that was talking to you would stop & move away. "Take him to the principal you know he talks well." So day in & day out you stand before the authorities to defend your friend's friend who may be cheaters, mischievous etc.

But there is other side of coin too when you are singled out in a seminar or meeting to address the gathering, the joy, the pride in your heart is reward enough for all the labour that you have put in. A good speaker is now a days in short supply & we being commerce students should definitely supply the same to our college, society & nation.

To be a good speaker one has first of all to be a good listener because when he receives

then only he can give. Attend as many of elocution competitions as possible. Get good books on speaking, language & also on general topic such as freedom struggle or world politics & enrich your knowledge & language.

Remove 'Stage Fear' to begin with. There are many speakers who look at one particular spot or use one particular gesture through out the speech, others do not speak at all in front of an audience. This can be easily removed by help of friends who can sit as audience to your speech. Slowly the group of friends should expand in to bigger numbers. So that you too like many of us can join the speakers schedule caste.

AP

'Aparth most wide of the w Africa. Ho apartheid s a process c between Et

Today becoming of solidarit race, colo beliefs and

Althou tion of 1 commences has been d ling need 1 felt after People wer a democrat South Al without sli is the day, sharing cor alty to thei

APARTHEID - A CRIME AGAINST HUMANITY

MR. RAJENDRA M. SAXENA S. Y. B. Com.

Apartheid a crime against humanity is the most widely debated topic in every corner of the world, more prominently in South Africa. However at the offset the meaning of apartheid should be clearly understood. It is a process of racial segregation, a discrimination between Europeans and Non-Europeans.

Today other nations are also increasing, becoming aware and alive to the necessity of solidarity of democratic forces, regardless of race, colour, creed, party affiliation, religious beliefs and ideological convictions.

Although the struggle for total emancipation of the inhabitants of South Africa commenced in 1946, nothing very significant has been done about it in action. The compelling need to combat apartheid was genuinely felt after the Shavpville Massacre of 1960. People were inspired by the idea of bringing a democratic republic where all people of South Africa will enjoy human rights without slightest discrimination. Their dream is the day, when people would line together sharing common nationality and common loyalty to their own country, their homeland. The

need was also felt because of the intense hatred and dislike they had for racial segregation. Even people outside South Africa joined the struggle because of the innumerable calamities it had created for mankind.

It is a universally accepted fact that humanitarianism has become the touch-stone of human development. This created an urge to put an end to this crime against humanity which poses a grave threat to international peace and security. The desire to end this outrage was further promoted when it was found that it is indispensable for the elimination of racism and for laying a strong base for genuine international co-operation essential for the furtherance of human benefit.

What further re-affirms the determination for the removal of injustice and inhumanity is the fact, that when the Africans make their demand strongly and powerfully enough to have some chances of success, will be met by force and terror on part of the Govt. The Govt. is moved by the belief that penalties deter man from their course, while this on the other hand assures the men, what they are

doing is right. They are now confident that the exercise of the right of self-determination by them is fully legitimate and for the betterment of their country. The African fascist regime which is committing crime after crime against the international community cannot be done by throwing innocent persons to prison.

It is inevitable on their part to put an end to this struggle because there are many who have been convicted and sentenced for political activities as part and parcel of their struggle to win for their people the right of self-determination, acknowledged throughout as the birth right of all human beings. It is an indivisible part of the eternal human quest for freedom and enable them to appreciate the ramifications of the struggle that have been carried on to bring equality, peace and justice.

Apartheid must be emancipated to form a classless and a stateless society on the firm ideals of Karl Mark, Gandhi and Nasser. If it doesn't the hatred for the colour bar will outbreak its limit producing an intensity of bitterness and hostility between various races of the country not even produced by war. Though violence has been planned as a result of calm and sober, assessment of political situation that has arisen, after many years of tyranny, exploitation and oppression by the whites. The result of it is always blood-shed Violence can

do only one thing and that is to breed counter violence which will worsen the situation. Thus apartheid must be eradicated so that Africa may finally be free after all the miseries and tragedies it has been subjected to for centuries. It will thus enable them to play a rightful role and actually participate in International affairs to promote overall development of mankind analysing.

We should whole-heartedly devote ourselves to abolish this racial monster because majority are under its strong influences. The black people who constitute an overwhelming majority of the population of the country have been constantly humiliated, tortured and brutally exploited. This vast majority (more than 60,00,000 miners dig only gold) have been denied elementary trade union rights and have no individual identity or self existence of their own.

On analysing the disasters which has been created and could be created, some amicable solution must be arrived to assert this disaster. Although violence would be the only solution, but if we, look at the past we will find that blood-shed on African soil has always been unsuccessful in putting an end to this long standing and of outrageous crime against humanity.

Thus to coalition of working for co-operation in every way to their brother

The Gov and official regime. In the put an end to them in a first step any military prohibit investment to hinder

They should services and retard their be any cultural collaboration feel alone at world.

On the help the oppressed providing financial They should

Thus to overcome this disaster a formidable coalition of all associations and governments working for it is required. It demands full co-operation of government bodies, non-government institutions, trade unions, religious institutions and other associations. They should in every way publicise the struggle and make the masses aware of the injustice being done to their brothers.

The Govt. should terminate all diplomatic and official relations with South African fascist regime. In the process of implementation to put an end to inequality, they should not help them in a better position than before. In order the first step would be to refrain from providing any military or nuclear help. They would prohibit investments and technological assistance to hinder their economic development.

They should refrain from providing any transport services and break all communications to retard their economic growth. There should not be any cultural, educational, sporting and other collaboration with fascist regime so that they feel alone and isolated from the rest of the world.

On the other hand, they should try and help the oppressed people of South Africa by providing financial and material assistance. They should promote action by inter-governme-

ntal organisations in support of the struggle for the liberation of South Africa. Other associations, non-government bodies, trade unions should exert pressures on the governments to implement United Nations resolutions against apartheid. They should invite public offer by establishing a solidarity fund to provide all sort of assistance to South African liberation movement. Rallies and Strikes should be organised among the workers to make them realise the problem of apartheid to secure their collaboration in industrial action against South Africa.

In this context it is worth emphasising that in this liberation movement the church and other religious institutions have a vital role to play. They are the institutions which guide the person as to what is right and wrong. They should provide moral support to the oppressed to make them more determined and positive in their struggle.

The Govt of South African fascist regime should now stop putting innocent people behind bars, and to abandon their provocative actions and pursue sane and enlightened policies. They would reach nowhere by scarring and deterring certain groups and at times upset or temporarily dislocate their plans and schemes. South Africans in their attempts to escape their increasing isolation have led the required

to seek new allies because they know that their victory are the victories of all progressive mankind of tomorrow. It would of course be a landmark when there will be total abolishment of the evil of apartheid to rascist regime. Although the liberation movement has received world wide recognition and appreciation, rascist regime have proved to be immune to persuasion. The plain simple truth is that it seriously threatens, the country due solely to the short sighted, irrational, defective policies and crimes committed by the Govt. The laws are so formulated as to pressurise the situation. The only conclusion which could be made is "WHITE SUPREMACY IMPLIES BLACK INFERIORITY". That is Minority ruling Majority. In contradiction to this South African fascist regime might be reminded that even death sentences cannot care the fastening sore.

In conclusion the only thing which can be said is that world must support the right-

ous struggle under the leadership of National Liberation Movement (NLM) Without this the good things of life shall be retained as the exclusive right of a minority of population.

Above everything else equal political rights have to be gained because without them the disabilities will be permanent. Although this seems to be pretty revolutionary but one fact is to be kept in mind that majority are Africans. Political division based on colour is entirely artificial and when it disappears so will the demination of one colour group by another.

Finally it is very important to say that the struggle of the African people is inspired by their own sufferings and experiences. It is nothing but a struggle for the right to have an individual existence of your own for your motherhood too.

[Courtesy CSR]

hip of National
without this the
retained as the
f population.

al political rights
hout them the
Although this
ary but one fact
rity are Africans.
lour is entirely
ars e will the
up by another.

nt to say that the
e is inspired by
periences. It is
right to have an
own for your

R]

REPORTS

Ye
Mi
pa
tu

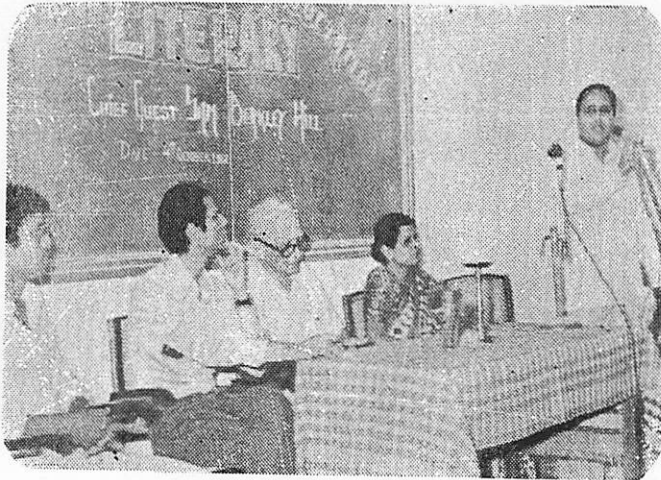
Members

english literary association

You just can't act !
Mrs. Raj Babbar giving a
piece of advice to our
budding artists.

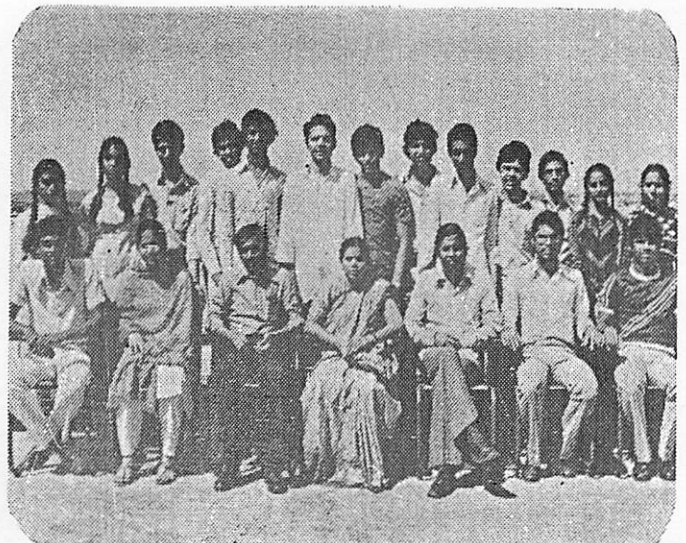

On the spot acting competition.

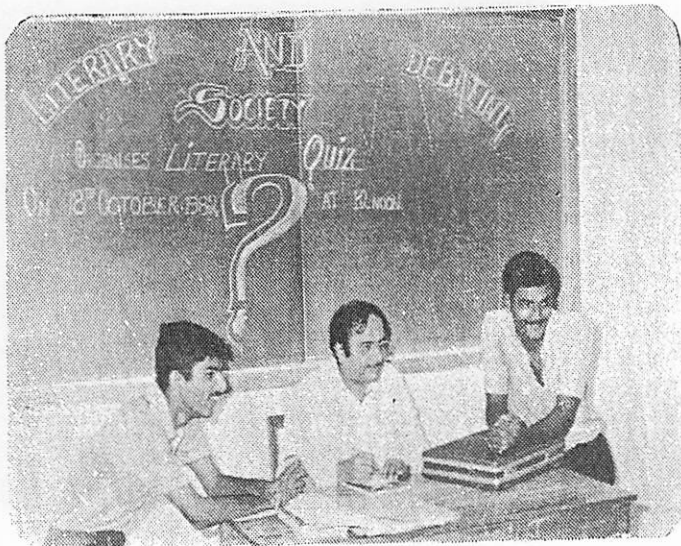

Prof. P. S. Sapre introducing
the Chief Guest at
inaugural function.

Members of English Literary Association.

literary and debating society

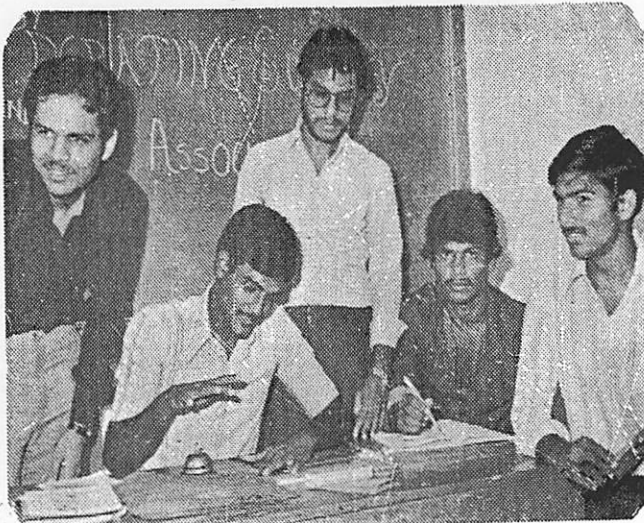
Literary Quiz is in on.

In
Competitor
by the Deb

Members of Debating Society
and
Planning Forum.

The
from the st

What is so good about words ?
what's the good word competition
in full swing.

The
Programme,

LITERARY AND DEBATING SOCIETY

Chairman :
Prof. : A. A. MEMON

Secretary :
RAJENDRA SAXENA

In the sphere of the Collegiate activities the 18th A. D. Shroff Memorial Elocution Competition, sponsored by the FORUM OF FREE ENTERPRISE was conducted in the college by the Debating Society. The following were the prize winners :-

1st Prize	: Miss Nalini Rao
2nd Prize	: Miss Rajkumari Purohit
3rd Prize	: Mr. Sunil Saraogi
1st Consolation	: Mr. Ravi Iyer
2nd Consolation	: Miss. Shirley George
3rd Consolation	: Mr. Akshay Shah

The Judges for the competition were :-

Prof. C. R Sadasivan

Prof. D. D. Dafle

Prof. Mrs. S. N. Telang

The Literary Quiz Competition was held in the college. We received good response from the student community and the following were the prize winners.

1st Prize	: Mr. Uday Jhaveri
2nd Prize	: Mr. Ravi Krishnamurthy
3rd Prize	: Miss. Euffermina Rodrigues.

The Debating Society alongwith the "English Association" held the famous T. V. Programme, "WHAT'S THE GOOD WORD" competition.

The battle was shoulder to shoulder as the prize was the giant trophy which was donated by the Punjabi Association in the year 1981-82 for the winners of the competition. Still the best were as follows :-

1st Prize	: Mr. Hareesh Katara S. Y. B. Com.
	: Mr. Jay Menon F. Y. B. Com.
2nd Prize	: Mr. Arun Puthran S. Y. B. Com.
	: Miss. Vanita Arya T. Y. B. Com.
3rd Prize	: Mr. Subramanian S. Y. J. C.
	Mr. Mohan S. Y. J. C.

In the field of the Inter-Collegiate activities the participation was active throughout the year.

Mr. Rajendra Saxena and Mr. Sunil Saraogi participated in the Debate on "Slums should be demolished" conducted by the Kandivli Jaycees on 11th of September 1982.

Mr. Nikhil Srivastava and Miss. Sandhya Atal participated in the Inter-Collegiate Elocution Competition conducted by the Rotaract Club of Andheri on Saturday, the 25th of September 1982.

Mr. Rajendra Saxena and Mr. Ravi Iyer participated in the Elocution Competition organised by the Bombay Gandhi Smarak Nidhi on 4th of October, 1982.

Mr. Rajendra Saxena and Mr. Ravi Iyer participated in the Inter-Collegiate Public Speaking Competition organised by the Nazareth Speakers' Academy on Sunday October 24, 1982 at Taj Mahal Hotel.

Mr. Rajendra Saxena and Mr. Nikhil Srivastava participated in the Leadership Training Camp organised by the Forum of Free Enterprise and sponsored by the Leslie Sawhney Programme.

Mr. Rajendra Saxena, Mr. Subramaniam and Mr. Mohan participated in the Inter-Collegiate Quiz Contest organised by the Quiz Club of the M. V. & L. U. College, Andheri on January the 19th 1983.

Miss. Shirley George participated in the Inter-Collegiate Elocution competition and won a cash prize.

We heartily thank our Principal Madam. P. S. Baleri for giving her whole-hearted support, the Chairman Prof. Memon for giving us the necessary guidance and enthusiasm for the participation. In his words, "Participation is a must, no matter whether you lose or win." We also thank the members of the staff, members of the non-teaching staff, attendants and the members of the student community for giving active support in making the Society's year a success.

ENGLISH LITERARY ASSOCIATION

Chairman Prof. : P. S. SAPRE

Secretary : MANISH TANNA

The association was flagged off to a good start. Mr. Sam Berkley Hill, a well known voice culturist and India's most prized broadcasting voice lit the lamp to mark the inauguration of the activities of English Literary Association for the year 1982-83. The inauguration was memorable one as Mr. Hill, with his mastery over the different dialects in English left the audience in uproarious laughter. Mr. Manish Tanna, Secretary of the Association outlined the proposed programme for the year 1982-83.

Less than a week later on 16th October, 1982 first ever All language short story writing competition was organised. The competition attracted the attention of the student community and as a result a large number of students participated in this interesting event. We need hardly mention that the competition was a grand success.

Then followed our trend-setting 'On the spot acting' competition on 25th October, 1982. The Chief Guest of the day was Mrs. Nadira Babber, a well known Hindi play Directress and the wife of famous Hindi Film actor, Mr. Raj Babbar. The students from senior and junior college took part in this unusual event.

In December after a long festive and sports season, we conducted the 'what's the Good Word' competition in active cooperation of Literary and Debating Society. The Secretary, Mr. Manish Tanna compered the programme.

Finally, before we conclude, we would like to make a special mention here that the Association owes a great deal to Principal (Mrs.) Baleri for her guidance and whole hearted support in organizing its activities from time to time. We do look forward to her and also all our well wishers' continued cooperation in the years to come.

PUNJABI ASSOCIATION

Chairman Prof. : (Mrs.) S. YADAV

Secretary : LALWANI SADHANA

INAUGURATION :

This year the activities of Punjabi Association were inaugurated by famous film Star Shri PREM CHOPRA.

The students took keen interest in the various competition organised during the year. The following competitions were organised.

1) BEST DRESS COMPETITION was organised on 20th Oct.

The winners are as follows.

1st Prize	Daizy Joseph	Girls	F. Y. J. C.
2nd Prize	Badlani. Vandana	"	S. Y. B. Com.
3rd Prize	Raksha Shah	"	S. Y. B. Com.
1st Prize	Shukla R. R.	Boys	S. Y. J. C.
2nd Prize	Sanjay Dalmia	"	F. Y. J. C.

2) JOKE TELLING COMPETITION in English and Hindi.

The Winners are as follows.

1st Prize	Gokani Navnit	S. Y. J. C.	G-71.
2nd Prize	Swati Shenoy	F. Y. J. C.	H-66.
2nd Prize	Agrawal	F. Y. J. C.	C-1.
2nd Prize	Ajit Shetty	F. Y. J. C.	F-85,
3rd Prize	Sanjay Dalmia	F. Y. J. C.	G-27.

In order to encourage students and to bring out their latent talents, we had organised. " JUST A MINUTE COMPETITION. "

The following were the Prize winners.

1st Prize	Miss. Nalini Rao	T. Y. B. Com.
2nd Prize	Miss. Rajkumari Purohit	T. Y. B. Com.
2nd Prize	Ravi Iyer	F. Y. B. Com.
3rd Prize	Rajesh Gupta	F. Y. J. C.
Consolation Prize	Mr. Manish Tanna	T. Y. B. Com.

PICNIC :

As an added attraction we had arranged a picnic to " MUD ISLAND", It hardly needs mention that it was a grand success.

We take this opportunity to thank our Principal Mrs. P. S. Baleri, members of the staff and managing committee for their co-operation and hope that they would continue to extend their co-operation in future.

punjabi association

Member's of Punjabi Association.

A man may smile and smile and yet be a Villian ! Prem Chopra inaugurating the activities.

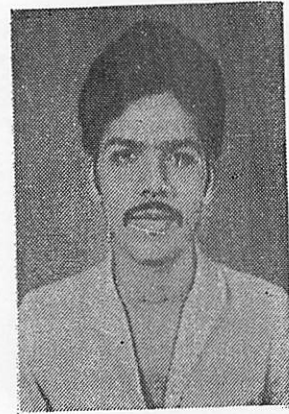
We may look different, but we are one Best Dress Competition.

prize winners all

Manisha Narvekar
(Inter collegiate story
telling Competition)

Pawan Dhanuka
(Inter collegiate
Hindj Debate)

Inter Collegiate
Kho-Kho Winners

Vice Chairman Shri Ishwarbhai Padia
congratulating the Junior College
teacher for their best efforts in bringing
about a good result at H. S. C.
Examination of March 1982.

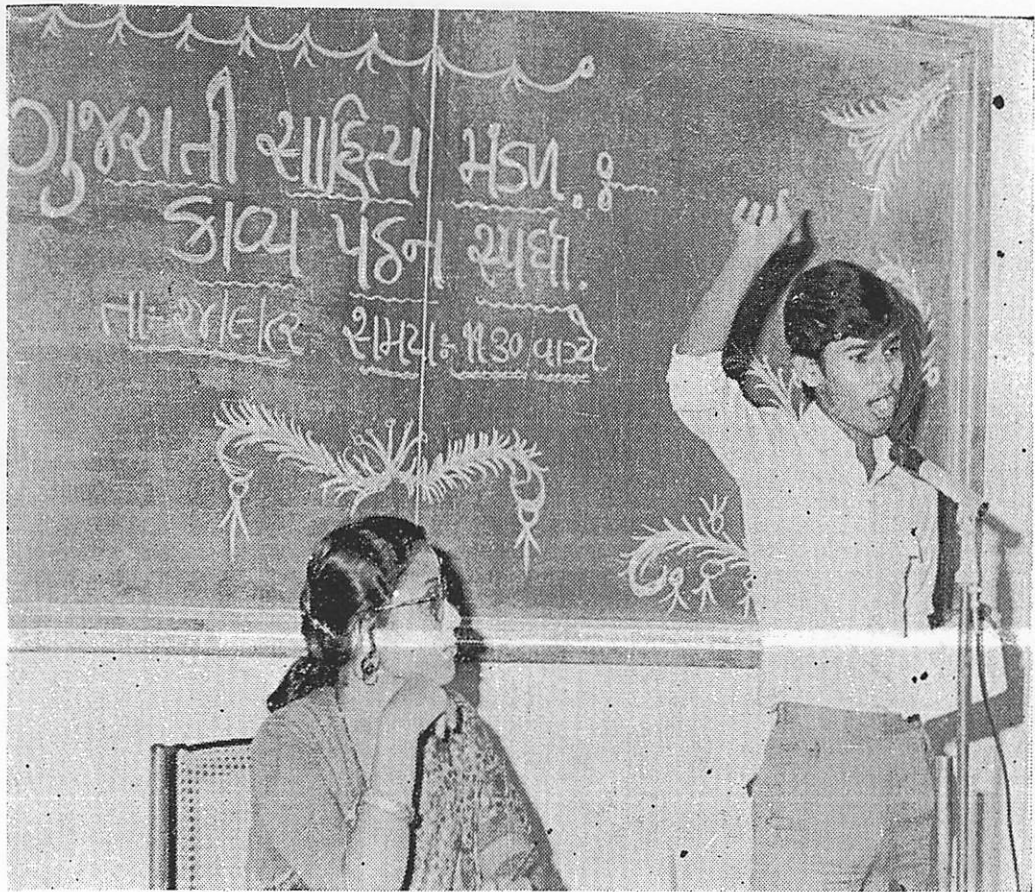

GUJARATI SAHITYA MANDAL

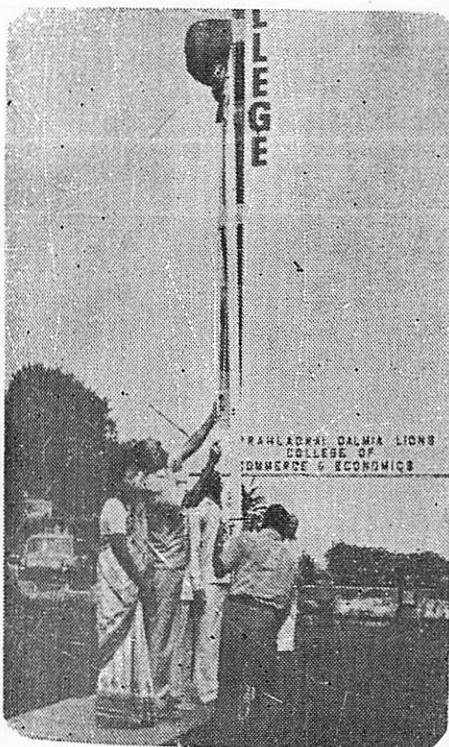

h Dhanuka
collegiate
(j Debate)

Poetry Recitation Competition

ollegiate
Winners

Lion N. D. Oza unfurling the flag on
Independence day

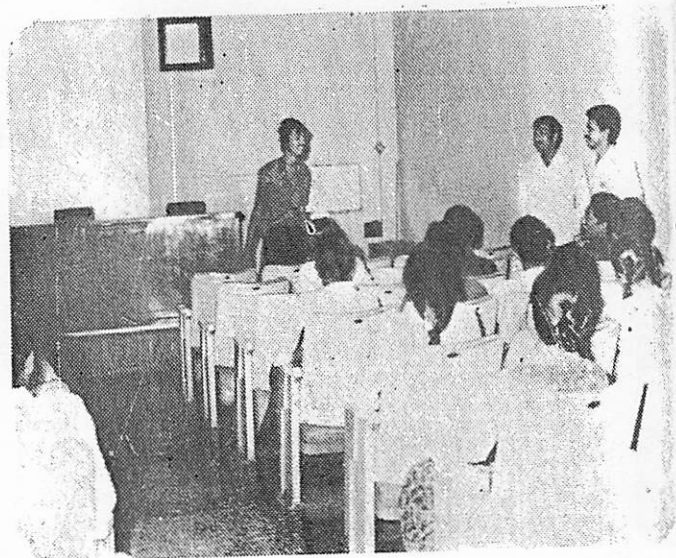
commerce department

Industrial Visit.

Members of Commerce Department.

Secretary Narayan Panicker,
Proposing a vote of thanks.

Chairm

Anew s
Lion's Colle
department ,
the Charact
mature pers
Co-ordinatin
mere theore
import e.

This org
the various
scale, mediu
for the proc
industries w
board. A fu
live model c
eyes when i
to us. For
went on two
January to
Co. Pvt. Ltd
office at Ma
visit on 24th
20 students
E. P. K. Raja
students (bo
there at 10-
by Mr. Gor
John (sales

Mr. Joh
of productio

COMMERCE DEPARTMENT

Chairman : Prof. D. D. DAFLE

Secretary : NARAYAN PANICKER

A new star came on the horizon of P. D. Lion's College which was named as commerce department. In the very first day it showed the characteristics not of a child but of a mature person. This department aims at co-ordinating the technical knowledge to the mere theoretical knowledge and hence its importance.

This organisation plans to take visits to the various production process in the small scale, medium scale and large scale industries for the production, distribution and service industries which the students learn on black board. A full sized three dimensional and live model of our subject is in front of our eyes when any industry or office is showed to us. For fulfilling the objectives set we went on two days i. e. on 24th and 27th of January to American Spring's and Pressing Co. Pvt. Ltd. for inspecting their work's and office at Malad. They gave us permission to visit on 24th and 27th Jan, on 24th we took 20 students and was accompanied by Prof. E. P. K. Rajan and on 27th we took 30 students (both boys and girls). We reached there at 10-30 a. m. We were well guided by Mr. Gomes (Sales incharge) and Mr. John (sales incharge).

Mr. John showed us various departments of production. Then we were taken to the

Administration side. There we got valuable information about how the work flowed.

The visit to the small scale Industries arranged on 5-2-1983 to the Bombay Talkies Industrial Estate to highlight the process and problems of small scale industry seeing the machines in action the raw-material's the workers working in small places.

By these visits the students are not only informed but encouraged to start their own small scale industries rather than to go after employment.

There are so many goods which can be produced with small amount of capital and little technical and managerial knowledge. The case of Japan where every house is an industry. It is not possible for the govt to give employment to every one.

Only bookish knowledge is not enough, students should be given practical knowledge and create interest in the learning process.

Thus our Industrial visit has helped us in gaining knowledge about administration as well as production functions.

The commerce department expresses its thanks to our principal Mrs. P. S. Baleri who encouraged us to go on several industrial visits from time to time.

GYMKHANA

Director : Prof. B. V. TEKLE

I am pleased to present before you the Report of the activities of our Gymkhana for the academic year 1982-83. Our boys and girls have given quite a spectacular performance in a number of inter-collegiate and inter-zonal games. I shall briefly report only the highlights.

(1) KHO - KHO :

Our Kho-Kho team has given an excellent performance in all the competitions participated during the year.

In the Verma Trophy Tournament organised by the M. D. College, our team earned the State Level Honours and the Trophy,

(2) Our team clinched also the Trophy/Shield by winning inter-collegiate Kho-Kho Tournament organised by the Bombay Junior College Sports Association.

(3) Our Team was the winner at the Zonal as well as the Inter-Zonal Tournament organised by the Maharashtra State at Bombay.

(4) KABBADI :-

Our Kabbadi (Boys) Team has been declared champions for the year at the Zonal as well as the Inter-Zonal Kabbadi Tournament organised by the Maharashtra State.

(5) Our Kabbadi (Girls) were equally ahead and are in line with the boys. The girls team has won both the zonal as well as inter-zonal Tournament organised by the state of Maharashtra,

(6) WATER POLO :

In the Inter-Collegiate Water Polo Competition our team earned the Third place. Mr. Hemant Shinde was the winner at the State and National Water Polo Tournament held at Calcutta.

BADMINTON :

Our Badminton team reached semi-finals in the Inter-Collegiate Badminton Tournament after defeating Kirti College in the first round and M. D. College in the second rounds. We lost narrowly against formidable Khalsa College Team. We hope to do better next year.

(7) VOLLEY BALL :

Our Junior college Volley Ball team was the Runner - up at the Zonal Volley Ball Tournament. Mr. Dilipkumar Ghorui was selected to represent Bombay Zone Volley Ball Team. He was also selected in the State Team for the National Volley Ball Tournament held at Patiala.

(8) BOXING

In the organised our Manoj performance the year.

We are our Colleg Bombay ar Tournamen

1. Vinas C
2. Anil D
3. Vinay
4. Tarkar
5. Kokitka
6. Shinde
7. Takle M

(8) BOXING r

In the western India Boxing Tournament organised by the Boxing Association of India our Manoj Takle displayed a magnificent performance and won the championship for the year.

We are proud of the following boys of our College who were invited to represent Bombay and the Maharashtra State in various Tournaments.

1. Vilas Gaonkar (Kho-Kho)
2. Anil Desai "
3. Vinay Kadam "
4. Tarkar Santosh Kabbadi
5. Kokitkar Jaiwant "
6. Shinde Hemant Water Polo
7. Takle Manoj Boxing

(8) Our Annual Sports Meet for the Senior as well as Junior College was held on the 17th December 1982, at Government College of Physical Education, Kandivli. A large number of boys and girls participated in various sports and competitions.

Mr. Laxman Palan of S. Y. J. C.

Miss. Shobha Vasu of S. Y. J. C.

Mr. Arun Putren of S. Y. B. Com.

and Miss. Maya Shenoy of F. Y. B. Com. were adjudged champions for the Junior and the Senior College respectively in the Athletic Meet.

I sincerely thank the College Management for liberal freeships and other concessions given in their effort to promote sports and encourage our young and budding players.

WALL PAPER ASSOCIATION

Chairman Prof. : C. K. ANANDAN

Secretary : SUNIL KADAM

The Wall Paper Association organized the following activities for the year 1982-83.

ON THE SPOT PAINTING COMPETITION

		SENIOR COLLEGE			
	Prize Winners			First	Prize
1)	Jayendra Modak	F. Y. B. Com.	I - 38	Second	Prize
2)	Mohana Vaswani	S. Y. B. Com.	E - 83	Third	Prize
3)	Nitin Jani	S. Y. B. Com.	A - 78		

JUNIOR COLLEGE

4)	Pradeep Mistry	S. Y. J. C.	H - 82	First	Prize
5)	Rajendra Vadgama	S. Y. J. C.	D - 115	Second	Prize
6)	Samir Patel	S. Y. J. C.	H - 70	Third	Prize

ON - THE - SPOT CARTOON COMPETITION

1)	Nitin K. Jani	T. Y. B. Com.	H - 85	First	Prize
2)	Mahendra Modak	F. Y. B. Com.	H - 67	Second	Prize
3)	Jayu Modak	F. Y. B. Com.		Third	Prize

CONSOLATION PRIZE

A)	Nagaraj Nayak	F. Y. J. C.	C - 77.		
----	---------------	-------------	---------	--	--

MEHANDI COMPETITION

1)	Sunita Tibrewal	S. Y. J. C.	D - 11	First	Prize
2)	Shah Alka B.	F. Y. J. C.	E - 85	Second	"

SENIOR COLLEGE

1)	Nisha Singala	...	...	First	Prize
2)	Patel Neeta	...	...	Second	"
3)	Veena Sureka	...	...	Third	"
3)	Mona Vaswani	...	...	Third	"

PAINTING, HANDICRAFTS, RANGOLI AND PHOTOGRAPHIC EXHIBITION (OIL PAINTINGS)

		SENIOR COLLEGE			
1)	Anand Kamath	F. Y. B. Com.	A - 906	First	Prize
2)	Mona Vaswani	S. Y. B. Com.	E - 83	Second	Prize
3)	Jagruti	T. Y. B. Com.	...	Third	Prize

WATER COLOUR PAINTING

1)	Jayu Modak	F. Y. B. Com.	I - 838	First	Prize
----	------------	---------------	---------	-------	-------

Wall Paper Association and Photographic Society

ON

KADAM

Year 1982-83.

Prize
 2nd Prize
 Prize

Prize
 2nd Prize
 1st Prize

Prize
 2nd Prize
 1st Prize

1st Prize
 2nd "

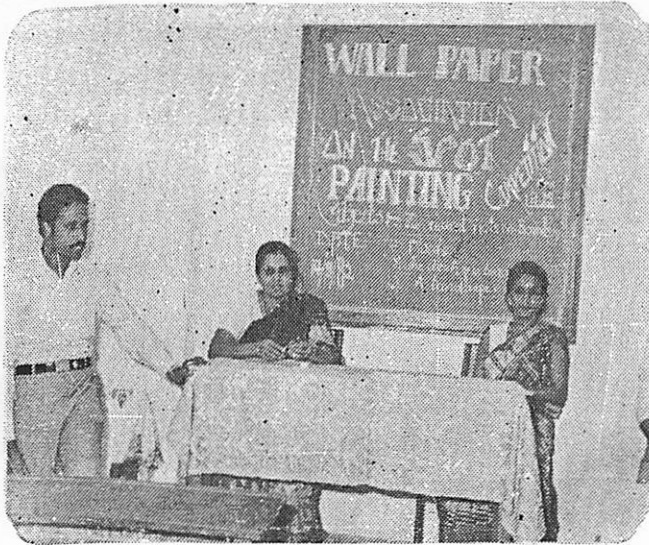
1st Prize
 2nd "

3rd "
 4rd "

EXHIBITION

1st Prize
 2nd Prize
 3rd Prize

1st Prize

Prof. C. K. Anandan making a Point

Inaugural Function

Members of Wall Paper Association

Member's of Photographic Society

Caption contest in Progress

Veteran Cricketer Shri Vijay Merchant inaugurating the Painting Exhibition

Shri Vijay Merchant witnessing
the various Paintings

gress

We are critical of everything

PLANNING FORUM
Planning Forum Inaugural Function

N. S. S.

(Miss) Raj Rani Gupta receiving
a trophy at the hands of
Dr. Ram Joshi

1)
2)

1)
2)
3)
4)

1)
2)

1)
2)

Our N. S. S. volunteers with
Sheriff Kantikumar Podar Trophy

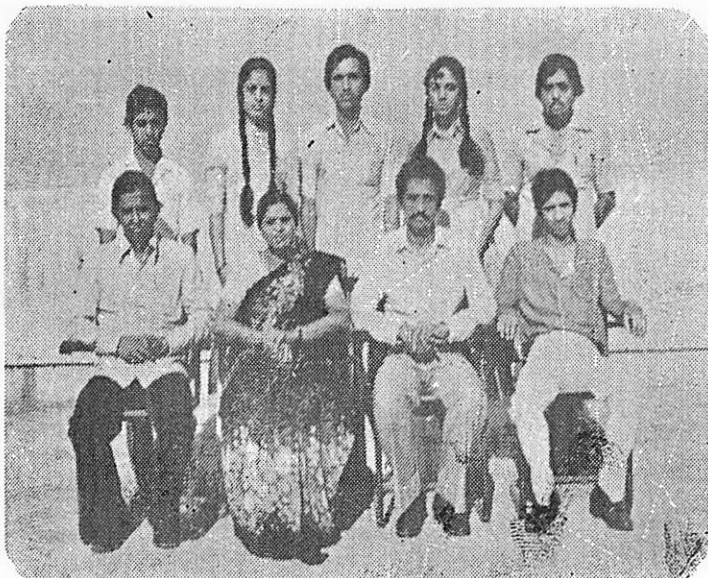

1)
2)

1)
2)

1)
2)

1)
2)
3)

N. S. S. Managing Committee

The
Vijay Merch
the staff sav
enough to
photographs

We
of paintings
team went c
common roc
on the wall

Gupta receiving
the hands of
n Joshi

ing Committee

HANDICRAFTS

1)	Asha	T. Y. B. Com.	A - 8	First Prize
2)	Madhu Singhania	S. Y. B. Com.	E - 62	Second Prize

CONSOLATION PRIZE

1)	Nisha	S. Y. B. Com.		
2)	Poornima	T. Y. B. Com.		
3)	Jayshree	T. Y. B. Com.		
4)	Bhavana	T. Y. B. Com.		

RANGOLI COMPETITION

1)	Muranjan	S. Y. B. Com.	A - 94	First Prize
2)	Mona Vaswani	S. Y. B. Com.	...	Second Prize

JUNIOR COLLEGE

OIL PAINTINGS

1)	Samir Patel	S. Y. J. C.	H - 70	First Prize
2)	Pradeep Mistry	S. Y. J. C.	H - 18	Second Prize

WATER CLOUR PAINTINGS

1)	Nawaratan Purohit	F. Y. J. C.	H - 67	First Prize
2)	Rajendra V.	S. Y. J. C.	D - 115	Second Prize

SKETCHES

1)	Samir Patel	S. Y. J. C.	H - 70	First Prize
2)	Parekh Vijay	S. Y. J. C.	H - 39	Second Prize

HANDICRAFTS

1)	Samir Patel	S. Y. J. C.	H - 70	First Prize
2)	Samir Patel	S. Y. J. C.	...	Second Prize

PHOTOGRAPHIC EXHIBITION

1)	Santosh Mhatre	S. Y. B. Com.	E - 40	First Prize
2)	Rajesh Badal	S. Y. B. Com.	E - 45	Second Prize
3)	Sudhir More	S. Y. J. C.	...	Third Prize

The inauguration of painting exhibition was done by the well-known crickteer Mr. Vijay Merchant. About 225 items were on display. Most of the students and members of the staff saw the painting exhibition. Prof. (Mrs.) Karnik & Prof. Gole have been Kind enough to come over here & make a judgement of paintings, sketches, handicrafts & photographs on display.

We have also displayed on the Wall Paper Board, throughout the year hundreds of paintings, essays, poems, cartoons & photographs. Rajendra, Vijay & Sunil Kadam team went on distributing 'quotable quotes' & 'Words of wisdom' through 'Prestosign' staff common room attendant Mr. Chavan helped us in displaying the students artistic creations on the wall Paper Board.

GUJARATI SAHITYA MANDAL

Chairman Prof. : (Mrs.) J. G. VYAS ● Secretary : DEEPAK SAVALA, NAYAN DESAI

INAUGURATION : The activities of the Mandal were inaugurated by the famous Gujarati novelist and editor of Chitraklekha. Mr. Harkishan Mehta. In his career, he visited our College for the first time and subsequently he started visiting other Colleges also. He lectured on the importance of the story element in novel writing and also answered questions asked by the students with regard to his novels. The students took keen interest which was evident from the large disciplined audience.

We organised the following : An all language ESSAY COMPETITION in which nearly 60 students participated. The winners of this competition in different languages are as follows :

GUJARATI :

(1) Rita Vyas	S. Y. J. C.	I
(2) Vinesh Vora	S. Y. J. C.	I

HINDI :

(1) Sunil Saraogi	S. Y. B. Com.	C
(2) T. A. Khan	S. Y. J. C.	E

ENGLISH :

(1) Sunil Kadam	S. Y. B. Com.	A
(2) Manish Tanna	T. Y. B. Com.	C

MARATHI :

(1) Varsha Khanolkar	S. Y. J. C.	A

COMMON PRIZE :

(1) Rita Vyas	S. Y. J. C.	I

An all language . POETRY RECITATION Competition where in nearly 50 students participated.

Winners are as follows :

GUJARATI :

(1) Bataria Chetan	F. Y. B. Com.
(2) Shah Pallavi	F. Y. B. Com.
(3) Vora Vinesh	S. Y. J. C.

HINDI :

(1) Manish Tanna	T. Y. B. Com.
(2) Saraogi Sunil	S. Y. B. Com.
(3) Arya Vanita	T. Y. B. Com.

ENGLISH :

(1) Rekha Chameya	S. Y. J. C.

MARATHI :

(1) Virkar Girish	S. Y. J. C.
(2) Varsha Khanolkar	S. Y. J. C.

I. Q. TEST was conducted for the benefit of the students where in number of participants were nearly 40.

Following students won the Prizes Junior College.

(1) Kothari Amit D.	F. Y. J. C.	I
(2) Khandelwal Sunil	F. Y. J. C.	C
(3) Ajit Shingarpure	S. Y. J. C.	D
(4) Consolation Gokani Navnit	S.Y.J.C.	G

SENIOR COLLEGE :

(1) Tanna Manish	T. Y. B. Com.
(2) Chawda Indrapal Singh	F. Y. B. Com.

1ST INTER C
COMPETITIO

This year was the well rati singing c was organise history of the Bombay Univ old history time that an been organise

The Ma trophy along certificates. I participated i petition the c cian & lyricist assisted by t singer Smt. S Vyas as judge The judges ac singers :-

1st Prize Bi
2nd Pri Ka
3rd Prize Gi
Vi

Consolation P

On the b bagged by the secured the m was acclaime the Press.

Y RECITATION
y 50 students

F. Y. B. Com.
F. Y. B. Com.
S. Y. J. C.

T. Y. B. Com.
S. Y. B. Com.
T. Y. B. Com.

S. Y. J. C.

S. Y. J. C.
S. Y. J. C.

ed for the benefit
nber of participa-

won the Prizes

F. Y. J. C. I
F. Y. J. C. C
S. Y. J. C. D
Navnit S.Y.J.C. G

T. Y. B. Com.
ngh F. Y. B. Com.

1ST INTER COLLEGIATE SINGING

COMPETITION :

This year our remarkable achievement was the well organised inter-collegiate Gujarati singing competition. Such a competition was organised for the first time in the long history of the Bombay University. Not only in Bombay University but also in the eleven year old history of P. D. L. C., its for the first time that an inter collegiate competition had been organised.

The Mandal had kept the prestigious trophy along with medals, cash as well as certificates. Nearly 18 Colleges of Bombay participated in this Competition. At this competition the chief guest was the noted musician & lyricist Shri Avinash Vyas. He was ably assisted by the well known T. V. radio film singer Smt. Sulochana Vyas and Smt. Sharda Vyas as judges. There was keen competition. The judges adjudged the following as the best singers :-

- 1st Prize Bina Dave Bhavan's College
- 2nd Prize Kamal Gazzar P. D. Lions College
- 3rd Prize Group Song by women's Nanavati Vileparle

Consolation Prize : Kashmira Jani-
P. D. Lions College

On the basis of points the trophy was bagged by the P. D. Lions College as they secured the maximum points. This programme was acclaimed by one and all including the Press.

INT. : Another feather to our cap was the 3rd Prize that we won for the first time in INT drama competition Drama that we staged. Was "BAPU-BAPU CHOR-CHOR" Written by Prabodha Joshi and directed by Jatin Kankia participants were.

- Tiger 'Chor' : Ravi F. Y. B. Com.
- Bapu Saheb : Mahi Mistry S. Y. J. C.
- Ba Saheb : Dandha Kiran F. Y. J. C.
- Manubha : Manish Tanna T. Y. B. Com.
- Takhubha : Bhatt Bupendra F. Y. B. Com.
- Sundari : Khadhi Sejal F. Y. J. C.

Last but not the least we winded up the year's activities by holding our annual prize distribution day at Birla Matushri Sabhagrah The chief guest Lion Shri Rajan Shah distributed the prizes for the whole year's activities. Number of lucky guests drew prizes by purchasing Souvenirs.

The high light of the day was the famous humorous drama 'Dhabkarni Dhinagast' which kept the audience in jovial mood throughout the drama.

The credit for the success of the Gujarati Sahitya Mandal goes to its managing committee and to the students specially Hiten Bhayani of F. Y. B. Com who took very active interest through the year, Principal Mrs. P, S, Baleri, inspite of her busy schedule assisted us from time to time.

MARWARI ASSOCIATION

Chairman Prof. : (Miss.) LATA SHARMA

Secretary : KAMAL JAIN

It gives me great pleasure and immense satisfaction to place on record that the Marwari Association, Started by a few energetic enthusiasts, with the aid of some college professors has successfully completed two years.

This period has been full of activities and remarkable achievements. In spite of restrictions, our membership has increased from 300 to 500. Although started a year back, the Marwari Association has emerged as one of the most successful and active association. Our association has also awarded the highest number of prizes in various competitions organised during the year.

On 6th September 1982, the activities of Marwari Association were inaugurated by Shri Hullad Muradabadi. It was a great success. The students and college staff enjoyed the interesting talk given by the chief guest. The Association organised the following programmes and contests during the academic year 1982 - 83.

In the month of September Hindi Day was celebrated on 18th Sept. An All Language 'ON THE SPOT ESSAY' competition was organised. Fifty five Senior and Junior College students participated in it.

After the Essay Competition a Kavi Sammelan was organised in the Library Hall.

Poets and famous film song writers like Hasrat Jaipuri, Hasya Kavi Shad Chaturvedi, Kavi Vinu Mahendra, Kavi Atal Ashkaran, Kavi Kiran Mishra etc. presented their poems. The programme was appreciated by one and all. On this occasion, our association presented six stainless steel glasses to the college.

Debate in Hindi and a lecture on Journalism was also arranged in the some month. Our chief guest on the occasion was famous T. V. and film artist Savita Bajaj and famous Journalist Pramila Kalara.

In October we organised a singing competition of Hindi songs. Film artist 'Tariq', Prof. (Mrs.) Kulkarni and Prof. Sapre were the judges.

On the occasion of Annual gathering the Prizes for the various outstanding performances in different competition were awarded by Miss Kim and Rambilas Gupta. An Orchestra by Kamlesh Awasthi and Party was organised to mark the day.

Mr. Manish Tanna and Mr. Sunil Saraog participated in the Inter Collegiate debating contest organised by Chinai College. Mr. Manish Tanna won the consolation Prize.

GUJARATI SAHITYA MANDAL

N

AL JAIN

ng writers like
had Chaturvedi,
Ashkaran, Kavi
d their poems.
ated by one and
ssociation prese-
glasses to the

ecture on Jour-
the some month
sion was famous
Bajaj and famous

a singing com-
ilm artist 'Tariq',
f. Sapre were the

ual gathering the
ding performances
e awarded by Miss
An Orchestra by
was organised to

Mr. Sunil Saraog
ollegiate debating
inai College Mr.
solation Prize.

54

INAUGURAL FUNCTION

Noted Music director
Shri Avinash Vyas addressing
at the first Inter Collegiate
Singing Competition organised
by P. D. Lions College.

Winners of Inter collegiate
Singing competition organised by
P. D. Lions College.

Mr. Pav
Saraogi part
organised by
won the fir
the second p

Miss Var
participated i
organised by
College. Var
and both ow

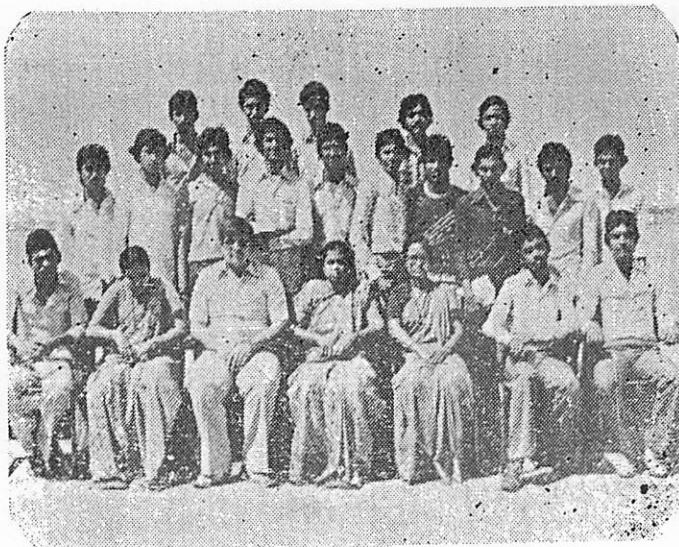
Mr. Raj
prize (1st m
U. College,
competition.

Kumari Van
won the tro
competition

Shri Rajan Shah addressing at
the Annual Function.

Members of Gujarati
Sahitya Mandal.

Mr. Pawan Dhanuka and Mr. Sunil Saraogi participated in the debating contest organised by 'LEO CLUB'. Pawan Dhanuka won the first prize and Sunil Saraogi won the second prize.

Miss Vanita Arya and Mr. Sunil Saraogi participated in the Poetry Recitation contest organised by Ram Nirajan Jhunjhunwala College. Vanita Arya won the second prize and both own the Sheild.

Mr. Rajesh Bhatia won the best actor prize (first merit prize) organized by M. U; L. U. College, Inter Collegiate one act play competition.

Kumari Vanita Arya and Kumari Dipti Thakar won the trophy in on the spot poetry writing competition organised by M. D. College.

Mr. Manish Tanna won the 3rd Prize in Inter-College Hindi debate at Lala Lajpatrai College.

I am too glad to state that our venture has not gone in vain and the Marwari Association is not only functioning very well but it is striving every day to increase its activities to as large a spectrum as possible.

Nevertheless, we own our succers primarily to the whole hearted co-operation, support and guidance of our college principal, professors and to the hard work of our member and student friends.

I conclude by a proud announcement our association is starting a book-bank for poor students and is first of its kind.

STUDENT TEACHER COUNCIL 1982 - 83

Chariman : Prof. M. N. BHISE

Secretary : VINOD MITTAL

The academic year 1982 - 83 witnessed the usual avalanche of activities from the various co-curricular and extra curricular bodies in their proper functioning.

One such academic and part of student's political activities was the elections of the student's council of the college and student's council of the university. Both were conducted very smoothly and peacefully with the help and co-operation of students in General and Principal Mrs. P. S. Baleri in particular.

The student's council of our college is an active institution by itself carrying out various Co-curricular and extra curricular activities at college and university levels.

Our college students, specially, the degree students were encouraged to take active participation in the college elections so as to

enable them to have integrated personality development.

This year elections were conducted on the date fixed by the university of Bombay i. e. 15th and 6th respectively for student's council of the college and student's council of the university.

Election scenes, viz. Election posters, Election campaign and slogans within and outside the premises of our college practically changed the academic college atmosphere in to a political one.

Exactly on 15th— Election for the Student's Council of college took place and following students were elected as the class representatives. common class representatives and Ladies common representative.

A Class Representatives of :

F. Y. B. Com.		S.Y.B.Com	T.Y.B.Com.		
Div. 'A'	Jalan Bonoy M	Div. 'A'	Ahuja Sanjeev H.	Div. 'A'	Desai Sanjay B.
'B'	Popat Dixit K.	'B'	Kabra S. S.	'B'	Pinto Mark Liou.
'C'	D'souza Walter	'C'	Sharma Arun Chirajlal	'C'	Mittal Vinod S.
'D'	Tibrewal Uttam K.	'D'	Mahatre Santosh K.		
'E'	Menon Jay Arvind	'E'	Vaswani Mohana P.		
'F'	Shah Ketan N.	'F'	Adukia Jitendra		
'G'	Beena Vishwanathan				
'H'	Vora Mahesh D.				
'J'	Panchmatia Hitesh M.				

B Comm
F. Y.
Pandit
C Ladies
Purohit
D Univer
Gholar

Election f
General secret
place immedi
of class Repr
Representative
T.Y.B.Com. M
and Mr. Vinc
elected respe
General Secre

However,
Vinod Mittal t
of getting ele
for consecutiv

I. on beh
and Principal
success in his
of S.Y.B.Com.
universit rep
year.

B	Common Class Representatives (C. C. R.) of F. Y. B. Com Pandit Manoj Mohan	S. Y. B. Com. Gholam Sanjay J.	T.Y,B.Com Mittal Vinod Shankar
C	Ladies Common Room Representative (L. R.) Purohit Raj Kumari T. Y. B. Com.		
D	University Representative Gholam Sanjay J. S. Y. Com.		

Election for the post of Chariman and General secretaty for the student's council took place immediately after completion of elections of class Representatives and Ladies Common Representative of F.Y.B.Com., S.Y.B.Com. and T.Y.B.Com. Mr. Walter D'souza of F.Y.B. Com. and Mr. Vinod Mittal of T.Y.B.Com. were elected respectively as the chairman and General Secretary for this year.

However, special congratulation to Mr. Vinod Mittal for his hectic and new record of getting elected as the General Secretary for consecutive three academic Years.

I. on behalf of student's teacher's council and Principal wishing him all the best and success in his future life. Besides, Mr. Gholam of S.Y.B.Com. unanimously elected as the university Representative of our college for this year.

It must be mentioned though it is the part of student's council, yet it was remarkably with well discipline the 11th Annual Day and special prize Distribution Function was organised by the student's council at Balgandharva Natya Mandir.

Last but not least, the council, under the superior guidance and co-operation of Principal Mrs. P. S. Baleri organised.

Gymkhana Prize Distribution Function in college premises and prizes were distributed by the chief guest Shri Vijaybhai Merchant, a great cricketer renowned industrialist philanthropist and active social worker.

The council is extremely thankful to all the students of the college, teaching and non teaching staff for rendering their active support and kind co-operation in conducting college and inter collegiate programmes of this year.

PHOTOGRAPHIC SOCIETY

Secretary : RAJESH BADAL

Chairman : Prof. C. K. ANANDAN

Photography is just a century old with in this period, it developed into on art and science. It is possible for us to probe the invisible, to 'shoot' the moon and other planets and record the thrills and beauty of Mother nature. The Photographic Society of P. D. Lions College was formed to encourage our artists and photographic lovers to help them to take better pictures and also give them guidance in this great medium of 'universal communication' - from the pressing of the button to the final processing of the print."

we started our activities rather late, the first meeting was attended by about 30 students It was decided that the name 'Photographic club' should be changed to 'Photographic Society'. The Prof.-in-charge gave a lecture on the objectives of the society.

Thirty two students from Junior and Senior College came forward to participate in the All-Language On-the-Spot Caption Contest. The wall paper Association-it was inaugurated by Mr. Vijay Merchant, an eminent cricketer and commentator of international repute—Organized a Painting Exhibition. Five members of the photographic club exhibited their photographs there. Some of the staff members also have expressed their desire to become members of the photographic society. Prof. E. P. K. Rajan, Santosh Mahtre of S. Y. B. Com. and Khetan Parekh S. Y. J. C. assisted in our activities. We request the students staff members, and the Principal of this College to render all possible inspiration, guidance and help to expand our activities.

MARWARI ASSOCIATION

TY

NANDAN

into on art and
d other planets
ciety of P. D.
to help them to
nivers' comm-
int."

d by about 30
nged to 'Photo
ne society.

d to participate
society-it was
of international
club exhibited
ed the desire to
antosh Mahtre of
We request the
sible inspiration.

Members of Marwari Association.

Talent Contest inaugurates by famous Film Star Tariq.

KAVI SAMMELAN ON HINDI DAY.

Annual Function.

Inaugura
Shi

marathi vangamaya mandal

Mr. & Mrs. Pradhan establishing a dialogue with the audience.

Inauguration at the hands of Shri Pramod Navalkar

Lion Singhania presenting the rotating trophy to the Captain of the winning team.

Members of Marathi Association.

MAF

Chairman

'Smile Melodies' presenting a Musical Programme at the Annual Function.

Famous film actress (Mrs.) Seema Deo addressing the audience.

Of
columnist'
Poetry writ
ages and f
elocution. p
in No sen:

-Mi
was interv
guests, wei

Of
day with th
Girl's was
The prizes
rotating tr

W.
The prize

-We
operation.

MARATHI VANGAMAYA MANDAL

Chairman Prof. : (Mrs.) S. S. Kulkarni Secretaries : Sanjay Gholam - Sudhir Mhatre

Our activities were inaugurated at the hands of Mr. Premod Navalkar, a famous columnist' known as Ehamantikar'. Then we started with our competitions like extemporary Poetry writing competition. We had a very good response from the students of all the languages and first prize was bagged by Miss Ajita Desai in the English poetry. In our Non-sense elocution. prepared non-sense speeches proved that there must be some sense to get the prize in Non-sense elocution. Miss Sucheta Phatak bagged the first prize in this competition.

Mr. Kishore Pradhan and Mrs. Shobha Pradhan, a famous couple of Marathi stage was interviewed in the next function by our students. Both, the students as well as the guests, were very much pleased.

Our Inter-class Kabaddi tournament in the Sixth year was a grand success. On the last day with the finals of the boys Kabaddi, a friendly Kabaddi Match between Senior and Junior Girl's was arranged. The youngest of the classes, that is F. Y. J. C., won the rotating shield. The prizes were distributed by the trustee of our college Lion Sitaramji Singhania and the rotating trophy was donated by him.

We concluded this year's programme with a musical programme by Smile Melody. The prize distribution was at the hands of popular film actress Mrs. Seema Deo.

We take this opportunity to thank all our well-wishers for their continued co-operation.

STUDENT TEACHER COUNCIL

1982 - 83

STAFF MEMBERS

- (1) Principal (Mrs.) P. S. Baleri
- (2) Prof. M. N. Bhise
- (3) Prof. A. A. Memon
- (4) Prof. A. M. Bhende
- (5) Prof. M. M. Telang
- (6) Prof. P. S. Sapre

- (7) Prof. N. H. Kisnadwala
- (8) Prof. (Mrs.) S. S. Kulkarni
- (9) Prof. (Mrs.) J. Vyas
- (10) Prof. (Miss.) Lata Sharma
- (11) Prof. (Mrs.) S. Yadav
- (12) Prof. D. Dafle
- (13) Prof. Mohite

OFFICE BEARERS

(1) Walter D'souza-	...	...	Chairman
(2) Vinod Mittal	...	...	General Secretary
(3) Rajkumari Purohit	...	...	Ladies Representative
(4) Gholam Sanjay	...	...	University Representative

CLASS REPRESENTATIVES

1. Jalan Bonoy M
2. Popat Dixit K.
3. D'souza Walter
4. Tibrewal Uttam K.
5. Menon Jay Arvind
6. Shah Ketan N.
7. Beena Vishwanathan
8. Vora Mahesh D.
9. Panchmatia Hitesh M.

10. Ahuja Sanjeev H.
11. Kabra S. S.
12. Sharma Arun Chirajlal
13. Mahatre Santosh K.
14. Vaswani Mohana P.
15. Adukia Jitendra
16. Desai Sanjay B.
17. Pinto Mark Lious.
18. Mittal Vinod S.

- (1) Gr
- (2) De
- (3) Ka
- (4) Sa
- (5) Su
- (6) Ra
- (7) Su
- (8) M
- (9) Ni
- (10) Ra
- (11) Ra

1. Ma
2. (K
3. Sa
4. Ar
5. M
6. (K
7. (K
- W
9. Ti
10. A
11. M
12. Su
13. V
14. Sa
15. J
16. D
17. V
18. L
19. S

SECRETARIES

(1) Gholam Sanjay / Sudhir Mahatre	(Marathi Association)
(2) Deepak Savla	(Gujarati Association)
(3) Kamal Jain	(Marwari Association)
(4) Sadhana Lalwani	(Punjabi Association)
(5) Sunil Tibrewal	(N. S. S.)
(6) Rajkumari Purohit	(Planning Forum)
(7) Sunil Kadam	(Wall Paper Association)
(8) Manish Tanna	(English Association)
(9) Narayan Panilker	(Magazine and Commerce Department)
(10) Rajendra Saxena	(Debating Society)
(11) Rajesh Badal	(Photographic Society)

ROLL OF HONOUR

---

1. Mark Pinto	: Best boy Student Degree College
2. (Kum) Rajkumari Purohit	: Best Girl Student Degree College
3. Satish Shah	: 1st in T. Y. B. Com. in the College
4. Ambalal Patel	: 2nd in T. Y. B. Com. in the College
5. Mehta Hitesh K.	: 1st in S. Y. B. Com. in the College
6. (Kum) Nalini Rao	: 1st in S. Y. B. Com. in the College
7. (Kum) Sharma Prema S.	: 2nd in S. Y. B. Com. in the College
8. Washa Pravin P.	: 1st in F. Y. B. Com. in the College
9. Trivedi Neeta S.	: 2nd in F. Y. B. Com. in the College
10. Arun S. Puthran	: Degree College Athletic Champion (Boys)
11. Maya Shenoy	: Degree College Athletic Champion (Girls)
12. Subramaniam Krishnan	: Best Boy Student Junior College
13. Varsha Khanolkar	: Best Girl Student Junior College
14. Sanjay M. Patel	: 1st in S. Y. J. C. in the College
15. Jobanputra Kamlesh M.	: 2nd in S. Y. J. C. in the College
16. Desai Ajita J.	: 1st in F. Y. J. C. in the College
17. Viagas Oswald J.	: 2nd in F. Y. J. C. in the College
18. Laxman Palan	: Junior College Athletic Champion (Boys)
19. Sobha Vasu	: Junior College Athletic Champion (Girls)

N. S. S.

Chairman : Prof. M. M. TELANG

Secretary : SUNIL TIBREWAL

National service scheme unit of our college has grown with the college and has recently celebrated its tenth birthday, though in a austere manner be fitting its principles.

Grown it has in strength and activities in line with the college. It would not be out of place to mention here that we at present function as a unit which can compete and may, surpass any unit of other Established Colleges affiliated to the Bombay University in terms of social work done in rural and/or urban areas.

The much coveted and prestigious "Sheriff Kantilal Podar Trophy" to be awarded for highest collection of funds for Childrens' aid society was bagged by our unit for having collected Rs. 15000/- (Fifteen Thousan only). The Vice-chancellor Prof. Dr. Ram Joshi, was pleased to present us the trophy, at a function and get together held at the university club house what more fitting tribute than this there can be to a unit to enjoy and possess an its 10th year and a successful march ahead.

As regards rural project our unit has rendered a round the year service to the local inhabitants of our adopted village Tandulwadi a predominantly adivasi habitate.

The Lions club of Malad-Eorivli, on the 2nd and 3rd of October, 1982, sponsored a two-day eye camp in collaboration with our unit wherein about 300 patients were examined.

Local residents of Tandulwadi and neighbouring villages were examined and treated for ophthalmic disorders and ailments by ophthalmologists of repute. An Eye-van was also pressed in to service to cater to the needs of the villagers and 65 patients were supplied spectacles free of cost on being examined and found to have a weak eye-sight.

Our unit was successful in acquiring the professional expertise of specialists in different walks of medicine like gynaecology, paediatrics surgery and medicine where more than four hundred patients were examined and treated, mostly children and the women folk of the area. Further to this our unit managed to get the full quota requirement of a years free supply of the medicines, required by these patients, from the Lions Club of Malad-Borivli.

It was in the month of December, 1982 that our unit arranged a 10 day camp under the scheme of YOUTH FOR RURAL RECONSTRUCTION (YFRR) in Tandulwadi where the following activities were promoted.

(a) Levelling of the school-ground :- In this our volunteers put in physical labour called as "Shramdaan" to enable the local primary students to have a play ground attached to their school in order to provide development of the physique-a much required aspect.

(b) School-drop out Survey :- A survey to the effect was conducted by our volunteers

Di
M.

COLLEGE N. S. S. UNIT

Hi king

Distribution of uniforms at
M. H. B. School at malwani
by Lions Club of
Malad - Borivli.

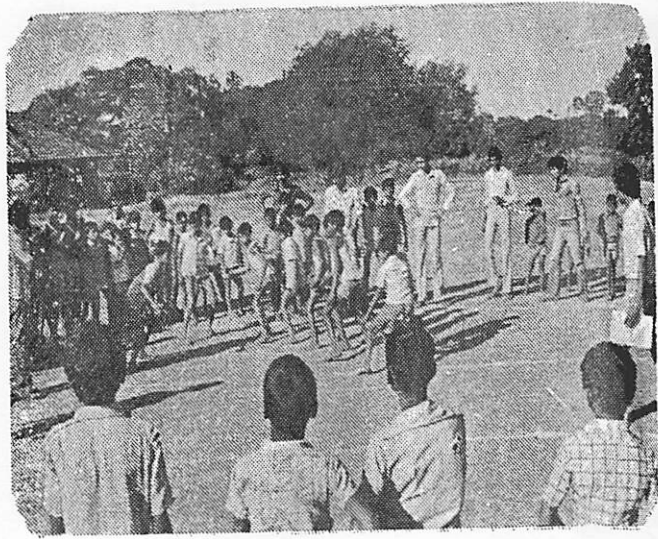
Medical check up
at Tandulwadi.

N. S. S.

Sports at Tandulwadi camp.

We, too, can donate.
Blood donation drive.

Vijay Jain
high
Vice-Chan

Medical checkup at
Tandulwadi.

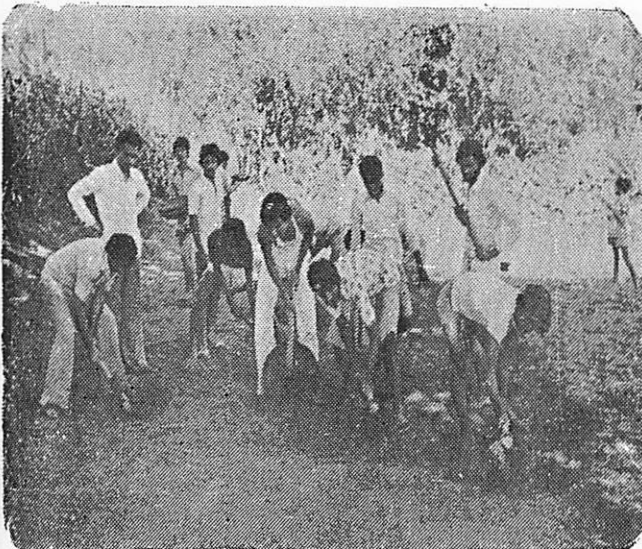

We have a Lion's Share !

onate.
drive.

Vijay Jain receiving a prize for the
highest collection from
Vice-Chancellor Dr. Ram Joshi.

Shram-dan at Tandulwadi.

N. S. S.

Prize Distribution at Tandulwadi.

Prasanna Vichare

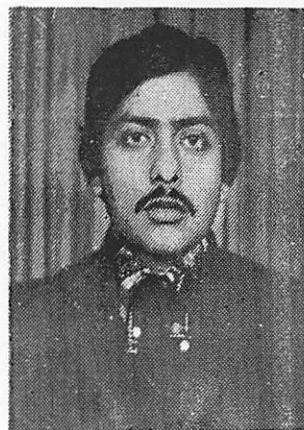
Best N. S. S. volunteers of the year 1982-83.

Miss. Mohana Vaswani

Principal's Special prize in N. S. S.

Bhagchand Jain

Principals Special prize for Highest collection for Childrens Aid Society.

NSS Volunteers at Y. F. R. R. Camp.

in that, the pro
of students s
possible soluti
examined to l
in the next ac

(C) Sport
local youths t
grammes by p
of prizes. It m
was contribu
worthy gestur

Wh at
actually mingl
locality and th
faced by the
them in this,
and gifts of
stationery anc
required by
volunteers obs
introvert and a
to disclose his
outsider, but
relation and rap
adivasis to cc
stand the ger

URBAN PROJ

Our unit h
lopment, espec
midst of the c
attention have
our volunteers.

For instanc
of Malad, the
opened an exte
nded physical t

in that, the root cause of decline of the number of students schooling was studied and the possible solution to problem has also been examined to be mostly translated into action in the next academic year.

(C) Sports :-Our unit also encouraged the local youths to participate in the sports programmes by providing them incentives by way of prizes. It may be noted that the prize money was contributed by our volunteers a praiseworthy gesture certainly.

While at Camp the unit members could actually mingle with the common folk of the locality and thereby understand the problems faced by them mainly poverty. To help them in this, the volunteers collected donation and gifts of clothes, medicines and also stationery and other educational apparatus required by the students. Normally, the volunteers observed that, the adivasi was an introvert and a conservative person, not prepared to disclose his difficulties or problems to an outsider, but our volunteers built up good relation and rapport with them and induced the adivasis to confide in them in order to understand their genuine difficulties.

URBAN PROJECT

Our unit has ventured even in urban development, especially certain localities in the midst of the city and yet lacking the proper attention have been taudably attended to by our volunteers.

For instance, in Malavni village, an offset of Malad, the K. E. M. Hospital, Bombay, has opened an extension. Our volunteers have extended physical help by conducting survey of the

handicapped and to help them cater to their needs at the hospital extension. Also the unit volunteers have successfully conducted a survey of the persons suffering from Tuberculosis in the locality. It was found that certain patients who were undergoing medical treatment at the hospital had withdrawn treatment prematurely. Our volunteers persuaded such persons to again continue the treatment by proving to them the dangers of such discontinuance.

Our volunteers have, with the aid of Lions Club of Malad-Borivli, been able to distribute free of cost 1000 Note Books and 55 pairs of uniform to the poor and needy school children at Malavni MHB School.

Our volunteers also conducted successfully a Bal-Mela and a 3 day camp at the school. Also our volunteers engaged remedial classes for the poor students in the school itself.

We have also conducted during the academic year two blood donation drives, one for the benefit of K. E. M. Hospital Blood Bank and other for Bhagwati Hospital, Borivli. We have collected so far about Rs. 12000/- (twelve thousand) for the Childrens' Aid Society and Rs. 1000/- [One Thousand] for the National Association of the Blind.

We, the unit of N.S.S. at our college have been successful in achieving such results only because of the zeal and enthusiasm shown by our praiseworthy volunteers members as a whole. It would not be out of place to mention here that Shri Prasanna Vichare, student of S. Y. B. Com. has stood above all in such activities and has also been selected the Best N.S.S. volunteer for the year 1982-83.

---

condolence

We express our heart felt condolence on the sad and premature demise of our student Shri Vijay Kumar Gosar of S. Y. B. Com. during the course of this academic year. He died in an accident. May his soul rest in eternal peace.

ure demise
e course of
ul r in

मराठी विभाग

GIRISH C

Running

SUNIT A.

Cricket

KAVERIA

High Ju

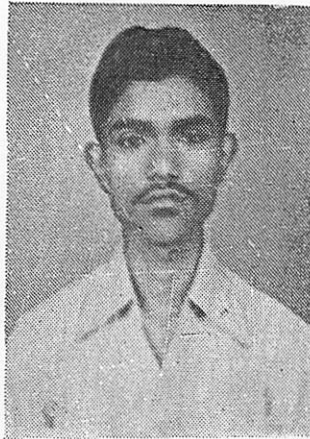
champs : collegiate sports

GIRISH GANDHI

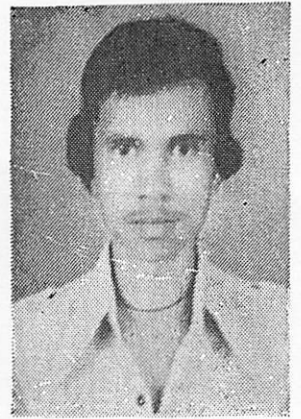
Running.

BAROT PRAMOD

Chess.

UTTAM KAMBLE

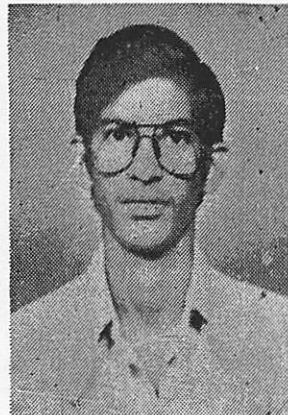
Javelin Throw.

SUNIT A. PAWAR

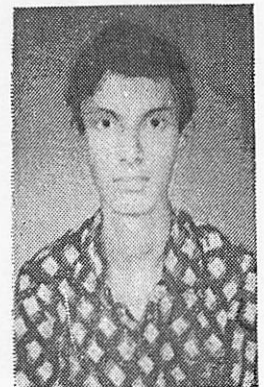
Carrom.

SUNIL MALPANI

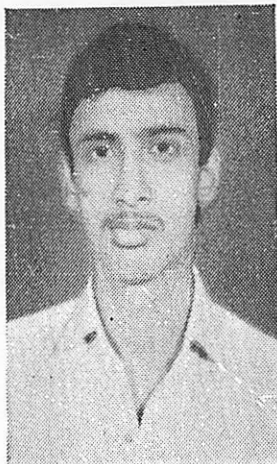
Badminton.

ABHIJITKUMAR NAG

Triple Jump.

KAVERIA RANJIT

High Jump.

SUNITA SAWANT

Javelin Throw.

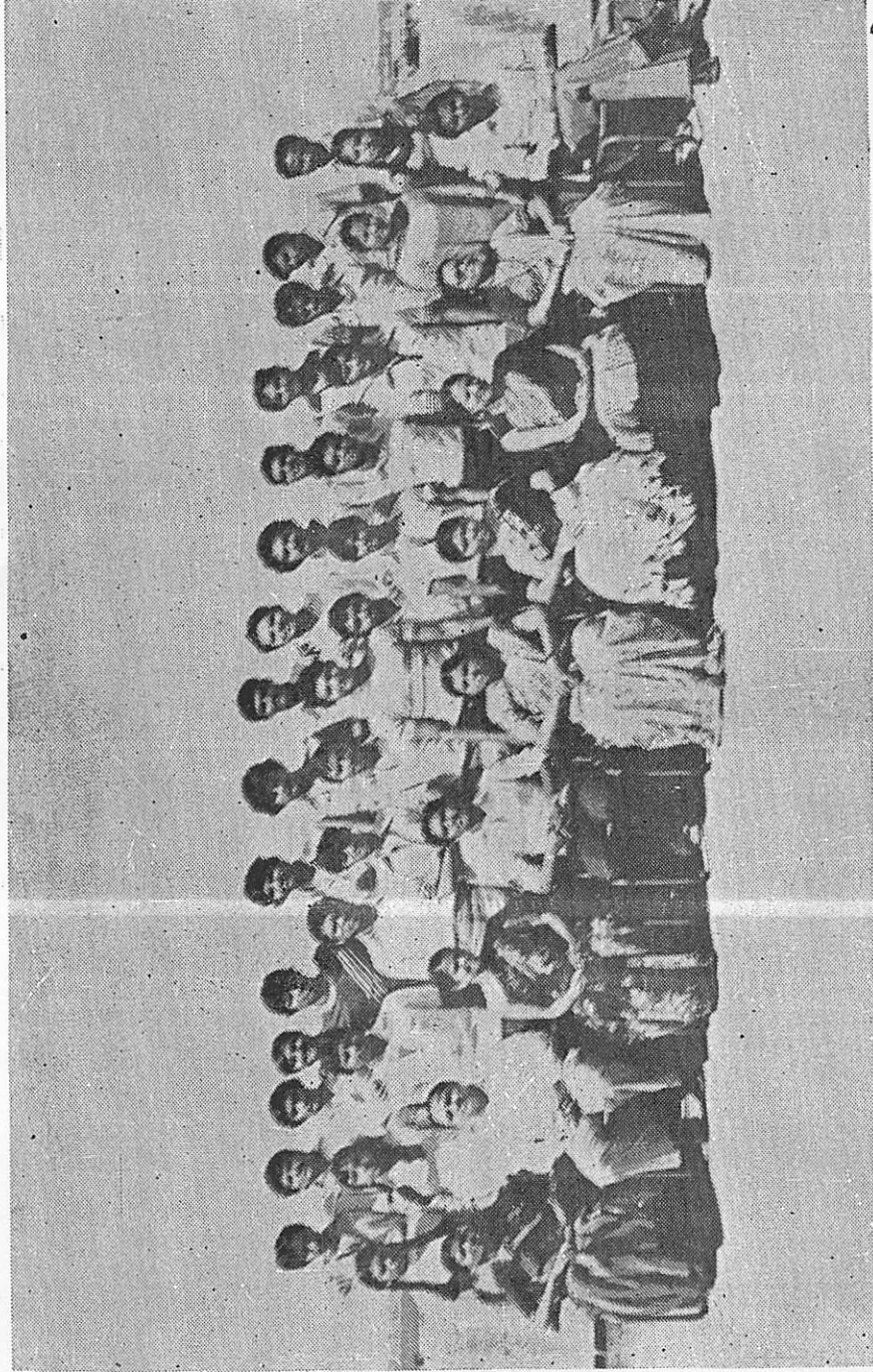
SUVARNA TAGGARSHE

Shot put.

1982-83

1. 1982-83
 2. 1982-83
 3. 1982-83
 4. 1982-83
 5. 1982-83
 6. 1982-83
 7. 1982-83
 8. 1982-83
 9. 1982-83
 10. 1982-83
 11. 1982-83
 12. 1982-83
 13. 1982-83
 14. 1982-83
 15. 1982-83
 16. 1982-83
 17. 1982-83
 18. 1982-83
 19. 1982-83
 20. 1982-83
 21. 1982-83
 22. 1982-83
 23. 1982-83
 24. 1982-83
 25. 1982-83
 26. 1982-83
 27. 1982-83
 28. 1982-83
 29. 1982-83
 30. 1982-83
 31. 1982-83
 32. 1982-83
 33. 1982-83
 34. 1982-83
 35. 1982-83
 36. 1982-83
 37. 1982-83
 38. 1982-83
 39. 1982-83
 40. 1982-83
 41. 1982-83
 42. 1982-83
 43. 1982-83
 44. 1982-83
 45. 1982-83
 46. 1982-83
 47. 1982-83
 48. 1982-83
 49. 1982-83
 50. 1982-83
 51. 1982-83
 52. 1982-83
 53. 1982-83
 54. 1982-83
 55. 1982-83
 56. 1982-83
 57. 1982-83
 58. 1982-83
 59. 1982-83
 60. 1982-83
 61. 1982-83
 62. 1982-83
 63. 1982-83
 64. 1982-83
 65. 1982-83
 66. 1982-83
 67. 1982-83
 68. 1982-83
 69. 1982-83
 70. 1982-83
 71. 1982-83
 72. 1982-83
 73. 1982-83
 74. 1982-83
 75. 1982-83
 76. 1982-83
 77. 1982-83
 78. 1982-83
 79. 1982-83
 80. 1982-83
 81. 1982-83
 82. 1982-83
 83. 1982-83
 84. 1982-83
 85. 1982-83
 86. 1982-83
 87. 1982-83
 88. 1982-83
 89. 1982-83
 90. 1982-83
 91. 1982-83
 92. 1982-83
 93. 1982-83
 94. 1982-83
 95. 1982-83
 96. 1982-83
 97. 1982-83
 98. 1982-83
 99. 1982-83
 100. 1982-83

STUDENT - TEACHER CONUCIL 1982-83.

पहल. आसराईच्या वाटवरून चालत असताना ती काहीतरी पुढपरत होत. अर्धन दाखी रात्रीचे बारा-एकवा सुमार, वसू जोक्यावरून काळभर घोसडी पावतून घराबाहेर

कारणीमन आहीत हे तिला कळले.

त्या गावकऱ्यांचा खून केला" काही क्षण तिचा विचारातच बसताना मग त्या सवली आणणव घाबून मालू हेरवली. "ताकळी गावच्या वसू हेथी कुसमाने गावातल्या हेरी माधव पसाल अहेल घडलीच पाहिजे. वसम दस-याव दिवशी वसमान पत्राच्या पहिल्याच पानावरची बातमी उरवले. त्या गावकऱ्यांनी ज्यांनी त्याच्या मालूला हिरोबून केले, त्याचे सर्वस्व लुटले त्यांनी तसे गावकरी ही त्याला अतिक्रमिक विडवू लागले. त्या गावकऱ्यांचा मूड धुण्याचे त्यांनी लेक" असे गावकरी म्हणत. प्रथम गावकऱ्यांचे कठोर बोलणे ऐकून त्याचे रक्त उमळू लागले. पासून ती दाखत्या नशीत लोळू लागली. आल्या गेलेल्यांना ती दाख्या देई. "कामासून मालू शक्यच नव्हते. मालूची एवढी बदलू शकले हे त्याला स्वप्नात ही उमजले नव्हते. त्या विवसा वाक शकत नाही. वसू मालू माफ कर" परंतु वसू स्वरच का तिला माफ करणार होत ? जेव्हा बापकडून ती सद्देश ऐकून ती बावली. "मालू जन्म देणा-या बापच्या कुळीवरही मी आपल्या कठोर बापच्या कुळीची रेषा तिने आजपर्यंत ओलाडली नव्हती. व आज त्या कठोर केला. लगेतणणा पासून मिळालेल्या संस्कृतीच्या आखाड्यातच तिचा निरुपय मानव होतो. अवलपवत्याच आडपुढे जीव दे, असे तिच्या बापूने तिला बजावले होते मालूने आता निरुपय हे सुसंस्केत घराण्याच्या पडलीत बसत नाही. पुढी गेला त्या बापास जायचेच असेल तर पुढे होती? नाही मालू पवित्र होती परंतु सपत्ताने तिला पुढे लेखले. पुढ्यावर प्रथ करणे बापूमालेचे बाणणे पसत नव्हते. तिला पाहून लोक तोंड बळवून घेत. इतकी का मालूची मग तिला जवळ घेऊन, तिचे गणणे ऐक्यात वसू गीत होई. असे नेहमी होई. गावकऱ्यांना गुंथा आवाज ऐकला की विषयभरचा सारा शीण जातो बघ" पण मालू कसली ऐकते. असत. त्या दैधाचे फिजत त्याच बापास होते. बापूमग तिला विनवून घेत, "मालू, गगन विचार करू लागला व विचारातच कुंभन मालू. त्याच आसराईत ती दौध फिजत तिच्याच आवाजाचा, ती खरेल आवाज, मालूचीच मालू ती. पण हे कसे शक्य आहे ? ती नशीत ती पुढे सरकली. तीच त्याचे पाऊल शकले. त्याला कसला तरी भास झाला. ही, त्या आडपुढ्याची काहीतरी पडलेले पाहून वसू किचिच दपकली. मीत मीतच आपल्या दाख्या होत. ते विचिचत असणारे पक्षी म्हणजेच ती छोटोछोटी फिले हेथच एक शोभा बसत होती. माणकाळची वेळ होती. गावाबाहेरच्या बेशी पाशी आसराईच्या बापास पक्षी विचिचत

दलीची संवावणी
एस. वाई. जे. सी. अ

निराशा प्रभा

काग काही जाईना.

अंधार अर्थ पुसताना

सदाफुली लजताना

दिस विवरी काजवयाना

कवड्याला आससलेली

विचारांची मच्च मिळी

कदिलची रान काळी

वारी पाली

रजनी काळी

नदा वि, शिक
पुस, वाईची कांम

दुःख

मना काही पार उडाली नव्हती. त्या मशेतच ती फिचव झंकल. कसला तरी कूजलेल्याचा बास बास घेत ती पृष्ठ सरकत होती. त्याच अणी त्याला काहीतरी दिसले ती माळ्या रेशमी पदर होती. कित्येकदा त्या तिच्या पदरान ती विभाव. तीच ती पदर. पण ती पदर इथे कसा ? दुःखाचा तर मसावा. छे, छे काय मयानक करणा, ती करणा मनात येणे ही किती मयाण. दुःखा मयाण बाणी, त्या ओढयपाशी. त्याला काहीच कळना, म्हणजे ती कूजलेला बास माळतीच्या पण ती करणा त्याच्या मनात आली होती खर, करणाचा थोडच कोण रोकू शकतो. त्या करणाच्या आघारावर ती तिचे प्रेम गोथू लगाल. व अखेर ते सापडले होते. प्रेम सापडले. म्हणजे माळू गेली. पण ती अशी कशी गेली. तिने आराम दुःखा केली पण का ? त्या प्रसंगाचे उत्तर ती गोथीत होती. गोथय्याचा मयान करीत होता. ते उत्तर त्याला सापडले नाही. पण माळू सापडली होती. विचारापणी गाहीतर मलेली गरी. कित्येक दिवसांची तहान ती त्या मलेल्या देहावर मयावीत होता. अखेर ती त्याची माळू होती. फक्त त्याचाच माळूच खून आपण का नाही केला ? कित्येक दिवस आपण माळूच देणव तर करीत होता. तिचा खून माड्या होवून झाला असताना तर ? ती विचार करीत होता. तसे घडले असते तर काहीतरी अनोळखी झाले असते. पण तसे झाले नाही. इतका का ती अमाणी होती ?

विस्कीटा
५ बाजव
बाजव व
इथपुढे
गोळी क
विशेषनी
दोन वे वे
बाजव
दोन वे वे
सवय ती
बाजव
दुःख फीटा
बाजव
दोनी एका
दोन
गोळ्या व
वरच्या

आपण आज जाणता आहात की, पण आपण काय उपाय करू. वाढत्या ३० किलो

आता पुढे काय करू. २११ वाजता कलबात जायते हीत पण कार नाही त्यामुळे
घात वाप्याचा कटोला म्हणून वाढे शक्य आहे. त्याची पद्धत झाली घ्यायला
५ वाजता. वाढे सावकाश उठल्या. वाढा घेतला व किचनकडे वळ्या. बरी झाला व त्याचबरोबर
विस्कीटोचा उपाय झाला. उपाय अर्धा झाला. बरी कडे वाढना आठवण झाली की...

उपाय घेतून वाढले २ आता...

त्याच्यामाठी विर, सुडविच, मधी इत्यादी पदार्थ घेतले गेले. उबल वाप्याला
विशेषीत घेतले गेले आणि सर्व मंडळी उबलाय्याची घेतली. झाले आता पाहण्यासमाप्त रूपा
गोटी काय नाकारायच्या. वाढीची दोन लीशायर मधी, चार-पाच सुडविच व चार-चार विरवले.

हेवर हे पाहणे आता जवळ म्हणून...

११ वाजता हेवी ब्रकफास्ट रूपाची कुटुंबाची पद्धत. ती कधी मोडायची. झाले वाढीची
दोन ते तीन अडी, बरे, दोन केळी, एक कप कॉफी आपल्या अवाढ्य पोटाले विरवली. हे
झाल्यावर आतापास टा. व्ही. वरचे कायम पाहून, आपणाला कसे स्वस्थ ठेकतेत दोन पाहणे
हेवर हे पाहणे आता जवळ म्हणून...

सवय ती झाला. मंतर...

२१ वाजता हेवी ब्रकफास्ट रूपाची कुटुंबाची पद्धत. ती कधी मोडायची. झाले वाढीची
दोन ते तीन अडी, बरे, दोन केळी, एक कप कॉफी आपल्या अवाढ्य पोटाले विरवली. हे
झाल्यावर आतापास टा. व्ही. वरचे कायम पाहून, आपणाला कसे स्वस्थ ठेकतेत दोन पाहणे
हेवर हे पाहणे आता जवळ म्हणून...

रात्रीपासूनच जाणता आहात की...

रात्रीपासूनच जाणता आहात की... १०,००० रुपये फीस आकारून. वाढे मोठ्या आनंदाने घरी येतात व
हे पडत सावकाशासाठी त्या एका स्पेशालिस्टकडे जातात आणि ती स्पेशालिस्ट त्यांना घालता
गळ्या बऱ्याच वार्डपासून सतावत आहे. ती म्हणजे अवाढ्य वाढलेले वजन व वाढी कधी करण.
वरच्या मजलावर एक वाढे रूढतात. अर्थात हेय सासापटीतल्या रूपा वाढना एक मोठा घडन
माहीम कोळीवाडा येथे एक पयरी मजली उंच उभारत आहे. या उभारतीत सवत

पुस. वाढे-जे. सी, अ
विनिता लेले

आधुनिक जाणता

त्याचा वास
रेखात पदर
येथे काय ?
माळतीच्या
ती मध्या.
कं शकती.
घन सापडले.
या पडताचे
वाढी. पण
न ती त्या
खून आपण
माझ्या दिवस
ले

माय मदेव तसेव राहीले
 पाहील तेही ओठ हिलेले
 खूप वेळ खरेच वाटेचा
 ते आलीस
 पण आलीस
 वाटेची जळवणी सुद्धा
 अथ बोलपथ
 तेंपुणी हे बोलपथ
 ठरवले होते

पहातेही सरता सरत नव्हती
 वाटेही संपुण्या संपुण्या
 सवातेचा काणू उधाळ आल होता
 तेंपुणी बोलपुण्या वाटेवर करीत होती,
 आणखीतरत्या, तेंपुणी अटीचा,
 तेंपुणी आणखीतरते वाटे पहात होती
 ते संपुण्याची रचना पहात होती

संजय निरुक्त
 एक वाटेंही बी कांस

शब्द

X X X

“अही मी फिन्हें उदयापामन जगुटिया मूठ करणार आहे, कस का ?

वजातत आणुली २ फिलीची भर पडली होती. त्यामळेच की काय आहे याची आपल्या जमाताना
 विचार जायतीच जेवण जेवण घेतात म्हणायला.

1st in S. Y. B

HITESH ME

1st in T. Y. B

SATISH SH

1st in S. Y. I

NALINI R

academic brilliance

यजमानाना

NALINI RAO

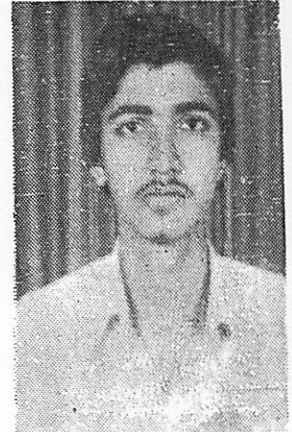
1st in S. Y. B. Com.

SARMA PREMA

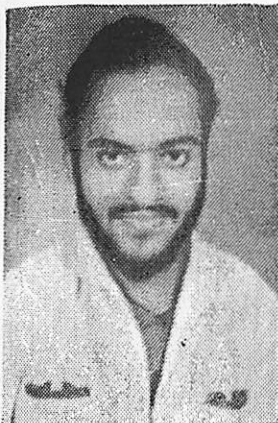
2nd in S. Y. B. Com.

RAJESH PATHAK

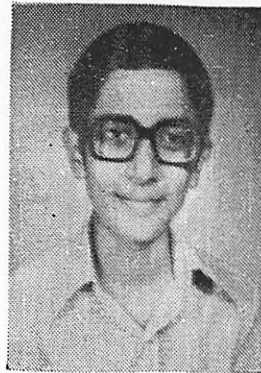
3rd in S. Y. B. Com.

SATISH SHAH

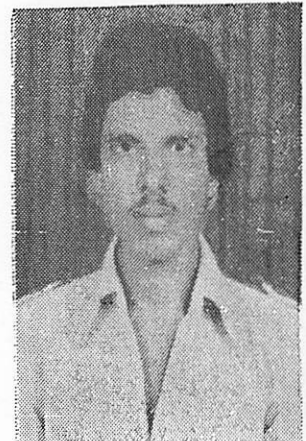
1st in T. Y. B. Com.

SANJAY PATEL

1st in S. Y. J. C.

WASHA PRAVIN

1st in F. Y. B. Com.

HITESH MEHTA

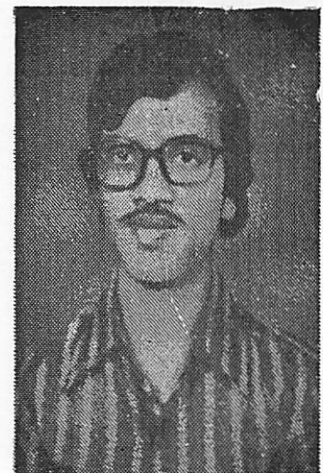
1st in S. Y. B. Com.

MADHUMATI KABRA

Highest Marks in Hindi at
T. Y. B. Com. Examination.

AMBALAL PATEL

2nd in T. Y. B. Com.

trail blazers, all !

KAMAL GAJJAR

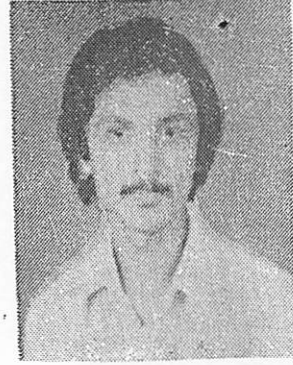
Singing Competition.

SUNIL SARAOGI

Hindi Debate.

RAVINDRA DAYAMA

Dramatics.

SEJAL KEDHI

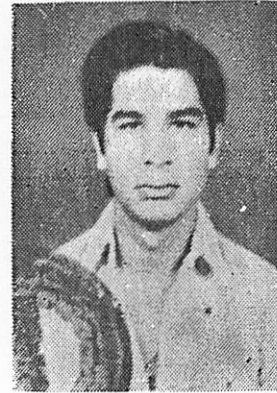
Dramatics.

VANITA ARYA

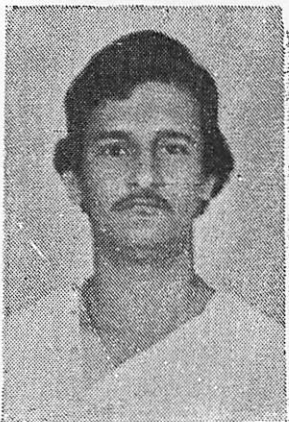
Poetry Competition.

RAJESH BHATIA

Best Actor.

BHUPENDRA BHATT

Dramatics.

KIRAN DHANDHA

Dramatics.

DIPTI THAKER

Poetry Competition

हा प्याला
त्यातले रंगी
दारू म्हणत
एक भोठ
की
काढला जात
जातो जेव्हा
रिकास्या पं
गजबजलेल्या
चढत जाते :
जगाला विर
वेगळ जग
या नशेत तू
बंधने,
नात्याची प्रे
विसरली जा
आपलेपणाची
शेवटी मात्र
या शरीराल

वया करायो मजवरी ॥
 उदयी ये रे रविकरा
 निनादल्या साऱ्या सनारी
 धामानिही सुर छेडले
 पाहून संथ बाजला ॥
 आकाशातील चंद्रमा नी
 कंठ्याच नयनी उतरला
 हृदयातील बोल पडना
 उगीच आहे लुकलुकते ॥
 आकाशी वध एक चांदणी
 माझी मीच लाजले
 वृज स्मृतीद्वारात मूर्कनीया
 सूर्यमा द. तिळे
 एम. वाय. बी. कॉम

उदयी ये रविकरा

पावलन कुरतडन
 'रघु' मयाण
 मरुगोलाल

संजय शिर्के
 एक वाय बी कॉम

मरुगोल

ही
 काढला जात नाही.
 जाती वेदो रिकामा असतो
 रिकामा पोटाल
 राजवजलिया मनात
 चढत जाते नशा,
 जगाला विखरयला लावणारी
 वेगळ्या जगात वेणारी
 या मयात वेदनात
 बंधन,
 नात्याची शंभवाची
 विमरली जाते
 अपलपणाची शोबना
 शेवटी मात्र घडून जातो
 या शरीराला

THAKER

SH BHATIA

A DAYAMA

या दिवशी इंग्रजीचा वास चालू होतो. इंग्रजी शिक्षकांचा चेंद्रेर कविवर केंद्रेर होतो. पाठन, अखेर दिवसत येण्यासाठी त्यांच्याकडून कायदेशीर येण्याकरिता तो जात असो. त्या दिवशी

असा विनय, मानवर ठसणारे त्याचे व्यक्तित्व व त्यास नकोच बळी पडलेली भावनेची स्वरुती. त्यांच्यातील अफाट मिळालेपणाचे वर्णन देत. गोरपात, सडपातळ बांधण्याचा रूपाने देखणा विमल होत व त्या दिव्याचे मुख्य स्थान विनय नावाप्रमाणेच विनयशील परतून त्याचे डोळे बाई. मधुनच कृणी विनोदाचे पल्लू सोडीत अथवा व ते सर्वांना गुदगुदण्या करून देत असो एक आहोत असो भासवणूक. अशा रूपा रसाळा विनयची इंग्रजी विनयिपण लोचने जागत कल्पनाची वाचता येत. वाचता वाचता कविवर कान आण साहे काही टाळता जात. वाचण्याची लहरे आनंदीत येवट्या वाकावर सहजपण 'वृत्त हेडली' सांख्या आठवताच एखादी हलकी धुण बाध होत. परतून त्या हलकीत धोरण्याचा बुरेंदर कटाक्षाने पाहिले हे ! तसे असले तरी आरुही मूलाना हे विषय म्हणजे स्तवार्थी स्तवार्थी वाळणारे विनोद करतो आहे हेथकडे ही त्याची धारी प्रमाणे नजर असो. त्याचे मनामन कविकव कले दृष्टीकडे तिकडी नजर एखाद्या सुंदर मूर्तिकडे. हे मिथ सांख्येचालू असताच काण लेकवररर कमालीचे विविध प्रणी एकीकडे स्थाना त्या विषयातील वृत्तीत माहिती, तर नद्रेणी प्रमाणे श्री. सी. सांख्या रटोळ विषयाचे लेकवर चालू होत. तसे श्री. सी व

दिवसेत घालू लागला.

काय वाटेल ? का आपणच त्याच्या अपयशाचे कारण ठरू ? अनेक विचार विचारा मनात बोलण्याचे धुण विचारासाठी नव्हते व आज त्याच गुणाची उणीव तिला भासत होती. त्याला वाचण्याची त्याचे सांख्ये कले पाहिले. ती मानवत्या मनात बाध रचू लागली. परतून त्याच्याशी आले होते. विनयशील आपण कसे बोलत. कधीही बोलले नाही परतून विनय आज तरी दोन डेणार मूलाना नापास होणे असंभव. परतून विचारा दृष्टीचे ते संभवतेच रूप आरण करून तशी विचारी चर्चा जाणवली. व झाले तेच ! विनय नापास. प्रथम चर्चा सांख्या चर्चात एखादा भाव उभारलेला विनय. स्वामी वरी अस्वस्थ झाले. एखादा कडवट विचार मनातून फिरकावा उभारले. कविवरनी नजर फिरवून स्वामीने विनयकडे पाहिले. त्याच्या चेंद्रे-यावर कोणताही आधीच त्यांनी या गीत वाचाने सर्वांना सूचितले होते. सर्वांच्या कोरड्या चेंद्रे-यावर हेस "१५% दिवसत म्हणजे अभिनंदन करणे मान्य पडले आरुहीला !" दिवसत देण्या

दळेची संजीवनी
पुस, वा.प. जे. सी. - अ ८

प्राज्ञिना

नी देया
सरकले
सपडून
उभारणा
अस्वस्थ
जाणून !
विनयल
ती वाहे
मनातून

आज देया गंधीरत्नेच का त्याचार अपयश आंबळे होते. त्या गंधीरत्नेच कारण स्वामीच. विनयनीच ही अनपेक्षित श्रुतिका घ्यावी तर तिच्या योग्यतेची श्रुतिका कोणती? छे! विनय ने देया कल्पवृक्ष आपली माफी मागितली पाहिजे. परंतु माफी मागितल्यास आपण त्याला माफ करू का? तिची तिलाच शक वाटू लागली. त्याच्याशी न बोलण्याचे ठरवून ही आज तिची नवरा देयाचा व्हेंदरा न्हाईलत होती. होच का विजव्हाळा? विनय-ने आपली धतलेली परीक्षा तर नसली. मिठीचा आधार घेव फुडेंच ती उभी होती. स्वामी मला माफ कर. ती मानावर आली. विनय गंधीर उभा होता. त्याच्या कविलवाण्या नवरत ही तिला त्याच्या जेवण्यामधील भाव जाणवत होता. एका आणखीच अनोळखी शरीर आपण परतिका ठरली हे ही जाणवत होते. खरच परतिका!

अप-दंड हेत स्वामी वगित विरण्या आधीच विनयची गर्जक साद. त्या सादला दाद स्टेशन ती किचिंत झुंकी परंतु बोलण्याचे श्रेय काही नव्हते. त्याच्याशी बोलण्याची इच्छा नव्हते परंतु पावले पुढे सरकत ही नव्हते. 'स्वामी आब' विनयन पुढे दिल्या शकला दुर्लक्ष करणे कठीणच. ती गंधीरत्नेची क.क. काय? स्टेशन ती किचिंत पुढे सरकली. क्षणभर ती बघू एकमेकांच्या व्हेंद-यावरील भाव न्हाईलत स्तब्ध उभी राहिली. 'अभिने ही विद्वेदी दिली आहे? अश्वि विनयचाच श्राप मित्र. परंतु त्याच्या कडून हे अपेक्षित नव्हते शक्यता उघडून पाहिले. प्रम-एकमेकांना वाटणारा विजव्हाळा. तिला ही अर्थ पडेना. विनय आपल्याकडे किती आत्मपुतेने पहायचा ती विजव्हाळा नव्हते, प्रम नव्हते तर प्रम म्हणजे काय! तिला काही सुचना. विनयने ही श्रुतिका खोली ही अपेक्षित नव्हते.

मनातल्या मनात रंगणवली. ती बाहेर पडली. श्रेय स्वामी रंगाने लाल वृंद झाली. त्याच्या बाबते बोलणे योग्य नसल्याने विनयला वगितबाहेर काढण्यात आले. कोणताही प्रतिसाद न देता एखाद्या आवाजासारक मूलप्रमाण बाणून होत्याच एकच स्फोट. व्हेंद-यावरील गंधीरत्नेच शोबाळ पाहून विक्षोभ ही तेच मत. अस्मिन् नव्हते, होस्य नव्हते त्याचा गंधीर व्हेंदरा पाहून ही काही अभिनय करतो आहे असे उमटणारे व्हेंद-यावरील त्या जालीत रंग न्हाईलण्यात ती गुंग झाली. त्याच्या त्या व्हेंदरीत सापडून स्वामी मनोमन हेसली हेसताना तिच्या गाजवत लाली पसरत जणू काय आभाळत. सरकले नाही, ती गंधीर होती. आज प्रथमच ती गंधीर झाली होती. व्हेंद-यावरील एखाद्या विनय ती देया वागला व्हात होती. सवनाच ते आश्रय होते. त्या दिशेची त्याच्या आठोतून व्हेंदके

काही काही
सादल्या
काट्यात
बाल
विचकळे
बकण
होती, तर
गंधी व

मनात
त्याला
त्याच्याशी
परी देन
काळ
फिरकावा
कोणताही
वार हेस
रत देया

गंधी

आहतान पढे जाई

विनवाकी गाडा

जीवन आहे एक

अनिता लढे
एस. बाय. जे. सी.

गाडी

मी 'एकटा' मधुवनात

फिर आस आहे

रिने राहिले हीन

एकानाच्या क्षणी उभासे

उमटले प्रति निमाद

ह्यासारखा वरसन गेली

गढीमखले गाद

सुरामधुन निरसन गेली

मी स्वकीचे गाव

दही दिशामध्ये शोधीत गेली

मी माझे गाव

कणा कणावर कोरीत गेली

संजय गोलम
एस. बाय. जी. कॉम.

एकटा

असहित्य असा निर्दोषी आहे.

सुमन्या कर नी नीच रुढीचा

छे छे

काय म्हणता, नी यापिन पारिजान आहे ?

सुमन्याच देवघाची लवघाची लाली पसरलीच जास्वंदीवर,

सुंदरीच शोर्दपणाची गुंथ कफनी वढवलीच कमळीवर,

सुमन्याच देव रुढीचे काटे आहेत गंजावावर

सुपमा निखे
एस बाय. जी. कॉम

निर्दोषी

मसे जीवन पढे जाई

रुदन आहे जसा गाडा

न कधी स्थिरपणा

कधी न मिळे जाती

सदैव ते पढेच जाई

कधी न पाही पाठी मागे

भरव होत जात असे

कमी कधी न होत असे

रेळावन आहे ओझ

जीवनाच्या पडसाती

थावताच स्थिर होई

क्षेत्रात

दुसऱ्या

वाढली

ही वर

सुविधि

आलेल्या

वाढली

सख्या

पदवी

राहिली

सुखाने

उपयोग

विशेष

पारखी

कल वि

सुख

शोषणा

आहे.

निवकार

कडेन

निळा

पुस्तक लिखण्याच्या तयारीत उभा ठकली. केवढे हे दुर्दैव ! पण थांबा, इथच हे संपल नाही. पुढे आडगास कडे उवास सोडण्यास वाव मिळती न मिळती तीच दुर्काल स्त्री यम थोकाड कडूब मिथोजन ही अशक्यमाप आहे. असे हे वरिंदी जीवन जगताना त्यांच्या नाकेनऊ सूर्य्याचा प्रश्न तेथेही ठण माडून बसला आहे. तेथील लोक देवाचे निस्सिम भक्त असल्याने आहे तिथे ते मच्छिमारी करील असावेत पण ते तरी त्यांना कसे पुरे पडणार कारण लोक-धंदा पत्करतात, पण त्यालाही सरकरने कायद्याने बंदी घातली आहे. जवळच वंनरणा नदी लोक आहेत ज्यांना नाममात्रही शोबी नाही. असे लोक मजुरीसाठी रानावनात लकडतोडीचा व्यवसाय शोबी होच आहे. सरकारने वर्तुलेकांना शोबीचे वाटप केले असले तरी अद्याप असेही त्याचबरोबर प्रत्येक पाडा दुस-या पाड्याशी जवळीक साधीत नाही. चारही पाड्यांचा मुख्य धंदो वरठो पाडा हे चार पाडे वेगळे वेगळे असले तरी त्यांच्यात मतभेद मात्र नाही. पण संशोधिताना ते चार गट असे १) आचाप पाडा २) पाटील पाडा ३) लोकाकडे पाडा आणि वांदुळवाडी ही चार गटात विभागली गेली आहे प्रत्येक गटास ते 'पाडा' म्हणून

त्यांना सहकार्य करावयाचे ठरविले.

पण तेथील गांधी, बुद्ध, यांच्या पाहून आम्ही मारवून गेली आणि त्यांशी आम्ही एकदिलाने वारंवारिक विवादांत १० गूण घात केल्या लखलख करावी या हेतूने जाणारे आम्ही, आम्हास आली.

होण्यांनी पहाणे व त्यांचा अनुभव घेणे यात नक्कीच फरक आहे याची प्रचिती मात्र तेव्हा लोकांचे जीवन पहाणे अथवा कथा काढणे-यातून एखादी गोष्ट बाबण यथार्थाची गोष्ट स्वतः आत्म्या-बोळ्या दृष्टीनेत आहेत असाच गुण प्राप्त झाला. एवढी विवचनाने आदिवासी गजबज कोलहिल, वादविवाद यापासून किततीही किलोमीटर अंतर सांगे टाकून आपण एका प्रवास संपवून वांदुळवाडीस पाऊल टाकले मात्र...जणूकही मूढते तेल आदरी वातावरण, जात होते. आणि सकाळी ठीक १०-३० वाजता आमचा सकाळी सांगे वांदुळवाडीचा अण्य समान मात्र विचारांचे काहूर माजले होते. आदिवासी लोकांबद्दल अनेक तर्क-वितर्क बद्दले २३ डिसेंबर १९८२ सकाळी ७.५३ च्या गाडीने आम्ही प्रवासाला आरंभ केला.

रवाना होणार होते.

चार वर्षांपासून सरत जात असला तरी यदा आत्म्यापुकी कितीक नवीन वेदरे प्रथमच या कल्पसाठी वाटत नाही. अशा या गावात आमच्या पी.डी. जयन्स कॉलेजचा एन.एस.एस. कॅम्प सुरू झाला. मानवी जीवांचा आधिकार आहे असे म्हटल्यास त्यात अतिशयोक्ति होईल असे मला मूळीच समजून बसलेले हे दुसरे गाव म्हणजे राजकारण व मांडणूक यापासून अलिप्त अशा वांदुळवाडी ! हजेर ते वाटांचे लोक संख्या असलेले अण्य व होणारमाथा यात

एफ. वाय. बी. कॉम.

अनन कडू

पुन. पुन. पुन. कॅम्प एक वेगळा अनुभव

थान भः जीवन् वि
 वेदोस
 वासी ल
 मान वे
 यासाठी
 असले वः
 असा अ
 आपण
 मि
 शकणार
 करत अ
 पूल, त्या
 आमचा
 पाहिलो
 ते अंधार
 लकात ३
 व नवर
 पेश कर
 या खेळार
 समोर न
 आहेत पण
 मायेचा अ
 आहेत अ
 आला आणि
 वेग आहे,
 आहे. मग
 हेवालेदील
 होऊ शक

देना विद्वेषादी प्रमाण किन्तु कहीं अथवा अहित वी कठ फौज आपणास बोलिबत आहित अणु कही आकाशान स्पष्ट कल दृष्टिगत की आता आदिता एकटे पणवा कटला आला आहे रे. आदिता सामान्य. आदिता वैमन्य वलनन कपी भरली तरी आमच्यात धैर्य आहे, यकती आहे आदिता वैमन्यी मीटार गाडी नकी पण आपले मदतकपी छत्र देवे आहे. मग पहा आदिता रडिवा पर्वतसुद्धा कल यकती की नाही. या राजकारणात आदिता देवालय असले तरी जनतेवर अज्ञान ही आमचा विरवास आहे. वी आमच्यापासून देर होऊ शकणार नाही. कारण आपण सोबटी भारतीय आदिता. देवावोधव आदिता. नाही की ?

असे हे लोक व त्यांचा समाज यात किन्तुक मूल्यवान गुणकपी हिरे मीती लपले आदिता पण त्यात कोण स्फूर्ती देणार ? आहे की कोणास बळ या मामली लोकांकडे पहावयास ? माघवा आलावा देणार अर्थ नाहीत की प्रमाणा वषिब करणार अर्थसुद्धा नाहीत ?

सुमार नाही टाकतात. ?

या खेळाल त्यांनी इतके प्राविण्य साधले आहे की कोणीही 'सोदरी बाबू' आले तरी त्यांच्या-पुत्र करताना. या प्रमाण तेथील लोकांचा आदरता व लोकांपुत्र खेळ म्हणजे 'कबड्डी' व नवरात्रीसुख साजरा करताना व त्यावेळी ते आपले आदिवासी तप्य आनंदता व लयबद्धपणे लोकांत अनेक कला अहित त्यांचे गायनाचे उत्तम पथक आहे. त्याचबरोबर ते गायत्रीसुख ते अग्रगण्य वाचपडवत आदिता त्यांना प्रकाश दाखविण हे आपले परम कर्तव्य आहे. या पाहिली वेष्टी मात्र आदी यक झाले. ते लोक कोणत्याही बाबतीत मागे नाहीत. परंतु आमचा महत्त्वाचा भाग असे. या विषय आदिता खेडी तेथील लोकांची बुद्धिमत्ता पूर्व, त्यांची परिचय कलन धुण, समस्या समजन धुण, त्यांचे टिपण करणे ही करत अणु व रोज मन्थाफाळी मड्डू मीठी जात अर्थ वेष्टी त्यांच्या स्वभावाचे विविध शकणार आता आमच्याबद्दल सांगायलाच म्हणजे, आदिता रोज सकाळी चार तास अमदान काय मिळवते ? त्याच ध्यात त्या मरीच जीवांचे दोन वेळचे पाठ्यर वेचण नाही होऊ आपण वेलाशकपूर्ण विषय अथवा करमणुकीसाठी जे धुसे उघडती त्यापासून आपण असा आनंद वरविचव कोणास मिळव असेल. आणि ही त्यांची स्थिती पहातांना वाटते असले तरी त्यात जो आनंद जे समाधान मिळते त्याचे मील करणे मात्र कठीण आहे. यासाठी आमचा कष्ट जो अमदान करतो त्याचे मील खांबाडें रोगास मदत करण्याइतपत या आदिवासी लोकांच्या शिळेसाठी म्हणू अथवा तेथील रस्ता दुरूस्त करणे म्हणू

मात्र ते आपल्या परिचे धुकी जनन करण्याचा यत्न करतात.

बाकी लोक मंत्रीसाठी फार उशीरान पुढे करताना पण एकदा का आपलेसे झाले की मग तुम्हास विरवास वाटा आणून वाटा पण तेथील लोक त्यांना देवता समान मानतात. हे आदि अशा या गावात 'लपनस कल' ते मात्र आपले गण अज्ञान महत्काय केले आहे.

जीवन विस्कळित करतात.

यात भर म्हणूनच की काय, काही कलिवची मूले गोडीपाडी फिकन स्वतःबरोबरच त्यांचेही

पल नाही.
म शोकाड
नाकनऊ
असल्याने
रणा लोका-
रणा - नाही
कडवोडिवा
पिप अंदिता
वा मध्य
नाही. पण
डा आणि
होत
एकदिलाने
रे आदिता,
व वेष्टी
द स्वतः
आदिवासी
पण एका
बाबावरण,
वा अणु
क वेळ
म केला
कडपाठी
म गण
मळीच
व अशा
या यात
वी. कांम.
कड

SANJAY

रुप बिबिवा अंधार असा
 मंग फिजन बसला
 म्हणून आता आम्हीला उठाव
 पालदी खणिरावर आनिने
 बरवी बाळवी लागणार
 आडवासनाची गंधर्वीन फुले
 आणि सभेवर उधळणारा निळा रंग
 हीला साकण्याचा प्रदन करणार
 बरी बाधाचे पावटण घेतलेल्या अन्नापणाला
 धवा विकवापला हेवा !
 मातेच्या सुकलेल्या स्तनाने
 लोकांच्याची उबळ पुरेप १
 तरही या अडावन रातीराने
 आता कांती करायला हेवी !

सुरेंद्र म. पाटील
 टी, वाय, बी, कॉम्प-

कांती

इंग्लंड फिदर आर्सेलिया खेळत होती इंग्लंडचा बाईटमन जसजसा धावा होतोच तसा
 ती कधी टोपी, कॉलर, स्वेटर काढून देत होती. आर्सेलियाच्या तसा खेळताना हे बरा
 विविध बाटल उभेही मराहेतू त्याने विचारल पुका खेळताना
 "शेअर धावा सादप्यवर हो प्रणी कसा फिसती"

किसेट किसे

राम-शं गण वेंच ने साड मीच पाडलय.

पडलय.

शाम-दीनदा त्या साडवा धक्का लागून पुंशी पत्नी विवत झाली, पण आता ने लाड

राम-का ?

शाम-राम आज पुंशी पत्नी विवत होणार राहो

उत्तर

द. फिच - मलापण हेच म्हणायच होत.

प. फिच - त्या यवत नो त्यातली एक माझी पत्नी व वृषरी प्रयत्नी आहे रे.

द. फिच - काय झान ?

पहिले फिच-बाट लागली माझी !

दीन फिच बोलत उभे होते, इतक्यात समोहन दीन तळणी आल्या,

आफने

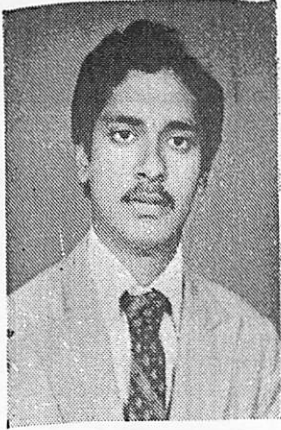
General 3

VINOD

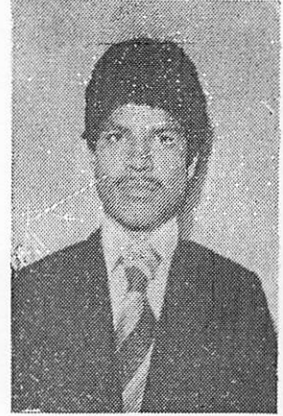
our secretaries

VINOD MITTAL

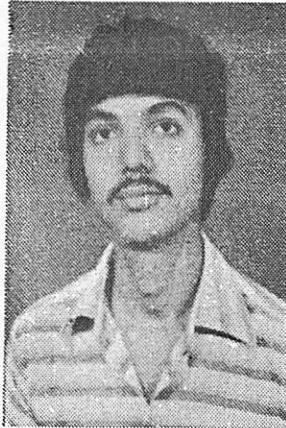
General Secretary.

WALTER D'SOUZA

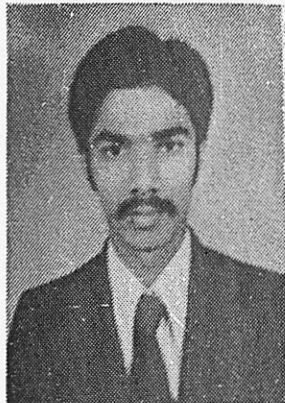
Chairman
Student Teacher Council
1982-83

NARAYAN PANICKER

Secretary, Magazine & Commerce
Department.

SANJAY GOLAM

University Representative,
Secretary, Marathi Association.

RAJKUMARI PUROHIT

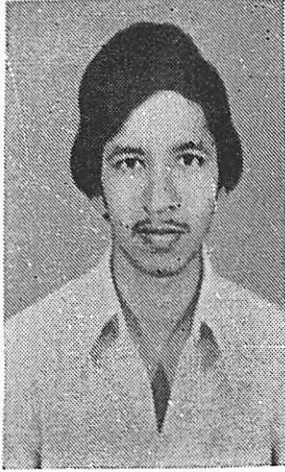

Ladies Representative,
Secretary, Planning Forum.

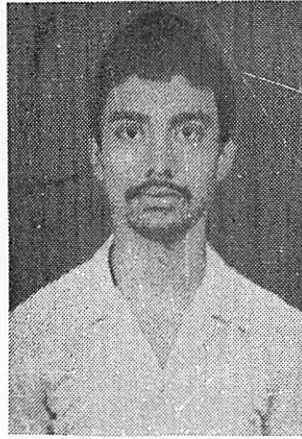
our secretaries

SUNIL TIBREWAL

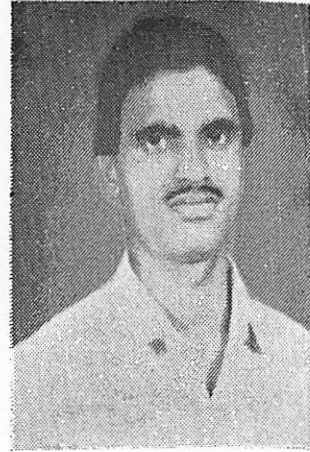
N. S. S.

SAVLA DEEPAK

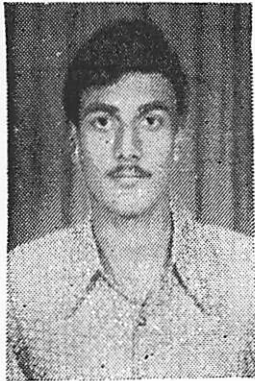
Gujrati Association

SUNIL KADAM

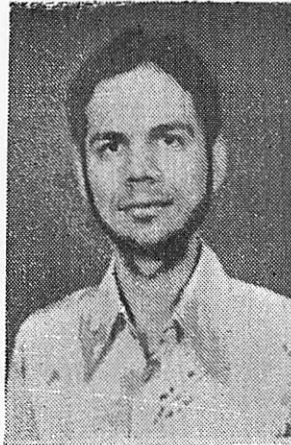
Wall Paper Association

RAJENDRA SAXENA

Literary & Debating Society

MANISH TANNA

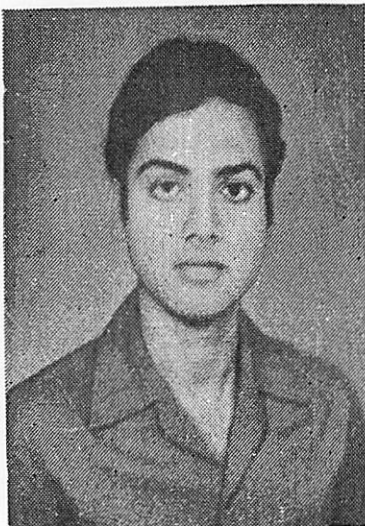
English Association

SADHANA LALWANI

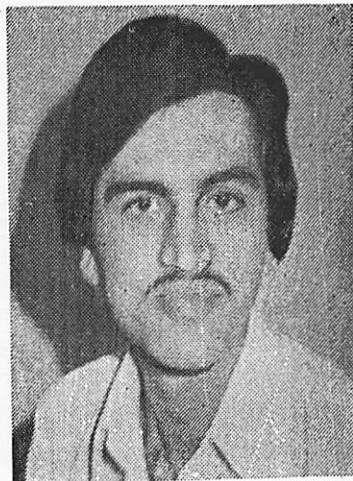
Punjabi Association

SANTOSH MHATRE

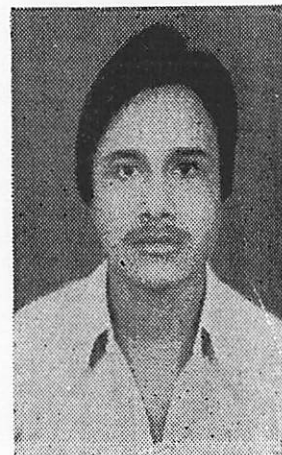
Marathi Association

RAJESH BADAL

Photographic Society

KAMAL JAIN

Marwari Association

की स्वप्न
आभास उ

जगातल्या
रहातात.
रं रहात
कुरबाळत
एखाद्या व
धावल्यानं

कारण ति
आहे. कथे

लागला.
कारण-वि
वेबीसारख
लहं मा
पैकी मार्क
तिला कर्ध

आणि गाण
सांगितल्या
सुईत दोर
चिमीला ;
उद्गारांनी
अर्धवट पे

दुईदुई आड्डेच्या खांद्यावरुन दपतर तिच्या खांद्यावर आले. बाडेच्या शिकवण्यावर आणि माणी म्हणण्यावर पूर्ण विश्वास ठेवणारी अरुंधा आली. बाडेची वड्या आणायला सांगितल्या म्हणून हुंरळेल्या तिला आपण कृणीतरी असल्याचं याणवळं कोडामहोत्सवात सुईत दोगी आणायत तिसरं बंधीस मिळाल्यावर खट्टे झालेल्या तिच्या मनाला 'सुमच्या मिथिला माझे मिळाले ? आसच्या काटीला तिसरं का हेईकेगी मिळाले बाडे !' रूया आड्डेच्या उदगारुनीं दिल्या मिळाले. मिथीच्या पठोवर पोडा-पोडा खेळत असल्याचं दृश्य तिच्या अर्धवट पाण्या खोळीसमीर गाचं लागलं.

बालमहिरेच्या पायाच्या खंडनाच स्वप्नवृत्तीच्या करण्याची उभा राहू लागला. कवळ तिच्याच नव्हे तर आड्डेच्या, बाबांच्या, सवर्त्याच आशा-करणे तिला कारण-विनाकारण कधी कधी सकारणही गुंतवू लागल्या. तशी ती हेवी फिरकीच. मकी बंधीसारेख जावळ नव्हतं की फुरेस सारखे गुबागुबीत गाळं नव्हतं. पण आड्डेला तिच्या बंधुं, बंधाला लडेन माफी बाडूली, माठी तिचा सावली मध्येही अपुण वाटत असे वारंवारही ते पूकीच्या पूकी मकी मिळविणाऱ्या लंकीला लिमलेटच्या गळ्या आणण्यात बाबांना आनंद वाटत असे. तिला कधी रूया गोट्टीच विशेष वाटत नाही आणि काहीच वाटत नाही, असही माझे.

अशीच एक ती हेवी, तिला नांव देण-अनामिक ठेवणं दोन्ही माझ्या व्हट्टीन सारखेच कारण तिच्यात मी जात आहे. व्हट्टी जातहीत-त्या जातहीत. ती साऱ्या विश्वाची प्रतिनीधी आहे. कधीची नाथिका म्हणून तिची निर्मिती झाली नाही.

स्वप्नांच्या स्वप्नांत न विडरणांय रूया दुर्निग्रह विरळच ! विशेषतः जावर रूया जातल्या सप्याची दाहकता जाळत नाही तीवर स्वप्नांचे महील इंसण्यावर इंसले चढवत रडतात. मोरपुखी रंगाची उथळण आणि राजमहोलाची कलाकंपर भविष्याच्या पटलावर रंगत रडते. स्वप्नाचा कृषला अथाहिनपणे फिरत रडतो. धर्ममानाच्या सुखद स्मृतींना कुरबाळत रडतो. सामान्यावर असमान्याची झिळूंचे चढवीत रडतो-दुखाचे सल देतवा. पुढावा अकरीला सजाळाचं देवत घडविती. पण हे कारण वधिरा कळत. उर फुटतेतोवर धावण्यातूनर शिथीच पूढे सरकायला लागल्यावर कृणाकड कसली फियादी न्यायची ?

व्यक्ती म्हणून की विचार आले, विचार म्हणून की करण आली, करण म्हणून की स्वप्न म्हणून. स्वप्न म्हणून की सौंदर्य आले आणि आजच्या काळात सौंदर्य म्हणून की आशास आले.

करणनी डी. नारकर
पुस. बाय. बी. कॉम

'ती'

L JAIN

ation

LWANI

Association

ADAM

सामान्य कहीना नाम मरुतगारी ती हिलेसुतसुतरली प्रवाल पडली.
अथा इत्येत सापडल्ल्या तिन विचार केला. विवाहविधायक का कडे जीवनाला पूर्णता येते ?

हीत.

दिविचलक विद्या अविचल्यती चर्चा करू लागले. त्यांच्यालेली विवाह हे एकच अविचल्य
आप वेवद्या जागी नोकरीसाठी बंधू खरडवापला लावले. आई, काकू, मामी, आत्याइ,
दुष्टीने धोक्याच हीत. सपल्ल्या टाचा जास्त वासाव्या लागातील ह्या सैम विचाराने तिला
ती पदवीवर झाली. उच्च गुणाने नाही पण काठावरही नाही. तिला पुढे विचकवण सामान्य
विवाहाचा प्रश्न समस्या बनून कधीच उभारहीणार नाही आपल्यालाच समजावता
नाही पण गुणाना तरीया जागत नक्कीच किमत आहे, निदान असेल एवढे नक्की ! आपल्या
आहे. त्याचा एकदिवशी अचानक आपल्याला शोध लागणार आहे. आपल्या सामान्य कपाला
समजावला, 'हे एकच धन थोडच आहे ?' आपल्या जीवनात कुठेतरी दडलेल 'ओपासोस'
छातीचे विचारे आणि बायकी शोक असलेल्या तल्यांनी मातीमोल केल्या, तिन मनला
सोडलेल्या सिगरेटच्या धूराने पुढे चढवली, भरदार छातीच्या, मदती सादप्या कल्पना,
झाला. उभया नायकाच्या मूळ कल्पनेवर, नायक बन पाहिल्या-या, दौडदमडीच्या तल्यांनी
गुणानी दिलेल्या अविचल्यतापेक्षा देहप्रदक्षानेला महत्त्व असलेल्या गर्दित विवा कडेमारी
की तिची झाली दखल घ्यावी कणाला गरज भासली नाही, थडक रंगानेही आणि वेच-
अविचल्यत मरुतगारी कोणी नव्हते. तिथे सर्वांच्याच अस्तित्वाची एवढी गर्दी झाली होती
प्रियकर अथा वृणानेनी मारून गेलेली ती महविद्यालयगत प्रवेश करती झाली. तिथे तिच्या
सैन उभया-या अनेक जोड्या आणि बंधूंपरीक्षा, हुंडा देया दुष्ट चकानेन सोडवून नेणारी
समीर साकार होऊ लागली होती. प्रत्येकाच्या देवाणीवेवणातून, नजर फेकीतून सथा संमेलना
लागले होते. अविद्याच्या योजना तिला खोपावत होत्या. जीवनाच्या जोडीदाराची छवी झळ्या
दुर्दुष्टीने घेतलेल्या उच्च पदवीने अधक अध आहे असे विचार तिच्या मनात धोळ्यापला
सुदृढ झालेल्या अर्थवृत्तीक गोष्टी तिला अर्थवान्य वाटत होत्या, जोडप्यांच्या कारकीर्दीच्या
कथले तिन बंधून झाली ठेवणा-या महिला मंडळीचे समासदत्त तिला नकोहीत. आईबाबांच्या
नव्हती, अमन, स्त्री, अर्नराधा, साहेर देव्यापलिकडे न डोकावणा-या आणि फिमना, फिमकंपर
इतलीसामर्थ्य कोणी बोलू लागले की बावळून जाणा-या आईची आवृती बन-याची इच्छा तिला
आराखडे लोळ्यासुधार आहे सर्वसामान्यांसारखे थोड्यापुढे होवन तिला नोकरी करायची होती मरामर
कळीच फुलत कपानर झाले कळिजची पायी चढया आधी पुढी एकदा अनेक

पडल्याइतके परिचयन आहे.

लागली. आईबाबांच्या खर्चावर मग टाकून झोपणा-या तिच्यात 'आता' पुरत चवीने सिनेमा
चालेला थोरारानेन मोहनेन टाकणा-या उर्मि घेऊ लागल्या. कथा-कादंब-यातील वर्णने आवडू
दाने वेव्यावर दिविनीची फूल बंधूनेन देणा-या आईची कोच घेऊ लागली. दिवसे दिवस उमलत
उपगतच ग्राहिका असावे असे सुखद तरंग मनात उमटू लागले. संलक्षिकेकडे कस बंधूनेन
मन जास्त रमापला लागले हळदीकुकवला म्हटलेल्या भावनीतची प्रसोसा ऐकून आपण
एक काळ असा आला की आई-वडाले खस आवडनेनासे झाले मैत्रिणीच्या जोडप्यात

विवाहविधायक
अंतर्धानीचा
पुढेचहीत्या
पुत्रका आणि
कवरेवा का
दुसरे काही
गोड लज्जेच
झाले हीत
वाग्यानेच
नर
पकळया हो
श्यागा
आला. ती
अधीत ती
ही
ती उरलेच
स्वप्न म्हणजे
आश्चर्य वाट
म्ह
असत. आणि
तरीच ही
सर्वांच्या
पडव

हृदयनभ मी हृदयने ही कथा माझे, अनभय आहे. वाझ स्वभाव दुःख विवक्षण कातर असत. आपल्या उदरे अहं प्रभावित आणि कठिणच्या परतयात कावळ्याचा जन्म होवा, वशीच ही स्थिती, पण हृदयन का कोणी स्वभाव आघार नाकारत. स्वप्न नसती तर आज सर्वाच्या समोर असलेली ती संपलेली का होईना, पति, मूल समाज द्याच्यासाठी असलेली ती धडवलीच गेली नसती.

होता होना तिच्यातली ती संपून गेली, कापरासारखी उडून गेली, जगाच्या दुष्टीने स्वप्न हृदयने विकामदेकड्याचा उद्योग! अशीही द्याच्या तिच्या तोंडून पडल्यास मला ती उरलीच नाही. आयुष्याची कलेच्या विविध तडजोडीची निच अस्तित्त्व खोऊन टाकल आरवणू वाटणार नाही.

नव्या नवलदेचे दिवस उडून गेले. ओरबाडून घेतलेल्या फुलाचा देहोही पेटवा, पाकळ्या होताना विखरल्यात आणि थंड होताना तिची अस्तित्त्व होती. ओरबाडलेल्या धागांसारखा देहोने प्रतिपाद होला पण मज आकाशत राहिले काळवक फिरत गेले. तिसरांनिधम आला. ती आडे झाली. दुष्टी गोघड्यात गुंडाळली गेली, अधिप, रोग, परलंब द्याच्या कृपार ओढीत ती वकक व्यवहारी बनली.

विवाहासाठी ही दिव्य करायलाच हवीत. आपण तरी किती दिवस कुंगारिकाच रडणार ? अंतर्भाव आढलेला धागा तिने अद्या रीतीने रफू फडकत, दाखवण्याचे कायक्रम सुरू झाले. पाहिलेही द्याच्या फुला आठवड्यात एकदा ह्या वेगाने पार पडल्या. तिचे काही टोक दिसताना. पत्रका आणि अपत्यसूत्र ह्या द्याची आळीपाळीने सरशी होत होती. नमस्कार करकडून कबरेचा काटा होला झाला. अखेर पोरणी उजवली गेली, तिला कळून चुकल-जन्म म्हणजे पत्रका आणि नसत प्रतिठिताचा सोदा असतो. माळ धातवांना त्याचे लक्ष तिच्या डोळ्यातल्या गीह लज्जेकडे नसते, मूक भावकडे नसते तरीही ती खूब होताना. कारण मानपान धसधशीत झाले ही कधीही न वाटलेल्या तीव्रतेने तिला आडवेडिलाची ओढ वाटली, त्यांच्या व्यवहारी

विवाहासाठी ही दिव्य करायलाच हवीत. आपण तरी किती दिवस कुंगारिकाच रडणार ? अंतर्भाव आढलेला धागा तिने अद्या रीतीने रफू फडकत, दाखवण्याचे कायक्रम सुरू झाले. पाहिलेही द्याच्या फुला आठवड्यात एकदा ह्या वेगाने पार पडल्या. तिचे काही टोक दिसताना. पत्रका आणि नसत प्रतिठिताचा सोदा असतो. माळ धातवांना त्याचे लक्ष तिच्या डोळ्यातल्या गीह लज्जेकडे नसते, मूक भावकडे नसते तरीही ती खूब होताना. कारण मानपान धसधशीत झाले ही कधीही न वाटलेल्या तीव्रतेने तिला आडवेडिलाची ओढ वाटली, त्यांच्या व्यवहारी

SUNIL KHAN

On the Spot a

RAJESH BH

What's the Go

JAY MENON

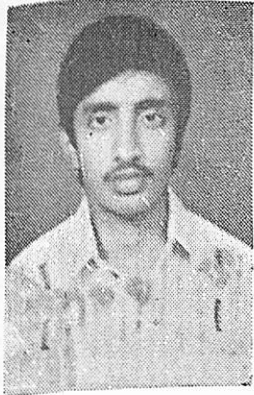
“गणवेश्या एका पहाटे”

कथना डॉ. नरकर
एस. बाप डॉ. कॉम

गणवेश्या अशा पहाटे
 सदाफुलीशी जळते गाले
 तेंद्रेपासून हेसण्याचे,
 एकमेकां गा वचन दिले
 ऊन चांदण सोंसन सारे
 अर्जुनी सदाफुली हेसते आहे
 मी शान गणवेश्या राखते आहे
 मनान घेतें कितोदारागी
 देळेंच एकदा तिला म्हणायो
 हुकके हुकके वेंचो उजाडते
 पाकळी पेशी ओली असते
 तूला अशा निवात रागी
 आठवण कधी छळत असते ?

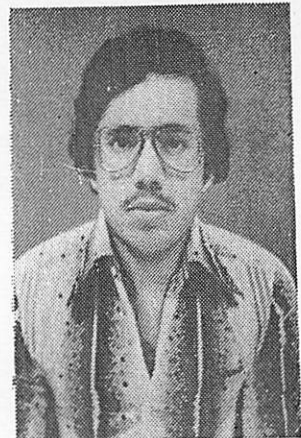
winners all

JAY MENON

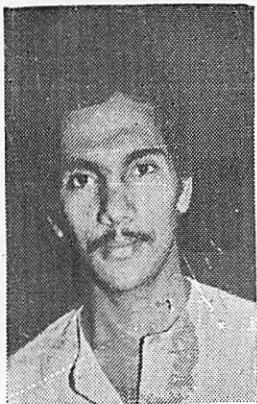
What's the Good word.

HARESH KATARA

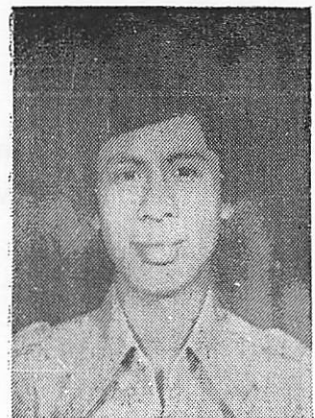
What's the Good word.

RAJESH BHOJAK

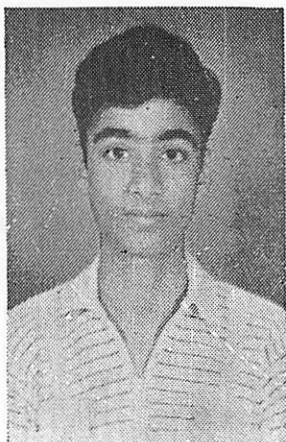
On the Spot acting.

RAJESH SHAH

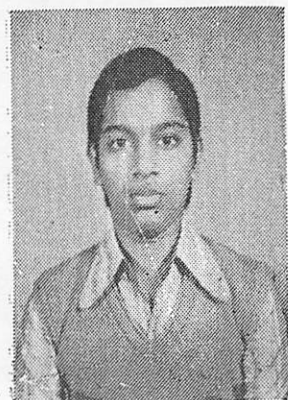
On the Spot acting.

SUNIL KHANDELWAL

I. Q. Test.

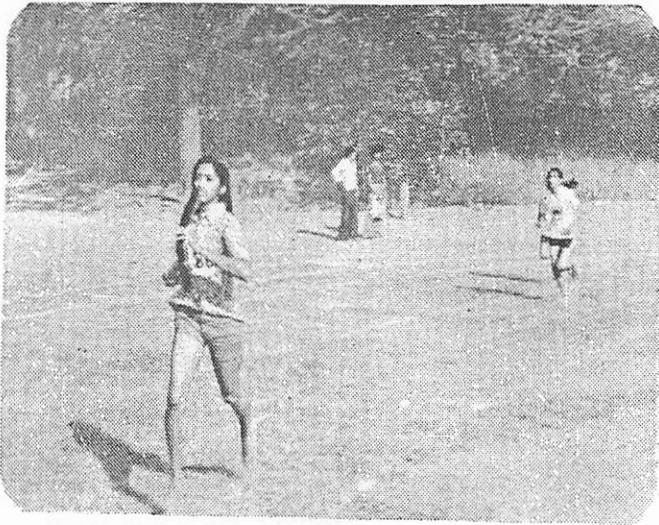
SUNIL TULSYAN

Hindi Essay.

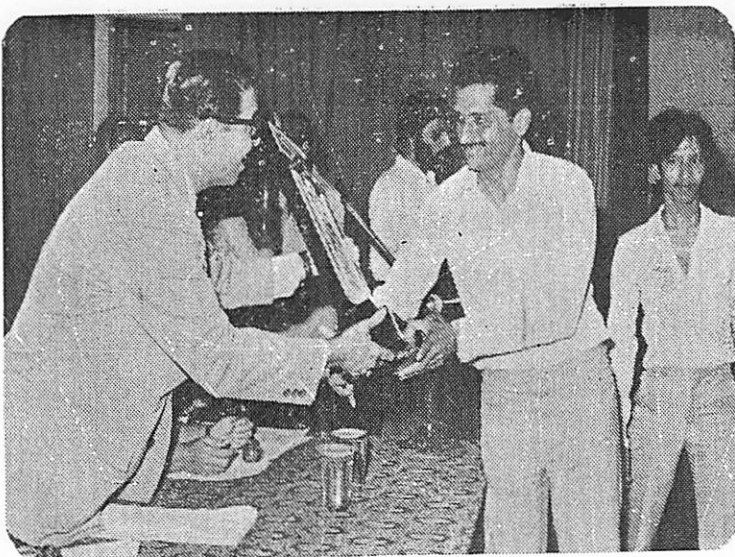
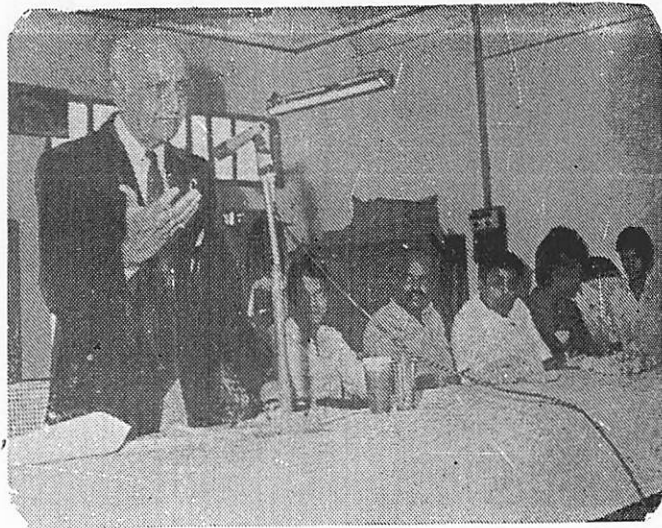

annual sports : glimpses

Don't forget, success is mine.

Shri Vijay Merchant exhorting
our students on Gymkhana
Day.

Prof. M. M. Telang
receiving "Kanti Kumar Poddar"
trophy from Dr. Ram Joshi for
highest collection for Children's
Aid Society.

ગુજરાતી વિભાગ

---

ar Poddar"
Joshi for
Children's

એક બા
કરીએ તો તેની
એક પ્રશ્ન છે. કે
અને સુબોધ ભા
તે સમાજમાં
સમાજ ચળવળ
નથી તેટલો સા

સાહિત્યક
હોવું જરૂરી નથી
આદર્શો, સારા
સાહિત્યકાર સમ
શકે. સામાજિક
નથી કે જેમ કે
ક્રાંતિ લાવતા કે
શાંતિથી અને કે
સમાજ આગળ
દ્વારા જલદી આ
સમજી શકે છે.

સાહિત્યક
જરૂરી છે. જો કે
ફક્ત સારા ક્ષણ
તે બહુ શક્ય ન
નવલિકા કે વાત
રૂપાંતર કરે એટ
પોતાના વિચારો
રસ પડશે. તેટલ
તે આદર્શોને પો

સાહિત્યકાર એક સમાજ વૈજ્ઞાની

એક આદર્શ સાહિત્યકારની જે કલ્પના કરીએ તો તેની ભાષા કેવી હોવી જોઈએ એ એક પ્રશ્ન છે. લોકો સમજી શકે તેવી સરળ અને સુખોદાયક ભાષા સાહિત્યકાર પાસે હોય તો તે સમાજમાં જલદીથી પલટો લાવી શકે. સમાજ ચળવળથી કે મોરચાથી એટલો બદલાતો નથી તેટલો સાહિત્ય દ્વારા બદલાય છે.

સાહિત્યકાર પાસે ફક્ત ભાષાનું પ્રભુત્વ હોવું જરૂરી નથી. તે ઉપરાંત તેની પાસે મહાન આદર્શો, સારા વિચારો હોવા જોઈએ. તે જ સાહિત્યકાર સમાજ વૈજ્ઞાની તરીકે કાર્ય કરી શકે. સામાજિક ક્રાંતિ એ કાંઈ નાની સૂની વાત નથી કે જેમ ઇતિહાસમાં માણસો યુધ્ધ દ્વારા ક્રાંતિ લાવતા હતા. વળી સાહિત્ય દ્વારા વધુ શાંતિથી અને કોઈ પણ બતના નુકશાન વગર સમાજ આગળ આવી શકે છે. સમાજ સાહિત્ય દ્વારા જલદી અને સારી રીતે કોઈ પણ વાત સમજી શકે છે.

સાહિત્યકાર પાસે રસિકતા પણ હોવી જરૂરી છે. જે કોઈ સાહિત્યકાર નિબંધ રૂપે કે ફક્ત સારા શબ્દો દ્વારા સમાજને બદલવા ચાહે તે બહુ શક્ય નથી. પણ સાહિત્યકાર જે કોઈ નવલિકા કે વાર્તાના પાત્રમાં પોતાના આદર્શોનું રૂપાંતર કરે એટલે કે તે ચોક્કસ પાત્ર દ્વારા પોતાના વિચારો રજૂ કરે તો સમાજને તેમાં રસ પડશે. તેટલું તે સમજી શકશે તે ઉપરાંત તે આદર્શોને પોતાના જીવનમાં અમલી બનાવશે.

હવે વાત આવી સાહિત્યકારની. સાહિત્યકાર તેની કલમ વડે સમાજમાં એક બતની ક્રાંતિ, બુસ્સો પેદા કરી શકે છે. સાહિત્ય દ્વારા તે સમાજની સેવા કરી શકે છે. તેટલી કોઈ બીજા ક્ષેત્રમાં કરી શકતું નથી. ભારત જેવા દેશમાં યુધ્ધના કે કટોકટીના સમયે જ સાહિત્યકારોએ અને કવિઓએ દેશના નવજીવાનોના હૃદયમાં દેશભક્તિની ચીનગારી પેટાવી હતી. જે આગ રૂપે આખા દેશમાં પ્રસરી ગઈ હતી. આમ સાહિત્ય વગર બીજું કયું માધ્યમ આટલું અડધી કાર્ય કરી શકે? સાહિત્યકારની કલમમાં તાકાત છે. તે ચાહે તો દુનિયા વસાવી શકે છે, ચાહે તો દુનિયા ઉભડી શકે છે. એક ભારતમાં જ નહીં પરંતુ ખ્રિષ્ટિય રાજ્યમાં પણ કવિઓ અને સાહિત્યકારોએ સામાજિક ક્રાંતિ લાબ્યા હતા. ટેનિસન તેમાંનો એક હતો. બીજા એવા કેટલાય સાહિત્યકારો હતા. તેમણે ફક્ત પાઉં અને પાણી પર ગુબરો કરી દેશ માટે ગ્રંથો તૈયાર કર્યા. તેમના મૃત્યુ બાદ દુનિયાને બાણ થઈ કે સાહિત્યકાર સમાજનું માળખું બદલાવી શકે છે.

આ સાહિત્યકાર માટે કોઈ ભાષાના, પ્રાંતના કે દેશના બંધનો નહતા નથી. સાહિત્યકાર માટે સર્વધર્મ એક સમાન હોય છે. બધા જ ધર્મો ઉપર તે લખી શકે છે. કારણ કે દરેક ધર્મોનાં ઉપદેશ તો એક જ છે. ફક્ત નામ બુદ્ધા બુદ્ધ છે. સાહિત્યકાર પરદેશમાં રહીને પણ દેશની સેવા કરી શકે છે. અફસોસ એક વાતનો

છે કે ભારતમાં સાહિત્યકારોની તરફ ધ્યાન નથી અપાતું. તેમને એટલી મહાનતા નથી અપાતી. જેટલી પરદેશમાં સાહિત્યકારો માટે અપાય છે.

સાહિત્યકારે જે સાચા અર્થમાં જ સાહિત્યકાર બનવું હોય, સમાજ ગૈરજ્ઞાની બનવું હોય તો તેણે વિરોધીઓનો ડર રાખવો નહીં. સમાજ શું સમજશે તેની પણ તમા કરવી નહીં. પરંતુ, સમાજ તેના સાહિત્યને ખરા અર્થમાં સમજી શકે છે કે નહીં તે જાણવાનો જરૂર પ્રયત્ન કરવો. તોજ તે સફળ સાહિત્યકાર ગણાય. એક નેતા કરતાં પણ સાહિત્યકાર સમાજના હૃદય પર જલદી અસર કરી શકે છે. સમાજના અંતરાત્મા સુધી પહોંચી શકે છે. વર્તમાનપત્રો તથા વિવેચકો દ્વારા સમાજના પ્રત્યાઘાતો પણ જાણી શકે છે. દેશ પર આક્રમ આવી પડી હોય તે સમયે શૌર્યગીતો, જુસ્સાદાર લખાણો દ્વારા સમાજને દેશભક્તિના રંગે રંગી શકે છે. ધારો કે સમાજમાં અંધશ્રદ્ધાનું પ્રમાણ ખુબ હોય કે દિનપ્રતિદિન વધી રહ્યું હોય તો તે અંધશ્રદ્ધાને નાબૂદ કરવા સાહિત્યકાર કદમ ઉઠાવી સમાજની પડતી રોકી શકે છે. અંધશ્રદ્ધા ખરેખર મનુષ્યને અંધ બનાવી દે છે, જે તેનું પ્રમાણ વધી જાય તો સમાજમાં એક જાતનું દૂષણ ઘર કરી જાય છે. વળી, ભારતમાં તો તેનું પ્રમાણ ઓછું નથી. આવા સમયે સાહિત્યકાર તેના લેખો, નવલિકાઓ દ્વારા મદદ કરી શકે છે. સમાજના ઘડતર માટે સાહિત્ય જરૂરીજ છે.

સાહિત્યકાર એક સારા સાહિત્ય દ્વારા આળમાનસ પર પણ સારી અસર કરી શકે છે.

દુકી વાર્તાઓ દ્વારા આળકોના મનમાં ઉચ્ચ વિચારસરણી, આદર્શો અને ચારિત્ર્ય માટે ભાવના જગાડી શકે છે. આળકોનું ચારિત્ર્યઘડતર સાહિત્યકાર ખુબ જ સમજણપૂર્વક કરી શકે છે. આળકો પણ એવાં જ અનુકરણ વૃત્તિવાળા હોય છે કે જે જુઓ, વાંચે તેનું જ અનુકરણ કરે. ભવિષ્યમાં આ ચીજ ખુબ જ ઉપયોગી થઈ પડે તેમ છે. આળક એક આદર્શ નાગરિક બની શકે તેમ છે.

ઘણીવાર એવો સમય પણ આવે છે કે માનવીના હૃદય પથ્થર થઈ જાય છે. કોઈ પણ દાનવી કાર્ય કરતાં અચકાતો નથી. માણસ માણસનો હુશમન બની જાય છે. દુનિયામાં ચારે બાજુ અંધાધૂંધી અને અરાજકતા ફેલાઈ જાય છે. તેવા સમયે સાહિત્યકાર જ પથ્થરનું પાણી કરી શકે છે. લોકોના મનમાં રહેલા ધંધરને, દેવને જગાડી શકે છે. હૃદયની કોમળ લાગણીઓને ખીલવી શકે છે. તેના લખાણ દ્વારા, ગીત દ્વારા જ બાકી નેતા કે કોઈ ખીજી વ્યક્તિ તેના લખાણો દ્વારા લોકોના મનમાં માનવતાની જ્યોત જગાડી શકતો નથી.

સાહિત્યકારોએ કોઈ પણ જાતની હુર-કાઈમાં ન ઉતરવું જોઈએ. તેને લીધે બિનજરૂરી અને નકામા વિખવાદો ઉત્પન્ન થાય છે. સમાજની સેવા કરવાની વાત તો બાજુ પર રહી પણ અંતર્ગત હુરકાઈની અસર સમાજના માનસ ઉપર પણ પડે છે.

સાહિત્યકાર ખરેખર એક સમાજ વિજ્ઞાની છે, તે તેના વિચારો દ્વારા સમાજની ઉન્નતિ

સાધી શકે શકે છે સસ્તા પરંતુ જોખ જેવું વિચારોનો જગત ઉત્પન્ન અને સુવિચ પ્રાણ છે. તે છે. સમાજ મતે સાહિત્ય જે ખીજી :

મનમાં ઉચ્ચ
ચારિત્ર્ય માટે
નું ચારિત્ર્યઘડતર
ક કરી શકે છે.
વૃત્તિવાળા હોય
અનુકરણ કરે,
યોગી થઈ પડે
ગરિક બની શકે

આવ છે કે
છે. કોઈ પણ
નથી. માણસ
દુનિયામાં ચારે
લા ફેલાઈ બધ
પથરનું પાણી
રહેલા ઇશ્વરને,
કેમળ લાગણી-
માણુ દ્વારા, ગીત
વ્યક્તિ તેના
નવત બનેત

બતની હાર-
શીધે. બિનજરૂરી
થાય છે. સમા-
ણુ પર રહી પણ
માજના માનસ

સમાજ વિજ્ઞાની
જની ઉન્નતિ

સાધી શકે છે. સમાજનું હૃદય પરિવર્તન કરી શકે છે સમાજને બદલીમાંથી ઉગારી નેકીના રસ્તા પર લાવી શકે છે. ખરેખર તે એક આણુ-ખોળ જેવું કાર્ય કરે છે. જેથી બાણે ખરાબ વિચારોનો નાશ થઈ જાય છે અને ખીબું નવું જગત ઉત્પન્ન થાય છે. પહેલાં કરતાં વધુ સ્વચ્છ અને સુવિચારી હોય છે. સાહિત્યકાર સમાજનો પ્રાણુ છે. તેના વગર સમાજ નિર્જીવ લાશ જેવી છે. સમાજ વિજ્ઞાનીની ઉપમા કરતા પણ મારા મતે સાહિત્યકાર દેવતાની ઉપમાને પાત્ર છે અને જે ખીબા પ્રકારના સાહિત્યકારી છે કે જેઓ

અશ્લિલ નવલિકાઓ દ્વારા સમાજમાં બાણે ચેપી રોગ ફેલાવે છે તેની ગણના સાહિત્યકાર તરીકે થઈ જ ન શકે. તેઓ તો એક વેપારી જેવા ગણાય કે ધન માટે જ સમાજની પ્રગતિ ફેંધી કાઢે.

સાહિત્યકાર ખરેખર મહાન દેશભક્ત, સમાજ ગૈજ્ઞાની છે. તેના વગર સમાજની કલ્પના નકામી છે.

રીટા આઈ. બ્યાસ
દ્વિતીય વર્ષ બુનિયર કોલેજ.

બનો .... શીખો .... જાઓ

ચંદ્ર જેવા શીતળ બનો
સૂર્ય જેવા તેજસ્વી બનો
તારા જેવા નિર્મળ બનો

કુલોની જેમ હસતા શીખો
વૃક્ષની જેમ વધતા શીખો
કીડી જેમ ચઢતાં શીખો

નદી વહે તેમ વહેતા બનો
ધરતી સહે તમ વહેતા બનો
‘પ્રગતી કરવી છે’ એમ કહેતા બનો.

સંજય દેસાઈ
તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

સંસ્કૃતિ અને આજનો યુવાન

હુલ્લં ભારતે જન્મ! ભારત દેશમાં જન્મ લેવો એ મહાન ભાગ્ય ગણાય છે. ભારતમાં એવું શું છે કે ભારતમાં જન્મ લેવો એ મહાન ભાગ્યની વાત ગણાય છે? અરે જે રાષ્ટ્ર પાસે ખાવા અન્ન નથી, અરે જે રાષ્ટ્ર ખીબા રાષ્ટ્રો પાસે યાચક બની બેઠો છે. લાંચરૂશવત અને અપ્રમાણિકતા જ્યાં દિનપ્રતિદિન વધતી જાય છે. રાષ્ટ્રની એકતા ખુલ્લે ચોકે ખંડિત થતી હોય, મોંઘવારીની ભીંસ જ્યાં દિનપ્રતિદિન વધતી જતી હોય જ્યાં ભોગ અને અર્થને જીવનનું સર્વસ્વ સમજવામાં આવે છે, જેનું નેતૃત્વ ખરાબ, છીછરા અને સ્વાર્થી સત્તાલોહુપોના હાથમાં હોય તે રાષ્ટ્રમાં જન્મ લેવો શું મહદ્ ભાગ્યની વાત ગણાય?

હા, ખંડ જેવા વિશાળ રાષ્ટ્રમાં જન્મ લેવો એ મહાન ભાગ્યની જ વાત છે. એના લબ્ધ દિવ્ય પરંપરાનાં વારસદાર થવાનો અધિકાર મળે એનાથી મોટું ભાગ્ય કયું? પણ, તે દિવ્ય વારસાના લબ્ધ મહેલ પર ધૂળના થર ચડયા છે, તેની દિવાલોમાં તીરાડ પડી છે, તેથી તેનું સૌંદર્ય ખંડિત પણ થયું છે. પરંતુ તે તીરાડો સાંધવામાં આવે તો?

ભારત પાસે સંસ્કૃતિની મહાન, લબ્ધ અને દિવ્ય ઇમારત છે. ભારત એ એક જ એવો દેશ છે જેની પાસે જીવન તરફ જોવાની અને તેને સમજવાની દ્રષ્ટિ છે. જીવનને માંગલ્ય તરફ લઈ જવાની અબોડ ચાવી છે. નિરાશા ને આશામાં અને નિરૂત્સાહ ને ઉત્સાહમાં બદલી નાખવામાં

જેની પાસે બહુ છે. નર્કમાં પડનારાઓને સંભાળીને ભિંચકી લઈને સ્વર્ગમાં મૂકવાની હિંમત છે, અને તેથી આ પરંપરામાં જન્મ લેવો એ ગૌરવ જેવી વાત છે.

આધુનિક કાળમાં જીવનમાં વિજ્ઞાનને ખુબ જ હદ પરનું મહત્વ અપાઈ રહ્યું છે. વધતી જતી યંત્રસામગ્રીની સાથે સાથે માનવીને પણ અતિરક્ત પ્રાધાન્ય અપાઈ રહ્યું છે. યુવાનો રોજબરોજ નવી નવી શોધખોળ કરવામાં પડી જાય છે. પણ એ યુવાનોને કોણ સમજાવે કે રાષ્ટ્ર વિજ્ઞાનની શોધોથી કે તેનાંથી શોધાયેલ સુખસાધનોમાંથી નહીં પણ આપણી સાંસ્કૃતિક વૃત્તિ અને એના વિચારમાંથી મળશે. ખલિલ જીબ્રાનના કહેવા મુજબ ધૂમકેતુએ સાચું જ કહ્યું છે કે મોગલ શહેનશાહોએ લબ્ધ મહાલયો અંધાબ્યા પણ સેંકડો માણસોને જોઓને જીવન મળ્યું તે શહેનશાહોએ અંધાવેલા મહાલયમાંથી નહીં પણ આપણાં સાંસ્કૃતિક વારસામાંની વિચાર ધારામાંથી. રામાયણની એક જ ચોપાઈએ આજે ઘણાં જીવન બદલી જ નાખ્યાં. વાલીયામાંથી વાલ્મીકી ઋષિ બનેલા મહાઋષીએ જીવન જીવવાની રીત સાચી બનાવી. પણ જીવતર જીવતાં બહુ જ ઓછાએ જાણ્યું. પોતે રાંધીને પોતે જ ખાનાર ઘણા જ હોય છે. પણ પોતે રાંધીને ખીબાને ખવડાવી દેનાર લાખોમાંથી એક જ હોય છે.

આજનો યુવાન તેના આદર્શ નેવે મૂકીને ફક્ત મોજશોખ અને ધીંગામસ્તીમાં જીવન

હડાડી દે છે. પો
તેની આગળ બ
છે, આજનો યુ
કોલેજમાં જઈને
તથા ખીબા યુવ
લેવા માગે છે
જમાવી બેસે છે
ખીબાને ખોટી
માન એક કરી
યજ્ઞની ચોપાઈન
અને ખીબા અં
પસાર કરે છે.
વર્ષનાં થાય
કડકડાટ મુખપા
કરવા પૂરતાં જ
બ્યારે આજનો
વાની તો શું?
તો નહીં પણ
ફક્ત "તેરે" મે
એવું જ અથવા
સીલસીલે હુએ
જમાનો હુતા
પિતૃદેવો ભવ!
વાતનો અમલ
વચનને ખાતર
ચૌદ વર્ષનો
યુગમાં હવે લા
આજે તો માતા
માતામાંથી મધ
માંથી કાધર અ

પડનારાઓને
 યુવાની હિંમત
 લેવો એ
 માં વિજ્ઞાનને
 શું છે. વધતી
 જાનવીને પણ
 છે. યુવાનો
 કરવામાં પડી
 સમજાવે કે
 શી શોધાયેલ
 શી સાંસ્કૃતિક
 શો. ખલિલ
 એ સાચું જ
 વ્ય મહાલયો
 ઓને જીવન
 મહાલયમાંથી
 માંની વિચાર
 પાઠ્યે આજે
 વાલીયામાંથી
 િએ જીવન
 પણ જીવતર
 પોતે રાંધીને
 પણ પોતે
 લાખોમાંથી
 નેવે મૂકીને
 તીમાં જીવન

હાડી દે છે. પોતે જ લણેલો છે અને તેથી જ તેની આગળ ખીલ બધાં નાના છે એમ સમજે છે, આજનો યુવાન છેકરોઓની છેડછાડ કરવી. કોલેજમાં જઈને જુદી જુદી રીતે બધા પ્રોફેસરો તથા ખીલ યુવાનો જે લણવાની સાથે ગણતર દેવા માગે છે તેને માટે દાદાગીરી કરી રાજ જમાવી બેસે છે. પોતે ખોટી લતે હોય તો ખીલને ખોટી લતે લાવવા માટે જમીન-આસ-માન એક કરી નાખે છે. આજનો યુવાન રામાયણની ચોપાઈની જગ્યાએ “દૌલા ઓ દૌલા” અને ખીલને અનેક અવનવાં ગીતો ગાવામાં સમય પસાર કરે છે. એક સમયે બાળકો જ્યારે પાંચ વર્ષનાં થાય ત્યાં સુધીમાં રામાયણ આખી કડકડાટ મુખપાઠ કરી લેતાં. તે ખાલી મુખપાઠ કરવા પૂરતાં જ નહીં પણ જીવનમાં પણ ઉતારતાં જ્યારે આજનો યુવાન રામાયણ અમલમાં મૂકવાની તો શું? તેના વિચારો જીવનમાં લાવવા તો નહીં પણ મુખપાઠ પણ નહીં કરી શકે, તેઓ ફક્ત “તેરે મેરે બીચમે કૈસા હૈ યે અંધન” એવું જ અથવા તો “દેખા એક જવાબ તોયે સીલસીલે હુએ” એવું જ વર્તન કરી શકે. એક જમાનો હતો જ્યારે યુવાનો માતૃદેવો લવ! પિતૃદેવો લવ! માં માનતા અને માતા-પિતાની વાતનો અમલ પણ કરતાં અરે! માતા-પિતાનાં વચનને ખાતર જાન દેતા. પિતાના વચન ખાતર ચૌદ વર્ષનો વનવાસ લેનાર-રામ જેવા આ યુગમાં હવે ભાગ્યે જ મળશે! અને તે પણ શું આજે તો માતા-પિતા કોણ અને અમે કોણ? માતામાંથી મધર, મધરમાંથી મમ, જ્યારે પિતામાંથી ફાધર અને ફાધરમાંથી ‘ડેડ’. ‘ડેડ’ એટલે

મરી ગયેલું. આજના યુવાનને યુવાનીનો જ્ઞેશ એટલો ચઢેલો હોય છે કે તે ક્યાં? ક્યારે? ક્યા સમયે? શું બોલશે કે શું કરશે તે ખબર જ નથી પડતી. શું ભારતમાં વાદમીકી ઋષીવાળી સંસ્કૃતિ પાછી આવશે ખરી! આવશે તો ક્યારે?

હા, માણસ ધારે તો કરી શકે છે. માણસ ધારે તો ચંદ્રને પૃથ્વી પર લઈ આવી શકે. નેપોલીયને સાચું જ કહ્યું છે;

“Nothing is impossible for me and my friends. you remove impossible word form your dictionary and make everything is possible. If you remove impossible thing than you win the words”

આવી જ રીતે જો આજનો યુવાન અનેક રૂપમાં આવી શકે છે. પણ પણ એક ‘આદર્શ પુત્ર’, ‘આદર્શ મિત્ર’, ‘આદર્શ યુવાન’ અને ‘આદર્શ પતિ’, ‘આદર્શ પિતા’ બધું જ બની શકે છે. પણ તેને માટે તેને તેના બાળપણથી લઈને યુવાની સુધીના બધા ય દુર્ગુણોને એક બાજુ મૂકીને સંસ્કૃતિ તરફ આગળ વધી શકે તો ને કંઈ જ પણ કરી શકે.

* ... અને ત્યાં લખુડીએ શું જોયું? *

‘મા ખાવાનું આલ!’ કહી અઢી વરસની રૂખીએ લખુડીના સાડલાની કેર પકડી ચરર કરતો અવાજ થતાં લખુડીએ જોયું તો ફાટફાટ થયેલો સાડલો વધુ ફાટ્યો હતો. મગજ ગુમાવીને લખુડીએ અડખોથ ઠોકી દીધી.

‘કંઈયુની કઈ સું કે રાંધીશ એટલે આપીશ, પણ મુંઠ મોંમા જીલજ ઘાલતી નથી.’ લખુડી બબડી.

ટાઢીયા તાવમાં સપડાઈને ટુંટીયું વાળીને ખુણામાં પડેલા પનિયાની આંખ રૂખીના રડવાના અવાજે ઉઘડી ગઈ.

‘જે થોડું ઘણું હોય તો આલને, એટલે ચૂપ મરે.’ પનિયો જોલ્યો. લખુડી જોલ્લી; ‘શું આલું મારું કપાળ?’

‘સાત સાત દહાડાથી મેલો અનરાધાર મંડ્યો સે. કલાક અડધા કલાકનો પોરો લઈને ફરી પાસો વરહવા મંડી પડે સે. આમાં ગામમાં જઈ કેવી રીતે? વરહાદ જરા ઓસો થાય કે તરત જ છોકરાંઓને બહાર ટેકરીએ તગેડું શું કે કોઈ ઠાઠડી આવતી દેખાય છે?’

પનિયા-લખુડીનું સાત માણસનું કુટુંબ ગામડાના બે વાડાના ભાગમાં આવેલ સ્મશાન ગૃહની નજીકની ઝુંપડીમાં વસેલું હતું. કુટુંબની ખાસ કામગીરીમાં શખને બાળવા માટે લાકડાં ગોઠવી આપવાં, ચિત્તા ખરકવી વગેરે હતું.

બદલામાં લખુડીને શખ ઉપર ઓઠાડવામાં આવેલું લુગડું મળતું. પનિયાને પૈસા મળતા ને છોકરાંઓને ડાઘુઓ દ્વારા કુતરાઓને વહેંચવા માટે લાવવામાં આવેલ વધેલા લાડવા મળતા. મોટો છોકરો પથરા મારી-મારીને કુતરાઓને ફર તગેડી મૂકી લાડવા લેગા કરતો અને એ સાંજે કુટુંબ લાડવાની જ્યાંકત ઉડાવતું.

પણ છેલ્લા અઠવાડિયાથી પનિયાના કુટુંબને માથે પનોતી ખેડી હતી. પનિયાને ટાઢિયો તાવ આવતો હતો. એ ઉલો થઈ શકતો ન હતો અને અનરાધાર વરસતા વરસાદને કારણે કોઈ ડાઘુઓ ઠાઠડી લઈ આ બાબુ ફરકયા ન હતા જેથી આ કુટુંબની ભૂખ ફર થાય.

વરસાદ ઓછો થાય કે રહી જાય એટલે બધા છોકરા ઓઠ ઉપર ચડે કે ટેકરીએ ચડીને આંખોને ખેંચીને જુએ કે ક્યાંકથી ઠાઠડી લઈ આવતા ડાઘુઓ દેખાય છે? પણ જેવો વરસાદ શરૂ થાય કે બધા ઘરમાં ભરાય જાય.

ખાવાની સામગ્રી ખૂટી પડો એટલે લખુડીએ ભોડકું, લોટનું પાણી, પાંદડાનો ખાફલો ખીને રેડવવા માંડ્યું. પણ ભૂખનું હાથ કોઈનાથીયે સહેવાયું ન હતું. બિમાર પનિયો, જીવન સામે ઝઝૂમતી લખુડીને ઉંડી ઉતરી ગયેલી તગતગી રહેલી આંખોથી જોઈ રહેલો. કાયાનું કૌવત અને હુણાઈ ગયેલા હીરની યાદને

વિચારના સં
ગોઠડીમાં પડ

આઠમ
દિકરાએ ઓઠ
નીચે ઉભેલા
ઠાઠડી આવી,

લખુડી
જોયું કે કેટલ
સ્મશાન તરફ
ખુશીની લહર

શખને
પેકી એકે પ
ખુણામાં લપા
બહાર આવી
મંડી પડી.

ડાઘુઓ
લઈ ‘લૂલૂ’
એક કુતરું
પથરા પર મૂ
હુડું કરતું
ધસી ગયું.

ધકકાર
ગયાં. એક ડા
તગેડયા. ના
પરીણામે પથ

વિચારોના સમંદરમાં વાગોળતો પનિયો ગાલાની ગોદડીમાં પડ્યો રહેતો.

આઠમા દિવસની સાંજે પનિયાના મોટા દિકરાએ આડ ઉપરથી રાડ નાખી કે “ઠાઠડી” નીચે ઊભેલા ટાબરિયાઓએ સાદ પૂરાયો કે ઠાઠડી આવી, ઠાઠડી આવી, ઠાઠડી આવી.

લખુડીએ બહાર આવીને આંખની આડએ જોયું કે કેટલાક ડાઘુઓ શખને કાંધ આપીને સ્મશાન તરફ આવતા હતા. એના મોં ઉપર ખુશીની લહર પ્રસરી ઉઠી.

શખને લઈને સ્મશાનમાં આવેલા ડાઘુઓ પૈકી એકે પનિયાના નામની હાંક મારી. લખુડી ખુણામાં લપાઈ ગયેલા નાગાપૂંગા બાળકો સાથે બહાર આવી મૂંગે મોંએ પનિયાનું કામ કરવા મંડી પડી.

ડાઘુઓમાંના એકે લાડવાનો ઘડો હાથમાં લઈ ‘લૂ લૂ’ કરી કુતરાને ખોલાવવા એટા કરી. એક કુતરું આંચું એટલે લાડવા એની સામે પથરા પર મૂકી, જેવા ડાઘુએ પીઠ ફેરવી કે હુડુડુ કરતું પનિયાના છોકરાઓનું ધાડું ત્યાં ધસી ગયું.

ધકકામૂકકી, રાડારાડ, ચીસાચીસ મચી ગયાં. એક ડાઘુએ હાકોટો મારી બધાને ફર તગેડયા. નાનકડી રૂખડીને ધકકો વાગવાને પરીણામે પથરા જોડે અથડાવાથી માથું ફૂટયું

હતું. તેના તરફ નજર નાખ્યા વિના ખીજ ડાઘુઓ એકખીજ જોડે ગપ્પા મારવા મંડી પડયા ચિત્તા ગોઠવાઈ ગઈ, આગ ચંપાઈ ગઈ.

મડદું ભડભડ કરતું બળવા માંડયું. અંધારું થતાં અડધી બળેલી ચિત્તાને ટાલી કરી સૌ ડાઘુઓ ઝટપટ ઘર ભેળા થઈ ગયા.

વરસાદનું એક જોરદાર આપટું પડતાં લખુડી પણ ઘર તરફ દોડી.

અંધારિયામાં હાથ ફેંસતાં એને લાગ્યું કે પનિયો પથારીમાં નથી. એને હુયે ફડક પેડી. પાછી બહાર આવી, વરસાદ રહે એની રાહ જોવા મંડી.

ચિત્તાનો અગ્નિ ઠરી ગયો હતો. પવન આઠો આઠો ફૂંકાતો હતો. કાળા ડિબાંગ વાદળાઓ વચ્ચે ચમકતી વીજળીમાં ફર દેખાતા પથરા પાસે જરાક સળવળાટ થતો જણાતાં લખુડી ત્યાં દોડી.

ખીજ વાર વીજળીનો ઝબકારો થતાં લખુડી ફાટી આંખે જોઈ રહી કે મરી ગયેલી રૂખડીના હાથમાં રહી ગયેલો લાડવાનો ટુકડો પનિયો ખાઈ રહ્યો હતો.

માવૃત્વ રડતું હતું,
ભૂખ હસતી હતી.

સંકલન, પ્રો. કે. એસ. વચ્છરાબની

ગ ઝ લ

નીરખી શકું હું તમને ત્યારે ગઝલ બનાવું,
આવો નહીં ઉતારે ત્યારે ગઝલ બનાવું.

ફરતાં જ દિવા ફેરા આ ચોકમાં હુમેશાં,
મલતો નથી એ ઝાંપો, ઝાંપે ગઝલ બનાવું.

નડતા નથી એ કાંટા, ઘડિયાળના અમોને,
આવી શકે બે રાતે, રાતે ગઝલ બનાવું.

દિશા અમોએ પકડી, સાચી હુશે કે ખોટી,
ઠોકર ભલેને વાગે, વાટે ગઝલ બનાવું.

આવો તમે આવાસે આ ગોખમાં અમારે,
પાસે જરા બે બેસો, ગોખે ગઝલ બનાવું.

હુખી રહી છે નૌકા મઝદારમાં અમારી,
મળશે અગર બે કાંઠો, કાંઠે ગઝલ બનાવું.

‘મનીષા’ના ભવનમાં જ્યોતિ, બનીને આવો,
આ આગમાં પ્રકાશો, ત્યારે ગઝલ બનાવું.

મનીષા
પ્રથમ વર્ષ બુનિયર કોલેજ

આપે છે

ઓલીને ફુલ ખીબને સુવાસ આપે છે
દીપક બળીને ખીબને ઉભસ આપે છે
ફકત છે સ્વાર્થીલો માનવ આ વિશ્વમાં કે બે
ભવન ભવી જવા પારકાને ત્રાસ આપે છે.

કમલેશ એલ. કેઠારી
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

The

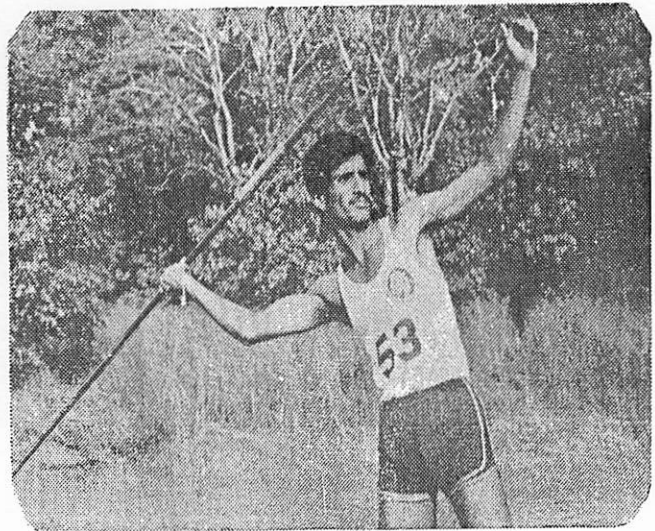

annual sports. : glimpses

Shri Rajan Shah declaring the
Sports meet open.

The Sky is the limit.

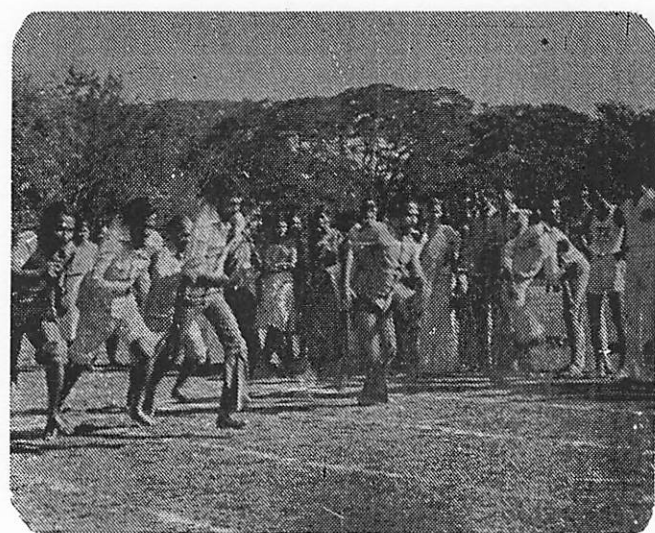
Run.....Run who runs fast !
Non-teaching staff.

We donot lag behind
in Sports as well.

How hig

Lighting of torch.

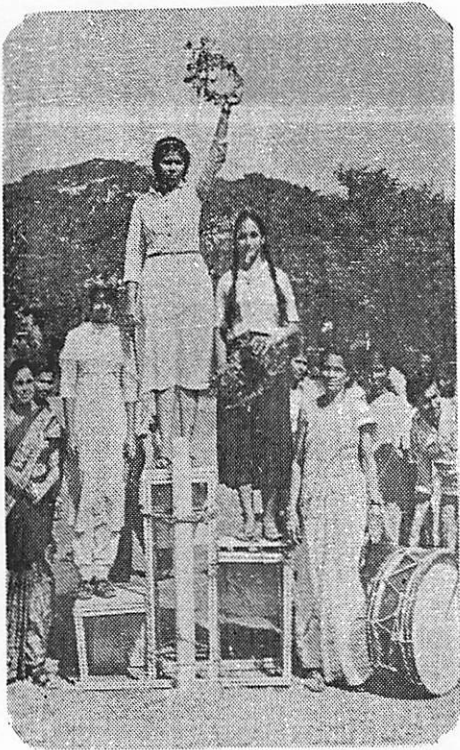
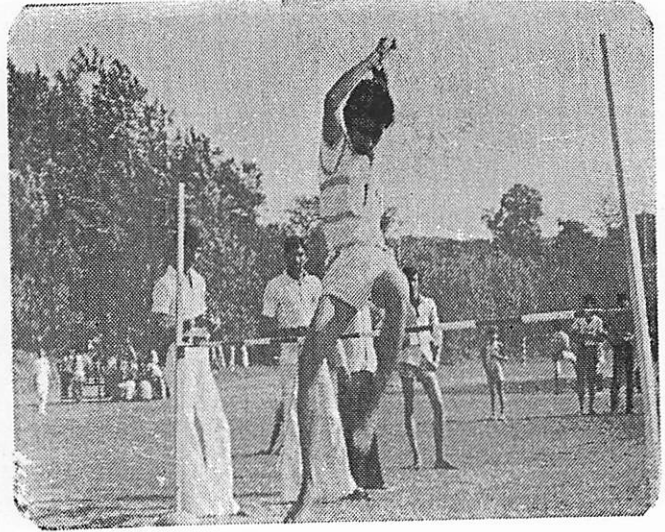
We need little encouragement to make it.
Participation of teaching staff.

The oat

hind
ell.

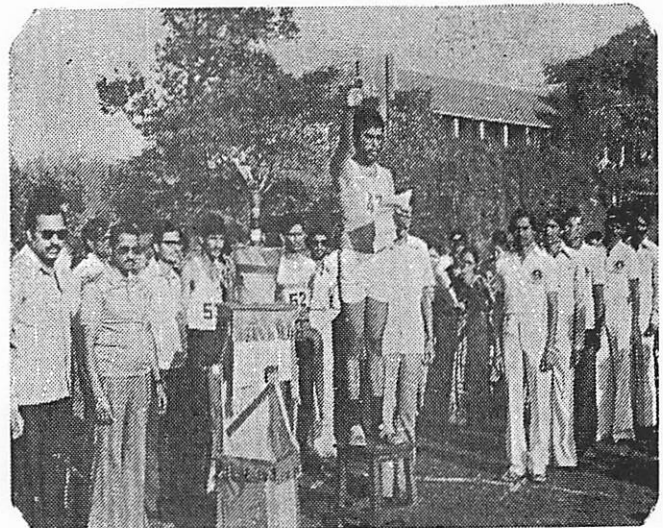
How high is high Jump ?

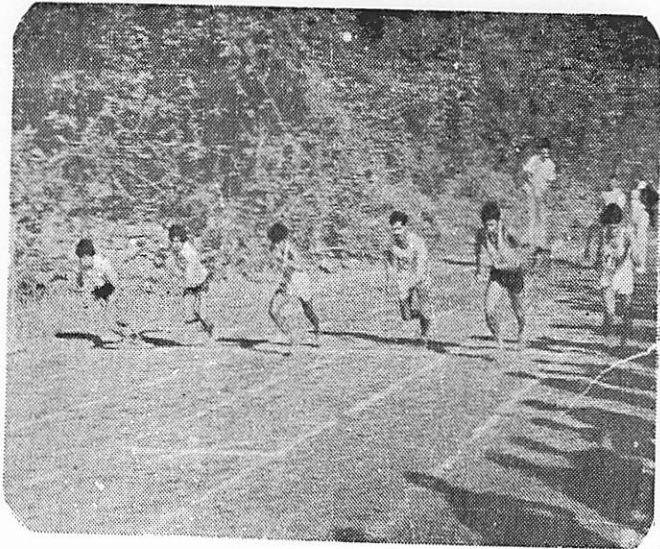
Winners all

nt to make it.
ing staff.

The oath taking ceremony.

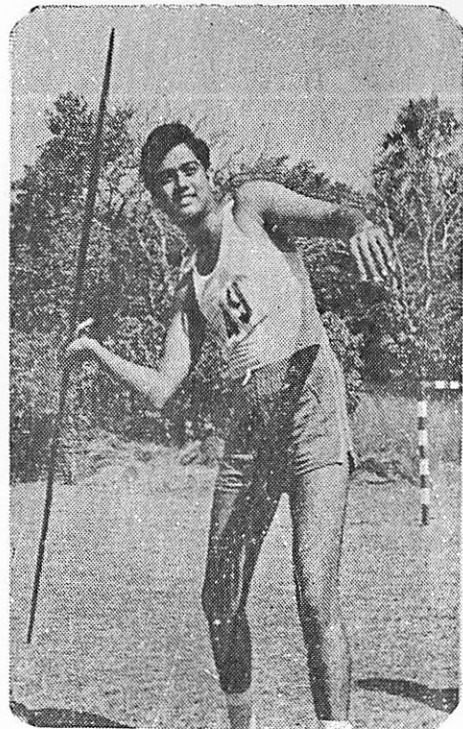

The highest Jump ever.

Lets get set for race.

I too can throw.

ભારત દેશ

પહેલાંના ભારતમાં અને આજના ભારતમાં
થઈ ગયો છે ઘણો મોટો ફર્ક

પહેલાં આ ભારત સ્વર્ગ હતું
હવે થઈ ગયું છે નર્ક

યોગીઓ અને તપસ્વીઓનું આ હતું પવિત્ર ધામ
હિમાલયમાં સમાધિ લગાવી તેઓ લેતા શ્રીહરિનું નામ
આખો દિવસ અને રાત તેઓ કરતા પ્રભુનું રટણ
અને તેમનું દિલ નહોતું પથ્થર જેવું કઠણ
તેમની આંખોમાંથી નિત્ય વરસતું અમૃત
તેમના દર્શન કરીને લોકો થતાં કૃત કૃત

પણ અત્યારે,

સાધુઓ મોટા ભાગના થઈ ગયા છે ઢોંગી અને કપટી
ખોલે મુખથી રામ રાખે છે બગલમાં છુરી મોટી

પ્રબને લૂંટે છે તેઓ ભગવાનના નામે
મર્સીડીઝમાં ખેસી તેઓ જાય છે જરૂરી કામે

નેતાઓ પણ હવે થઈ ગયા છે તકસાધુ જેવા
પ્રબને ઘાસ ખવડાવીને પોતે ખાય છે મીઠા મેવા

પ્રબ હવે થઈ ગઈ છે પૂરી નિરાધાર
એનું કારણ ફક્ત છે આપણી ભારત સરકાર

પ્રબના હિલને માટે તે નથી દેતી પૂરતું ધ્યાન
તેમને છે ફક્ત પોતાની તિજોરી ભરવાનું જ્ઞાન

ભારતમાં રાષ્ટ્રપતિ બની જાય છે અંગુઠા છાપ
તેમને આપણે કહેવો પડે છે વિના કારણે બાપ

મુશ્કેલી એમને જ્યારે આવે છે ડગલે ડગલે
ત્યારે તેઓ ચાલે છે 'માતાજી'ને પગલે

તેઓ પોતે વિચાર નથી કરતા સ્વતંત્ર
આવું છે આપણા દેશનું મહાન તંત્ર !

ભારતનું તો હવે કપાવા આવ્યું છે નાક
આમાં આપણે ગણવો કેનો કેનો વાંક ?

આવો છે આપણો સ્વતંત્ર ભારત દેશ આજ
વધુ હવે હું શું કહું કહેતાં આવે છે મને લાજ.

પૂંજાણી હિંમાશુ ખી.
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

હૃદયતરંગ

ચાલો આપણે હૃદયે - હૃદયે રમીએ,
પ્રેમગીત હૃદય મીલનનાં ગાઇએ.

શૂન્યાવકાશમાં શબ્દો થઇ ગુંજીએ,
વિરહતામાં યાદ બની છવાઇએ.

રણમાં શીતલ વરણ્યો બની ખીલીએ,
મૃગજળમાંથી અર્મા જળ બની જઇએ.

હૃદયમાં ધડકન બની ધબકીએ,
જેથી શરીરના આણુએ આણુએ વ્પાપી જઇએ.

ચાલો આપણે ગીત મીઠાં એવાં ગાઇએ,
કે જેથી માણસોમાંથી માણસ બની જઇએ.

ભરતકુમાર આર. પટેલ
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

હાઈકુ

Collage માં ભણતો દિકરો
ચકાયક ઉદ્ઘાસ થાય તો
બાપાએ સમજવું
કે
પાંજરામાંથી ચકલી
ભૂડી ગઇ છે.

રાજુ કે. મેવાડા.
પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય

સંતોએ
હોયોએ
છેતરામણ
ઠોકરે આ
મજબૂરને
સરિતાએ
મારા જે
રસ્તાએ

આ ધર,
ઝરખાએ
ધુંટ પીધ
જગતે અ
ઠળતી જ
ઉંજર અ

ઓળખાણ

સંતોએ આપી ઇશ્વરની ઓળખાણ,
હૈયાએ આપી એ અંતરની ઓળખાણ.

છેતરામણતું નામ અતુલવ બની ગયું,
ઠોકરે આપી છે પથથરની ઓળખાણ.

મઝધારની વાત શી કિનારાથી ફર છું,
સરિતાએ આપી છે સાગરની ઓળખાણ.

મારા જ ગામમાં હુંજ અજનબી છું,
રસ્તાએ આપી છે ઘરની ઓળખાણ.

આ ઘર, ગલી ને કહેરાની યાદ છે,
ઝરૂઆએ આપી છે નજરની ઓળખાણ.

ધુંટ પીધા છે કડવા કૌંક જીવતરમાં,
જગતે આપી છે ઝહેરની ઓળખાણ.

ઢળતી જવાની ને મંઝીલ નજીક છે,
ઉંબરે આપી છે કબરની ઓળખાણ.

ઉમેશ ડુંગરીઆ
તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

રાબુ કે. મેવાડા.
મ વર્ષ વાણિજ્ય

ભ્રમણા

રાત્રે સ્વપ્ન મઢાયું
ને પહોરે એ જોયું
તો

આકાશે તારો ખરતો હતો,
એ તો પાંગરતા સૂર્યનો એશ હતો,

હજી, ધરા પ્રકાશિત થાય
તે પહેલાં,

તેની અલોપતા જોઈ

એજ, કમિક રાત

સ્વપ્ન મઢાયું

મન એ મનોમંથન કયું

શું આ ?

એ જ ભ્રમણા....

નરેન્દ્ર ખારોટ
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

“મંઝિલ”

હર છે મંઝિલ હલ,
નીત નવું ઘડવું અમારે!
‘ચંદ્ર’, સૂર્ય પર સફર કરી,
ઊંચા શિખરોને ઝુકાવવા અમારે!
‘રાષ્ટ્ર’ અમારું અમે તેના નાવી,
ભવિષ્યમાં દેશના અમે ભાવી!
‘દુશ્મનોને ઠાર’ મારી દેશનું રક્ષણ કરવું અમારે,
હલ નીત નવું ઘડવું અમારે!
‘રાષ્ટ્રને કરવું ભરપૂર’ ધન ધાન્યથી,
કેઈ ભૂખ્યું રહે ના અન્ન પાનથી!
‘હર છે મંઝિલ’ હલ,
નીત નવું ઘડવું અમારે!

કિરણ ખી. પંડ્યા
પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય

સહારાને અંખે

ફલકના સિતારાં સહારાને અંખે
છે કસ્તી અમારી કિનારાને અંખે
નિરાધાર આંસુ ટપકતાં ટપકતાં
કેઈ હુંફભર્યા સહારાને અંખે
અમારા હૃદયનો વલોપાત છાનો
તમારી નઝરના ઇશારાને અંખે
નથી સપનાં હવે કાંઈ બાકી
મન તો બસ મરણના ઇશારાને અંખે

ઉમેશ ડુંગરીઆ
તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

ARUN S.

Sr. College

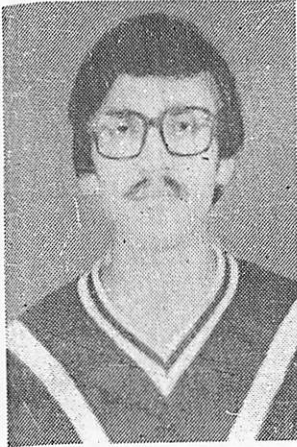
LAXMAN

Jr. College

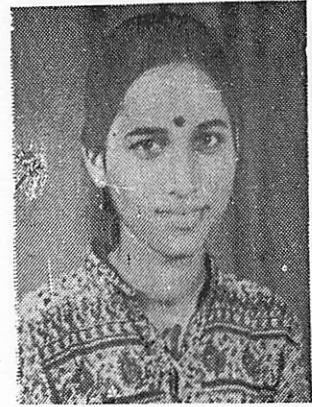
annual sports

ARUN S. PUTHRAN

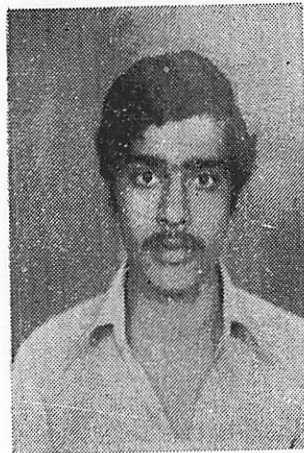
Sr. College Champion.

MAYA SHENOY

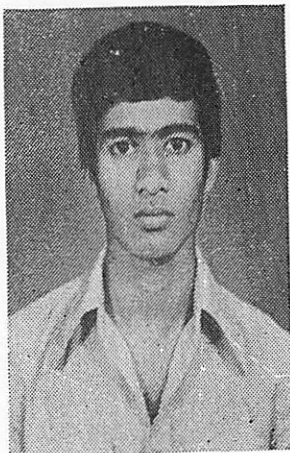
Sr. College Champion.

HEMANT SHINDE

National Champion Water Polo.

LAXMAN PALAN

Jr. College Champion.

SOBHA VASU

Jr. College Champion.

अभारे!
वा अभारे!
मे सावी!
वुं अभारे,
अ रे!
न पानथी!
अभारे!
भी. पंड्या
वाशिष्ठय

our best students

MARK PINTO

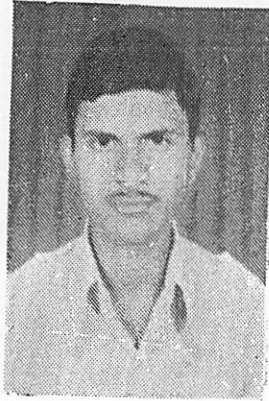
Best Boy
Senior College.

RAJKUMARI PUROHIT

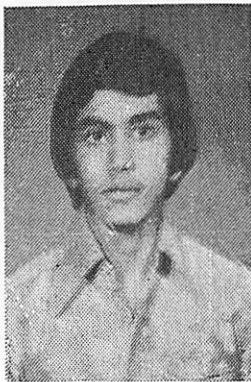
Best Girl
Senior College.

L. F. C. Shaikh Mushtaq

Best N. C. C. Cadet.

SUBRAMANIAM KRISHNAN

Best Boy
Junior College.

VARSHA KHANOLKAR

Best Girl
Junior College.

આજે સ
રાજ ચાલે છે ઇ
લુંટકાટ, બળાત
બનાવો સામાન્ય
માર્ગે વાળવા :
બંધનો આવશ્ય

બ્યારે રા
હતા અને લગભ
અને મળા રો
રશિયાના પ્રણેત
તેમના પર શોડ
આ બંધનો જ
ત્યારે રશિયા ર
માણસની છુટી
સદ્માર્ગે પ્રેરાઈ.

ભારતના
પ્રબંધને સદ્માર્ગે
ભગીરથ મહેનત
પાળવાના ગંગ
વાહમય (સાહિ
વાલ્મીકિએ 'રામ
આપી, મતુ રાજ
નિયમોને વ્યાજ
જીવનમાં મૂકવા

નીતિ નિ
યુવાનો એકત્રિ
અભ્યાસ કરી ચ

Best Girl
Senior College.

યુવાન અને નીતિ

આજે સર્વ જગ્યાએ કાયદા અને કાનૂનનું શબ્દ આલે છે છતાં પણ જાહેર જીવનમાં ચોરી, ઘુંટકાટ, બળાત્કાર અને ભ્રષ્ટાચાર જેવા ગંભીર બનાવો સામાન્ય બની ગયા છે. માનવને સારા માગે વાળવા માટે કેટલાક નીતિ નિયમો અને બંધનો આવશ્યક છે.

જ્યારે રશિયામાં લોકો બેફિકર બની ગયા હતા અને લગભગ બધાની વૃત્તિ 'ખાઓ, પીઓ અને મજા કરો' જેવી થઈ ગઈ હતી. ત્યારે રશિયાના પ્રણેતા માર્કસે યુવાશક્તિ એકત્રિત કરી તેમના પર થોડા બંધનો મૂક્યા અને યુવાનોએ આ બંધનો જીવનમાં પાળવાના સોગંદ લીધા ત્યારે રશિયા મુશ્કેલીમાંથી બચી ગયું અને માણસની છુટીછવાઈ શક્તિ એકત્રિત થઈ સદ્માર્ગે પ્રેરાઈ.

ભારતના સદ્માર્ગ એવા છે કે ભારતની પ્રબલ સદ્માર્ગે દોરવા માટે પ્રાચીન ઋષિઓએ ભગીરથ મહેનત કરીને લોકોને નીતિ-નિયમો પાળવાના સોગંદ લેવડાવી તેનો અમૂલ્ય વારસો વાહમય (સાહિત્ય)ના રૂપમાં મૂકતા ગયા. વાલ્મીકિએ 'રામાયણ'ના રૂપમાં વ્યાસે 'મહાભારત' આપી, મનુ રાજાએ 'મનુસ્મૃતિ' લખી નીતિ-નિયમોને વ્યક્તિગત જીવન અને સામાજિક જીવનમાં મૂકવાની પ્રેરણા આપી.

નીતિ નિયમો અમલમાં ત્યારેજ મૂકાય કે યુવાનો એકત્રિત થઈ ઋષિઓના વાહમયનો અભ્યાસ કરી અને જીવનમાં નીતિ-નિયમોને વણી

લેવાનો ભગીરથ પ્રયત્ન કરે. આ કાર્ય માટે ક્રાંતિની આવશ્યકતા છે, ક્રાંતિ જીવન વિકાસ માટેની, નહિ કે વિનાશ નોતરવાની.

છેલ્લે એક શાયરની શાયરી જે યુવાનોમાં વિશ્વાસ અને પ્રેરણા પ્રેરશે—

“બની શકે ફૂલ જે બંધુ, સુવાસ સૌને આપજો,
અગર બનવું પડે કંટક, તો રક્ષણ ફૂલોને આપજો.”

ભાવેશ સી. શાહ
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

એક રચના

લાકડામાં ગહેરાયેલ કંઈન ઓઢેલ
માનવની કૃતિ જોઈ
ને સગળતા દેહને જોયો
હવામાં ઓઝલ થતી રાત જોઈ
ગમગીન ચહેરાં જોયા
આંખેથી ખરતાં અશ્રુ જોયા
દર્દના ડુસકા જોયા
પણ,
એક ન જોયું ?
“પ્રાણ કયાં ગયો ?”

નરેન્દ્ર ખારોટ
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

Best Girl
Senior College.

પાલેજ ગામના હેવાનર ભાઈઓ !

ભરૂચ નજીક આવેલા પાલેજ ગામમાં વાંદરાઓ સવાર, બપોર ઘરમાં ઘુસી જ રસોડામાંથી સ્ત્રીઓના હાથમાંથી રોટલા, ભાખરી વગેરે તફડાવી ભાગી જાય છે...એ બેનો અગાસીમાં બેઠી હતી ત્યાં પણ વાંદરાઓએ આવીને એક બહેનના વાળ ખેંચ્યા હતા-હિંદુસ્તાન સમાચાર તા. ૮

પાલેજ ગામના હેવાનરભાઈઓ સાચું કહી દે તમને ભા. જ. પે. ચઢાવ્યા છે કે જનતા-વાળાઓ? કારણ આ દેશમાં જે કંઈ ખરાબ થાય છે તે વિરોધ પક્ષના કાવતરાંને કારણે જ થાય છે એટલે તમને પણ હે, વાંદરા ભાઈઓ, કો'કે ચઢાવ્યા જ હોવા જોઈએ. બાકી તમારે જો રોટલા જ જોઈતા હોય તો રાષ્ટ્રના વિશાળ પ્રવાહમાં ભળી જાઓ એટલે પછી જલસા જ જલસા છે. આમ છાપાંવાળાઓનું ધ્યાન ખેંચાય એવી રીતે કોઈના ઘરોમાં ઘુસવું અને લોજન પર તરાપ મારવી એ સાફ નથી. એમાં આપણા દેશની આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠા જોખમાય છે. તમારામાંનો કોઈ વાંદરો પરદેશ જશે તો એને ખખર પડશે કે જગતના મોટામાં મોટી લોક-શાહીના વાંદરા તરીકે તમને કેટલું માન મળે છે.

આપણે લોકોના ઘરોમાં ઘુસીને રોટલા ઝુંટવી આવવા પડે એ સ્વાભાવિક છે, કારણ દેશની સેવા માટે એ જરૂરી છે, પણ બધું ગુપચુપ જોઈએ એને બહલે તમે તો છાપે ચડ્યા! અને બિહાર પ્રેસ બિલ પાસ થઈ જશે પછી તો વાંધો નથી. આપણે આવા સમાચારો દબાવી દઈશું. અથવા તો આવા રાષ્ટ્રની છાપ બગાડનારા સમાચારો બહાર પાડવા બહલ સમાચાર એજન્સીવાળાને જેલ ભેગો કરી દઈશું. લોકોના

ઘરમાંથી લાખો નહીં કરોડો રોટલા આપણે ઘર ભેગા કરી દઈએ એ કળા કોઈ મૂરકેલ નથી. તમે પાલેજમાં પડ્યા રહ્યા છો હેવાનર ભાઈઓ, એટલે જ આવા અણધર રહ્યા છો. એકવાર દિલ્હી આંટો તો મારી આવો!

તમારો ઇરાદો જ આપણી ગવર્નમેન્ટને બદલામ કરવાનો છે. તમે આમ લોકોના ઘરમાંથી લૂંટફાટ કરો એટલે સંસદમાં વિરોધ પક્ષને એવું કહેવાની તક મળી જાય કે દેશમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા તુટી પડ્યા છે! જેને જેને હુંચે દેશની પ્રતિષ્ઠા અંગે લાગણી છે તે સૌ આજે ખાનગીમાં ચોરી, લૂંટફાટ કરે છે આપણે રોટલા જોઈતા હેય તો એશિયાડ માટે હોટલ બાંધવાનો કોન્ટ્રાક્ટ લઈને સસ્તે ભાવે સરકારની જમીન મેળવી હોટલ બાંધવાનું વેળાસર પુરું નહીં કરીને સરેઆમ છટકી જઈ શકીએ છીએ! આવા સુસંસ્કૃત માર્ગો અપનાવીને પછી ગુજરાતમાં પેટા ચૂંટણીઓ વખતે જ તમે આ ધાંધલ ઉભી કરી છે. આ પરથી પાકો વહેમ પડે છે કે તમારો ઇરાદો રાજકીય છે. સાચું કહી દે તમને રતુભાઈ અદાણીએ ચઢાવ્યા છે?

પણ હવે અમે જરૂર ધ્યાનરાખીશું, કે તે તમને પ્રસિદ્ધિ ન મળે. ટી. વી. આવી ગયું છે

ટી. વી. પર તો આપવાના છે! મળે એવી આશ વિનંતી છે કે હુ ગુપચુપ કરજો. છે કેવી રીતે ચુ આવડતું હોય તે કોઈ સારા નેતા.

!!
માં ઘુસી જ
ને અગાસીમાં
સમાચાર તા. ૮
આપણે ધર
મૂશકેલ નથી.
વાનર ભાઈઓ,
છો. એકવાર

ગવર્મેન્ટને
કેના ઘરમાંથી
વેરોધ પક્ષને
દેશમાં કાયદો
ને જેને હુયે
તે સૌ આજે
આપણે રોટલા
ટલ બાંધવાનો
રની જમીન
ર પુકું નહીં
છીએ! આવા
મુજરાતમાં પેટા
લ ઉભી કરી
છે કે તમારો
દો તમને

રાખીશું, કે તે
માવી ગયું છે

ડી. વી. પર તો ફક્ત રચનાત્મક સમાચારો જ
આપવાના છે! એટલે હવે તમને વધુ પ્રસિધ્ધ
મળે એવી આશા નજ રાખજો. અમારી તમોને
વિનંતી છે કે હવે સમજીને જ તમે જે કરો તે
ગુપ્તચુપ કરજો. આપણે દેશની નવરચના કરવાની
છે કેવી રીતે ચુપચાપ લુટફાટ કરવી એ ન
આવડતું હોય તો અમને જ્ઞાન કરજો. અમે તમને
કાંઈ સારા નેતાના સંપર્કમાં મૂકી આપીશું.

બસ, પછી એની નિશ્રામાં, એના રક્ષણ નીચે,
એની જ્ય બોલાવતા બોલાવતા લુટફાટ કર્યા જ
કરો. કોઈ તમારું નામ નહીં દે, નહીં પોલીસ-
વાળો કે નહીં છાપાવાળો!

....એજ લિ. ગુપ્તચુપ રાષ્ટ્રતું નવધડતર
કરી રહેલો ઠોઠ નિશાળીયો!

રાજેષ સી. લોજક.
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

ધુળેટીનો રંગ

સ્વપ્નના કાંઈમાં અમે ડોલતાંજ રહ્યાં,
ન જોયા દિન કે ન જોઈ રાતો.
કોઈના વિચારોમાં અટવાતાંજ રહ્યાં,
ન વિચાર્યું સાઈં કે ન વિચાર્યું નરસું.
આંખો ઉઘડે સૂરજ અમે ડુબતો દીઠો,
જિંદગીની કાળરાત્રી શરૂ થતી દીઠી.
વેરાન રાતોમાં અમે ભંકારવ સુણ્યો,
કંપિત કાળજે અમે ભૂતાવળ દીઠી.
આંખો મીંચી તો અમે એમને દીઠાં,
આંખો ખોલી તો અમે હોળી દીઠી.
હોળીના ભડકામાં અમે અજ્યાં તો ખરાં,
પરંતુ ધુળેટીનો રંગ અમે કયાંય ન માણ્યો.

વ્યાસ હીમા મનસુખલાલ
તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

નાટક

ખુશી નથી છતાં-
 ખુશ રહેવું પડે છે!.....!
 કોઈ પૂછે, 'કેમ છો?' ત્યારે
 "મનમાં" એમ કહેવું પડે છે
 જુઓને હસીને આ કેવું
 હઃખ સહેવું પડે છે
 સમય સાથે વહેવું પડે છે
 તેમજ જમાના સાથે રહેવું પડે છે
 અમૃતને છોડી
 શિવ શંભુની માફક
 વિષનેય ઘોળીને પીવું પડે છે
 આમ બધું કરવા છતાં
 મૌન રહેવું પડે છે
 જીવન એ આખાદ નાટક
 બરખાદ થઈને પણ
 ભજવવું જ પડે છે.

-રાજેશ આર. શાહ
 દ્વિતીય વર્ષ બી. કેમ.

જવાની

જવાની ઓ જવાની,
 તું તો છે દિવાની,
 છતાં નથી ટકવાની.

જવાની ઓ જવાની,
 તું તો છે જાદુગાની,
 છતાં નથી સુકાતી.

જવાની ઓ જવાની,
 તું તો છે મસ્તાની,
 છતાં નથી મહેરબાની.

જવાની ઓ જવાની,
 તું તો છે બધાની,
 છતાં નથી કોઈની થવાની.

જવાની ઓ જવાની,
 અંતે તો તું જવાની.

-અનીલ એસ. પંડ્યા
 દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

હજી આવ

ભ, ભ, તું !
 શીદને રોજ
 ક્ષયના મારા
 તારી હમણાં
 ભ, ભ તું

હજી આ
 હજી ભ:
 ધૂળ,
 પ્રથમ ખ
 ત્યાં લગી
 તને ૨

રોજ ચિંતા કં
 ખરેખર હરું છું
 છેડી દે તું ૨
 નહિં તો કરીશ ૨

વાંક નથી
 લાગે છે એ
 નહિ તો
 'પરીક્ષા' ૨

હુ આવવાને તને વાર છે...

જા, જા, તું અહીંથી જા,
 શીઘ્રને રોજ સતાવે છે?
 સપના મારા તોડાવે છે,
 તારી હમણાં જરૂર નથી,
 જા, જા તું અહીંથી જા.

હુ આવવાને તને વાર છે,
 હુ જાગવાને મને વાર છે,
 ધૂળ,
 પ્રથમ ખંખેરી લઉં મગજની,
 ત્યાં લગી,
 તને આવવાને વાર .

રોજ ચિંતા કરું છું તારો,
 ખરેખર હું છું તારાથી,
 છેડી દે તું પીછો મારો,
 નહિં તો કરીશ 'રીપોર્ટ' તારો.

વાંક નથી એમાં તારો કે મારો,
 લાગે છે એ યુનિવર્સિટીવાળાનો,
 નહિં તો નાહક વિદ્યાર્થી ના ડરત?
 'પરીક્ષા' આમ રખડતી ના ફરત?

“નાકો”-અક્ષય નરેન્દ્રકુમાર શાહ
 દ્વિતિય વર્ષ વાણિજ્ય

કાવ્ય

હું 'મને' ઓળખું છું માત્ર નામથી જ
 યુગોથી હું કોઈકને શોધું છું
 —કે કોઈક મને શોધે છે
 એની મને ખબર નથી
 હું માત્ર ફાટયા તુટયા ગાલાનો જ બનેલો
 છતાં કોઈકના જીવતરનો અખિયો બની રહ્યા કરું છું
 સમયના વિસ્તરતા જતા રણમાં
 વેરાન રાજમહેલ જેવો ઉભો જ છું
 છતાં દરિયાઓના દરિયા ઉલેચ્યા કરું છું
 હું અવિરત પગલે ડગ ભર્યા કરું છું
 અને પગલાંની ખડકાતી સડકો પર
 આંસુ બની ભટક્યા કરું છું
 બદલાતી દુનિયાને ચિત્કારીને કશુંક કહું છું
 છતાં ચારે કોર જજીરૂત હવામાં પ્રસરતો રહું છું
 કોઈકવાર ભૂતકાળને તો કોઈકવાર ભવિષ્યને
 વાગોળતો,
 વેરણ છેરણ દિવસોને શોધતો
 અડેખમ ઉભો જ છું.

વ્યાસ સંજય નરોત્તમદાસ
 તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

યુવાન

યુવાન એ સમાજ સમૃદ્ધિની કરોડરજી છે. યુવાન જેટલો કાર્યશીલ તેટલો સમાજ સમૃદ્ધ. આપણે જો કોઈ પણ રાષ્ટ્રની શક્તિ માપવી હોય તો તે રાષ્ટ્રના યુવાનો પોતાના કાળ સમયમાં શું કરે છે તેના પરથી માપી શકાય. ઇશ્વર પ્રસન્ન થશે તો બધા ઘરડાઓ યુવાની જ માગશે, કારણ યુવાનીમાં આનંદ અને ઉત્કટતા છે.

શાસ્ત્રકારો કહે છે કે યુવાનીનો ઉંમર સાથે સંબંધ નથી, અમુક ગુણો જીવનમાં હોય તો તે યુવાન સોળ વર્ષથી સીત્તેર વર્ષ સુધી યુવાન કહેવાય. તેને બદલે આજે આપણને ઓગણીશ કે વીસ વર્ષના ઘરડા જોવા મળે છે. આ યુવાનોને રોટલીની ફિક્કર છે, 'હું રોટલી તો કમાઈશન.' એવી અધ્યા કે હિંમત તેમનામાં નથી. તેથીજ શાસ્ત્રકારો કહે છે કે માત્ર ઉંમરના હિસાબે યુવાની નથી હોતી. 'યુવાની' નામની એક વૃત્તિ છે. એકસો છયાસી વર્ષના ભીષ્મ-પિતામહ યુવાન હતા કારણ કે લડાઈનો પહેલો શંખ તેમણે ફૂંક્યો હતો.

યુવાની માદક અને મોહક છે. તેમાં જીવનની ઉત્કટતા હોય છે. ઉત્કટતા એ જીવનનું સર્વસ્વ છે. સીતાનું અપહરણ થયા બાદ જંગલનાં વૃક્ષ, પક્ષી, પશુ બધાને 'મારી સીતા તમે જોઈ?' એમ પૂછનાર રામ યુવાન હતો. પ્રેયસીને માટે સર્વસ્વ આપનાર રામિયો યુવાન હતો. આવા લોકો ધ્યેયને માટે મરવાની તૈયારી રાખે છે. આ લોકો મરણમાં જીવન જીએ છે

'આકાશને બાંધીશ', 'હિમાલયને ચૂર્ણ કરીશ' આવું આશાવાદી દિલ યુવાનીમાંજ જોવા મળશે. યુવાની એ એક જલદ રસાયણ જેવું છે. તે પચે તો તેજ આપે અને ન પચે તો ફૂટી નીકળે.

લોકો અમુક વર્ષની ઉંમરના થયા પછી વર્ષગાંઠ ઉજવતા નથી. કારણ તેમને મૃત્યુ નજીક લાગે છે. યુવાનની વર્ષગાંઠ ઉજવાય. કારણ તેને લાગે છે કે 'હું વધ્યો' ઘરડાનું જીવન એટલે સ્મશાનયાત્રા અને યુવાન જીવન એટલે શોભાયાત્રા. યુવાનના શબ્દકોષમાં 'મરણ' શબ્દજ નથી. ઘરડો મૃત્યુથી ડરીને જીવે છે, અને જીવનને આલિંગન આપે છે, યુવાન મરણની પરવા ન રાખવા મૃત્યુને આલિંગન આપે છે.

લોકો કહે છે, આજનો યુવાન ઉન્મત્ત થયો છે, અવિવેકી થયો છે, બે-લગામ બન્યો છે, ભોગવાદી બન્યો છે. શક્તિ, સંપત્તિ, બુદ્ધિ વેડફતો રહ્યો છે પરંતુ, હુકીકતમાં તો આજે યુવાન બગ્યો છે, તેની શક્તિઓ બહાર આવવા ઇચ્છી રહી છે. તેને નવું કાંઈ સર્જન કરવાનું મન થાય છે, તેને દુનિયામાં જે ચીલા ચાલુ અને સામાન્ય રીતવિભે છે તે બદલવા તેને દુનિયામાં ચાલી રહેલી ભ્રષ્ટાચારી, ખુશામતિયા શિક્ષણ, પદ્ધતિ લાચારી, નોકરશાહી છે તે બદલવી છે. તેની નસેનસમાં ગરમ લોહી ધસમસી રહ્યું છે, તેને સાહસો ખેડવા છે, આજે યુવાનોને ક્રાંતિ કરવી છે પણ કેમ અને કેવી રીતે?

યુવાશક્તિનો પ્રવાહ જોરદાર છે, કાર્યની તમન્ના છે ખપી જવાની તૈયારી છે પણ તેનો ખેડનાર કયાં? ખેડુત કોણ? તેનો સર્જનાત્મક

ઉપયોગ કેમ શક્તિઓ પૂડેલ એકઠી કરી તેં સમજણ નથી, છે. જો તેની રીતે સારી દિશ વિકાસ સાધવા માટે તેને સાધ છે. જો તેને અ

ને ચૂર્ણ કરીશ' બંજ લેવા મળશે. જેવું છે. તે પચે કૂટી નીકળે.

રના થયા પછી મને મૃત્યુ નહીં વાય. કારણ તેને જીવન એટલે એટલે શોભાયાત્રા. બદલ નથી. ઘરડે જીવન સાલિંગન ન રાખવા મૃત્યુને

યુવાન ઉન્મત્ત લગામ બન્યો છે, તે, ખુદિય વેડકતો આજે યુવાન આવવા ઇચ્છી કરવાનું મન થાય હુ અને સામાન્ય દુનિયામાં ચાલી શિક્ષણ, પદ્ધતિ કલવી છે. તેની રહું છે, તેને માને કાંતિ કરવી

ર છે, કાર્યની છે પણ તેનો નો સર્જનાત્મક

ઉપયોગ કેમ કરવો? તેની પાસે ઘણી બધી શક્તિઓ પડેલી છે પણ તે શક્તિ સારી રીતે એકઠી કરી તેને કયે માર્ગે વાપરવી તેની તેને સમજણ નથી, ગતાગમ નથી તે મૂંઝવણ અનુભવે છે. જો તેની આ સર્જનાત્મક શક્તિને કોઈ સારી રીતે સારી દિશામાં વાપરવામાં આવે તો તે તેને વિકાસ સાધવામાં ઘણી રીતે મદદ કરી શકે. આ માટે તેને સારા સંઘની, સારા મહાપુરુષની જરૂર છે. જો તેને આ બે વસ્તુ મળી જાય તો તે પોતાનું

જીવન સુગંધી બનાવી શકે અને તે પોતાનું જીવન પુષ્પ સારી રીતે ખીલવી શકે.

છેલ્લે, યુવાનને પ્રેરણાદાયક શાયરી લખતાં એક શાયર કહે છે કે,

કિનારોસે ટકરાતે હું ઉસે તુફાન કહેતે હું,
ઔર તુફાનોસે ટકરાતે હું ઉસે યુવાન કહેતે હું.”

રોહિત એમ. રાયચુરા

દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

માત્ર એટલું જ યાદ છે

જે શમણાઓ જોયા હતા એ આંખોમાં,
એ શમણાં તુટેલાં દેખાય છે.

જે રંગો જોયા હતા બહારના એ વાતોમાં,
એ રંગો શીકા દેખાય છે.

જે દિવસો ગુબાર્યા હતા એમની સાથે,
એ દિવસો ખોવાઈ ગયા લાગે છે.

જે રસ્તા પર ચાલ્યા હતા એમની સાથે,
એ રસ્તાઓ અબાક્યા લાગે છે.

જે રમતાં હતાં એમના હોઠો પર ગીત,
એ ગીત વિસરાઈ ગયા છે.

જે ઉમંગ હતો ચાહતમાં એ મારા મીત્ર,
એ ઉમંગો વેરાઈ ગયા છે.

બધું જ તો વિસરાઈ ગયું છે, કશું જ યાદ નથી,
માત્ર એટલું જ યાદ છે કે કશું જ યાદ નથી.

અમિતા આર. દેસાઈ
પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય

આ બધું કોના માટે???

આપણા માનનીય વડા પ્રધાનને રોજના સેકંડો પત્રો દેશ પરદેશથી મળે છે. જે ભારતમાં થયેલ એશિયાડના સુંદર સંચાલન માટે અભિનંદન પાઠવે છે. અલખત્ત, આવા સુંદર સંચાલન માટે જરૂર આ અભિનંદનના હુકદાર છે. એક પણ માટે તો આપણે પણ બધું ભૂલી જઈ તેમની આ ઉત્કૃષ્ટ રાષ્ટ્રીય સેવાને બિરદાવીએ.

‘રાષ્ટ્રીય સેવા’ એક આશ્ચર્ય! ફક્ત દોઢથી બે વર્ષના ટુંકા ગાળામાં ‘એશિયાડ’નું આ જંગી માળખું ઉભું કરી નાખનારા આપણા આ રાષ્ટ્રીય સેવકો માટે ક્ષણવાર માટે અભિનંદનની લાગણી હૃદયમાંથી ઉમટી પરંતુ રહી રહીને તો એજ વિચારો આવે છે કે આપણા આજ વડા પ્રધાન, પ્રધાનો અને સરકારી અમલદારોની આજ શક્તિ, ધગશ, કૌશલ્યતા અત્યાર સુધી ક્યાં હતી? કદાચ તેઓએ તેઓના જીવનનો, કારકીર્દીનો સર્વોચ્ચ પ્રશ્ન ગણ્યો અને તેથી જ કદાચ તન્મ મન, ધનથી અંપલાવી સફળતા અપાવી.

ભારતની અમાપ ગરીબી, બેરોજગારી, ભ્રષ્ટાચાર તથા અરાજકતા, નિરક્ષરતા તથા નબળી આર્થિક પરિસ્થિતિને તેઓએ કદી એક પ્રશ્ન ગણ્યો નથી તો પછી તેમાં અંપલાવી તેનો ઉકેલ લાવવાનો પ્રશ્ન જ ઉભો નથી થતો. એશિયાડ માટે વડા પ્રધાન દ્વારા એક ખાસ વિભાગ ઉભો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના દરેક પ્રશ્નોમાં વડા પ્રધાન અંગત રસ લઈ તાત્કાલીક નિર્ણય આપતાં હતા. આ માટે ભારતમાં ઉપર દર્શાવેલા ખાસ પ્રશ્નો માટે આવા ત્વરિત

નિર્ણયો કે વિભાગો દ્વારા ઝડપી ઉકેલ લાવવામાં નથી આવતો. જે તેટલા જ રસથી આપણા સત્તાધિશો ભારતિય પ્રબંધને સુખી બનાવવા પ્રયાસો આદરે તો તેમને ‘એશિયાડ’ માટે મળેલા અભિનંદનથી હુબરો ગણા અભિનંદનને પાત્ર ગણાવાય.

એક મધ્યમવર્ગી માનવીની દ્રષ્ટીએ ‘એશિયાડ’ એ પશ્ચિમી દેશોનું નયુન અનુકરણ છે. એક દલીલ એવી છે કે એશિયાડ! યોજવાથી ભારત દેશનું નામ વિદેશોમાં જ્યાંતી પામશે. કેટલી જ્યાંતી પામશે કે પામ્યું તે તો સમય બતાવશે.

પરંતુ એક વાત ચોક્કસ છે કે આપણા સત્તાધિશો દેશને જ્યાંતી પમાડવા માટેના માર્ગમાં દિશાચુક કરી ગયા છે. કોઈ પણ દેશને જ્યાંતી આવા રમતગમતોત્સવથી નથી મલતી. દેશની જ્યાંતી તેની કેવી આવક, તેની પ્રબળતા જીવન ધેરણ, તેની માથાદીઠ આવક, ભુખથી મૃત્યુ પામતા હોય, લાખો લોકો બેકારીની દશામાં વર્ષો સુધી સખડતા હોય, ભ્રષ્ટાચાર અને અરાજકતામાં દેશ ઘેરાયેલો હોય ત્યારે આવા એશિયાડ યોજનાર આપણા સત્તાધિશોની દિશાચુક નહીં તો ખીન્નું શું?

પશ્ચિમી દેશોમાં ખોરાક, રહેઠાણ તથા કપડાંની ખાંડેધરી આખ્યા બાદ અથવા મુળભુત જરૂરીયાતો પુરી પાડ્યા બાદ કરોડો રૂપિયા રમતગમત પાછળ ખર્ચે છે. જ્યારે તેઓ આપણી

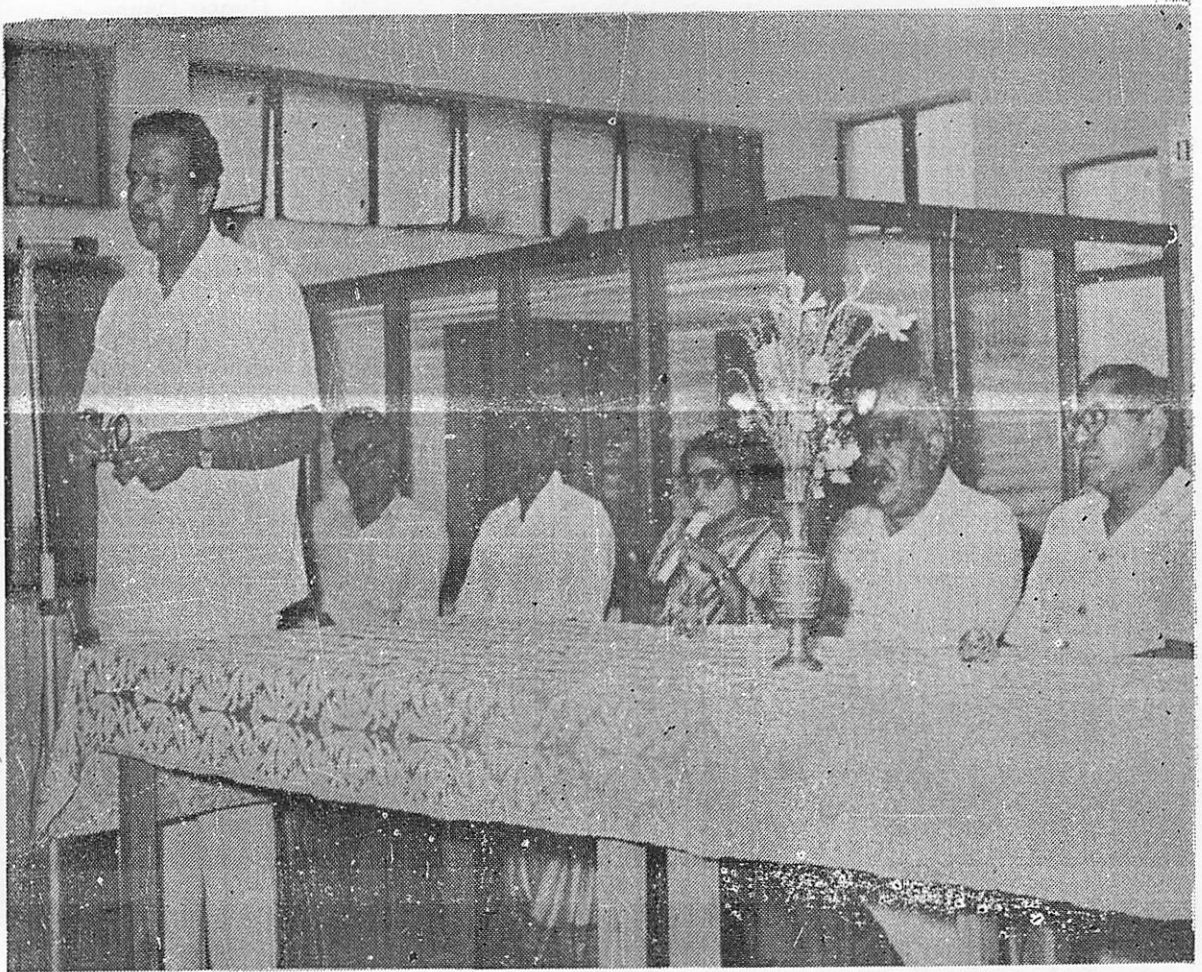
inauguration of junior college

કેલ લાવવામાં
થી આપણા
મી બનાવવા
શેયાડ' માટે
અભિનંદનને

ની દ્રષ્ટીએ
યુ' અનુકરણ
હ! યોજવાથી
ાતી પામશે.
યુ' તે તો

કે આપણા
વા માટેના
હ પણ દેશને
નથી મલતી.
તેની પ્રબલું
વક, ભુખથી
કા બકારીની
મટાચાર અને
ત્યારે આવાં
શેાની દિશા-

રહેકાણુ તથા
થવા મુળભુત
રોડો રૂપિયા
તેઓ આપણી

**Mayor Dr. Pai inaugurating the activities
of the Junior College.**

annual day highlights

Gypsy Dance.

Chief Guest Justice Parekh addressing the distinguished gathering.

coll

If music
lets have

Shri Ratan:
the at

college annual day high lights

If music be the food of love,
lets have it !

Satish Shah receiving the prize
from Shri P. S. Pasricha.

Shri Ratanlalji Saraf addressing
the august audience.

Dance.

he

Principal (Mrs.) P. S. Baleri reading
out the Annual Report.

Do you know how difficult it is ?
Shri Pasricha deputy commissioner
of Police (traffic) making a point.

Floral tribute

Walter D'souza Chairman,
Student Teacher council
proposing a vote of thanks.

A scene from Gujarati Drama.

Floral tributes for Justice Parekh.

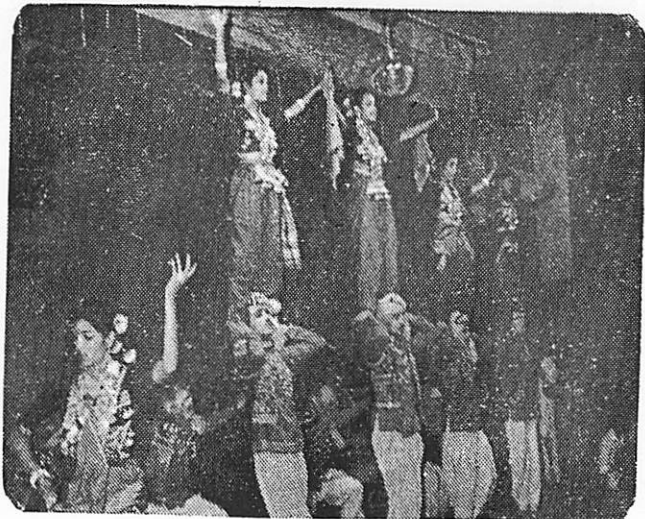

Gypsy dance

The prize winning
'Dharam Puri' dance,

Winners of Gujarati Drama with
the Chief Guest Justice Parekh.

Dharam Puri dance,

જેમ વિકાસને
રૂપિયાનો ખિન
હતા કેટલાય કાં
આ એશિયાડમ
આ રમતગમતો
થઈ ગયો તેને
હોય તેઓને એ
હશે કે કેમ એ
તે ખર્ચાનો આંક
તો તે સાચો ન
વિચાર પણ કર
આપણા દેશમાં
આવતા ૧૦૦૦ વા
વિચાર સુધ્યાં ન
એક અંદ
ખર્ચ થઈ ગય
રૂપિયા. આટલ
ખેતીપ્રધાન દેશમ
પર બંધો બાંધી
સીંચાઈ યોજના
પરીણામ સુધી
આટલાજ રૂપિયા
પછાત જીલ્લાઓ
હજારો ખેતરોમાં
ઉત્પાદન વૃદ્ધિ એ
આવકમાં વધારો
ભારતના સેંકડો
અને શેડથી તેમન
હોત. અરે જવા
ભારતીય પ્રબળની

જેમ વિકાસને પંથે હતા ત્યારે આવા કરોડો રૂપિયાનો ખનઉત્પાદક વિષયોમાં ધુમાડો કરતા ન હતા. કેટલાય કરોડો રૂપિયા ખર્ચાય ગયા. આપણા આ એશિયાડમાં ભારતની ૮૦ ટકા વસ્તીને તો આ રમતગમતો પાછળ કેટલા આંકડામાં ખર્ચો થઈ ગયો તેનો અણસાર પણ નહીં હોય. ક્યાંથી હોય તેઓને એટલા આંકડા ગણતા આવડતા હશે કે કેમ એજ પ્રશ્ન છે? સરકાર તરફથી તો તે ખર્ચોનો આંકડો કદી નહીં મળે અને મળશે તો તે સાચો નહીં હોય. એકવાર શાંત ચિત્તે વિચાર પણ કરીએ કે આટલા જ રૂપિયામાં આપણા દેશમાં શું શું થઈ શક્યું હોત તો આવતા ૧૦૦ વર્ષ સુધી આવા 'એશિયાડ'નો વિચાર સુધ્ધાં ન કરે.

એક અંદાજ પ્રમાણે ૨૦૦ થી ૩૦૦ કરોડ ખર્ચ થઈ ગયા છે. ૨૦૦ થી ૩૦૦ કરોડ રૂપિયા. આટલા રૂપિયામાં આપણા જેવા ખેતીપ્રધાન દેશમાં કેટલીય નાની મોટી નદીઓ પર બંધો બાંધી શકાત. લાખો એકર જમીન સીંચાઈ થોજના હેઠળ આવી જત. અને પરીણામ સ્વરૂપ રાષ્ટ્રીય આવકમાં વધારો થાત. આટલાજ રૂપિયામાં કેટલીય મીલો કે ઉદ્યોગો પછાત જિલ્લાઓમાં ઉભી કરી શકાત અને હજારો બેરોજગારોને કામ મળત. સાથેસાથ ઉત્પાદન વૃદ્ધિ અને પરિણામ સ્વરૂપ રાષ્ટ્રીય આવકમાં વધારો થાત, અરે આટલાજ રૂપિયામાં ભારતના સેંકડો ગામડાંઓને વિજળી, પાણી અને શેડથી લેમના વિકાસને વેગ આપી શક્યા હોત. અરે જર્વી હો બધું, આટલા જ રૂપિયાથી ભારતીય પ્રજાની નિરક્ષરતા દૂર કરવાનો પ્રયત્ન

કર્યો હોત તો જે જાગૃતી તેઓ 'એશિયાડ' દ્વારા આણવા માગતા હતા તેનાથી અનેકગણી જાગૃતી ભારતીય પ્રજામાં આણી શક્યા હોત.

પણ હાલે ભારતીય પ્રજાનાં નરીબ! આવા સુંદર કાર્યો કરવાની તેઓને જરૂર જણાતી નથી. શા માટે આવી જરૂર જણાય. એક જ જગ્યાએ ટુંક સમયમાં લાખો પતિમાંથી કરોડો-પતિ (આપણા દેશમાં કોઈ પણ ઉચ્ચ સરકારી અમલદાર કે સત્તાધિશોની લાખો પતિમાં જ ગણના થઈ શકે એથી નીચે નહીં) થવાનો મોકો મળ્યો હોય તો આખા ભારતભરમાં કામ કરવાને બહાને ખૈસા લેગા કરવા શા માટે ભટકે? કેટલાય સત્તાધિશોએ પોતાના અંગત રસ દાખવી એશિયાડના ખર્ચોમાં વધારો કર્યો હશે પરંતુ જેમ સુકા લેગું લીલું બળે તેમ એશિયાડમાં બધું બળી ગયું અને બળી જશે.

આ તો એક મધ્યમવર્ગી માનવીના મનની વ્યથા છે. કામઘંઘેથી થાક્યો પાક્યો જ્યારે આજની સુખી રોટલી ખાઈ કોઈના (પોતાના નહી) રંગોળ ટીવી પર એશિયાડનાં સુંદર રંગબેરંગી ઉત્કૃષ્ટ દ્રશ્યો તથા રમતવીરોની કૌશલ્યતા નિહાળશે ત્યારે બધી વ્યથાને ખંખેરી આનંદ પામશે પણ રહી રહીને તો એજ વિચાર આવવાનો આ બધું કોના માટે?

દિપક એમ. શાહ

તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય.

* શૂટ હિ મ *

સૂચ્યુગના ગૃહમંત્રી બાથરૂમમાં જઈને માથું ઘોંઘી રહ્યા હતા. કારણ એ હતું કે થોડીવાર પહેલાં જ વિરોધ પક્ષવાળા તેમના માથે માછલાં ઘોંઘી ગયા હતા.

રાજ્યમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા ફક્ત શબ્દકોષમાં દેખાતા હતા. રાજ્યમાં ઘોળે દિવસે ધાડો પડતી હતી. રાત્રે ચોરીઓ થતી હતી. ભરખપોરે બળાત્કાર થતા હતા. રાજ્યમાં વરસાદની તંગી હતી પણ ગુનાઓનો વરસાદ મુશળધાર પડતો હતો. ગૃહપ્રધાને સેક્રેટરીને બોલાવીને પૂછ્યું કે :

“શર્માજી, રાજ્યમાં ગુનાઓની પરિસ્થિતિમાં કંઈ ફેર પડ્યો ?”

“હા સાહેબ, આગલા માસે ૩૫૧ ધાડ પડી હતી અને ૧૪૦ બળાત્કાર થયા હતા. ગયા માસમાં ૩૪૯ ધાડ પડી છે અને ૧૩૯ બળાત્કાર કેસ નોંધાયા છે.”

“સરસ. અને માહિતીએ પ્રેસનોટ બહાર પાડી.”

“રાજ્યમાં ઘટતું ગુનાઓનું પ્રમાણ ગયા માસમાં ફક્ત ૩૪૯ ધાડ પડી અને ફક્ત ૧૩૯ બળાત્કાર જ થયા.”

એમના આ રાજ્ય સામે વિરોધ પક્ષવાળાઓએ ટીકાની ઝડીઓ વરસાવી. મુંઝવેલા ગૃહપ્રધાને પોલીસ કમિશનર સાવંતને બોલાવ્યા.

“આનો રસ્તો શું ?” તેમણે પૂછ્યું.

“આ રસ્તો તો હું સાફ કરી શકું પરંતુ ગુનેગારોને કડક હાથે દાખવા પડે.”

“હુ ઇટ...જો કોઈ ગુનેગાર માથાભારે હોય...અને જરૂરી હોય તો...”

“તો ?” સામંતે પ્રશ્ન કર્યો.

“શૂટ હિ મ.” ગૃહપ્રધાને ટેબલ પર મૂકી પછાડતાં કહ્યું.

અને સામંતનો ચમત્કાર ફરી વળ્યો. અડાઓ શાંત થઈ ગયા. અંધારો આલમ અંધારામાં અટવાઈ ગઈ. સામંત સાહેબે એક જ અઠવાડિયામાં ત્રણ લાચો પણ ઢાળી દીધી... બાણીતા દાદાઓની....

પ્રબંધે સામંત સાહેબને બિરદાવવાનું શરૂ કર્યું. અંધારી આલમવાળા અકળાતા હતા. રાજ્યના એક અભણ્યા સ્થળે એક ગુપ્ત મિટીંગ ચાલી રહી હતી.

“શું અમે આટલા માટે ચૂંટણી લડવા ગૈસા આપીએ છીએ કે તમારો પોલીસવાળો અમારા માણસોને મારે ? એક ખૂંખાર માણસ ગૃહપ્રધાનને ચડાવી રહ્યો હતો.

“અમારા ધંધા બંધ કરવાના હોય તો તમારી સાથે રહેવાનો ફાયદો શું ?” ગાંધી આશ્રમમાં બેસી જઈએ અમે ?” બીબા એક ડેપ્યુટી નેતાએ વાકબાણ છોડ્યું.

“હું શું
અવાજે પૂછ્યું.
“એ સામ
“એ શક્ય
ગયો છે. પ્રબ
જવાબ આપ્યો.
“સામંતે
પણ અમારા પ્રતિ
એક દાદાએ ઘોઘ
“આ સાર
કેરસમાં બધા દા
“શૂટ હિ મ

“હું શું કરો શકું?” ગૃહપ્રધાને દબાયેલા અવાજે પૂછ્યું.

“એ સામંતની બદલી કરી નાખો.”

“એ શક્ય નથી. એ ઘણો લોકપ્રિય થઈ ગયો છે. પ્રબલ હડતાળ પાડે.” ગૃહપ્રધાને જવાબ આપ્યો.

“સામંતે પ્રબલના પ્રતિનિધી તરીકે નહિ પણ અમારા પ્રતિનિધી તરીકે વર્તવાનું છે...” એક દાદાએ ઘોઘરા અવાજે કહ્યું.

“આ સામંતનું અમારે શું કરવું?” કોરસમાં બધા દાદાઓ બોલી ઉઠ્યા.

“શૂટ હિમ.” ગૃહપ્રધાને જવાબ આપ્યો.

ધિક્કાર

દુનિયામાં કોઈને સાચો ચાર નથી મળતો,
હું કહું છું મને કોઈનો ખ્યાર નથી મળતો.

હું અબુધ માનવી

જ્યારે જ્યારે પહોંચતો મંજુલ પાસે,
અને બસ ધિક્કારજ મળતો.

વેરા વિદેશ ઇન્દુલાલ ‘ઘાયલ’
બુનિયર કોલેજ, દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય.

મિલ કામદારોની હડતાળ

હડતાળ એ યંત્રયુગનું ફરજદ છે. મજૂરોના હકના રક્ષણાર્થે, શ્રમજીવીઓની રોજી-રોટીની જરૂરિયાતો સંતોષવા માટે અને ભત-મહેનતે સ્વમાનપૂર્વક જીવનધોરણ બળવનારા જન સામાન્ય નાગરિકને અર્થે હડતાળ એક અમોઘ શસ્ત્ર બની શકે. પરંતુ વર્તમાન યુગમાં ઉત્તમમાં ઉત્તમ શસ્ત્રને પણ બુઠું કે અવળું વાપરવાની એક આગવી વિદ્યા વ્યવહારમાં આવેલી છે, ત્યારથી સત્યાગ્રહ જેવી પ્રતતપદીક્ષિત પ્રતિકાર નીતિ પણ પોતાનું મૂલ્ય ગુમાવી બેઠી છેસ્તો. હડતાળ જેવી અનુત્પાદક અને અદ્વીઠો સંહાર કરાવનારી મુકાબલા પદ્ધતિ તો તદ્દન નિષ્ફળ બન્ય અથવા તો ધાર્યા પરિણામ જલ્દી નજ લાવી શકે એ બનવા ભેગ છે.

આજની મિલની કામદારોની હડતાળ આનું જીવતું બગતું ઉદાહરણ છે. છેલ્લા એક વર્ષથી બંધ રહેલી કાપડની મિલોએ મહારાષ્ટ્રના અને ખાસ કરીને મુંબઈના અર્થકારણ અને સામાજિક જીવન પર જે જીવલેણ ફટકો માર્યો તેની પૂરી અસરોમાંથી બહાર ન આવતાં કદાચ દસકો-દોઢ દસકો વીતી જશે તો પણ એ સમય કદાચ ઓછો પડશે. મિલોના માલિકો અને યુનિયનના નેતાઓના સઘર્ષમાં મિલકામદારોની રોજીરોટી બંધ થતાં દરેક કામદાર દીઠ ઓછામાં ઓછા પાંચ પાંચ માણસોનું કુટુંબે નભતું હોય તો પણ સહેજે એ લાગતાવળગતા સૌના રોજિંદા જીવન વ્યવહારમાં જે વસમી વેળા

વીતી છે તેનો આશ્વાસન રૂપ બદલો કોઈ રીતે વાળી શકાય તેમ નથી.

“આંતરરાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન વર્ષ” તરીકે વધાવવામાં આવેલા ૧૯૮૨ ના વર્ષનું આપણા દેશનું આ સર્વવ્યોષ લોપાળું રાજકારણ અને અર્થકારણની સૌથી મોટી શરમજનક ઘટના ગણાવી શકાય.

મિલ માલિકો ઉપરાંત મિલો પર આધારિત રે, સૂતર, રંગરસાયણ, મિલમશીનરી અને તેના વિવિધ પૂર્ણાઓ, બોખીન, ટ્રાન્સપોર્ટ એટલે કે વાહનવ્યવહાર વિભાગો તેમજ તૈયાર કાપડ અને તેમાંથી બનાવવામાં આવતા વિવિધ પોષાકો વગેરે અનેક ધંધાઓ તેમજ મિલ કારખાના અને કામદારોના રહેઠાણની આસપાસની ચા, ખીડી, તમાકુ, કરિયાણા કે અન્ય ચીજ વસ્તુઓના વેચાણના ધંધાઓ આમ સર્વત્ર ભયંકર મંદીનું મોજું ફરી વળેલું છે. પરિણામે મોટા મિલમાલિકો, જથ્થાબંધના વેપારીઓ, છુટક પરચુરણના વેપારીઓ, મજૂરો, ફેરિયાઓ અને બદલી કામદારો સુધીના નાનામાં નાના સ્તર સુધીના સમગ્ર સમાજના જીવણધોરણ પર ગંભીર કાપ મૂકાયો છે. બજારમાં વહેંચાતી વસ્તુઓના ખરીદનારની અછત, લેણીદેણીમાં ઘટાડો એ આજના વ્યાપારી જીવનનો મોટો કોયડો બની ચૂક્યો છે. ચીજવસ્તુઓના ભાવમાં ઉછાળો આવે તેને પહોંચી વળવા કુગાવો ઉભા

કરવામાં આવે તેથી જે 'રીસેસ' સમાજ જીવનમાં તો અર્થકારણના અતિ મુશ્કેલ બન 'રીસેશન'ના તબક્કા અને તેના માઠા પેઢીને વારસામાં ભોળાં સૌ પ્રથમ ન્યાયે મજૂરોના મનોવ્યાપાર, શુન કાયદે પ્રવૃત્તિઓને લેતાં જણાય છે. શુનાહિત સમાજ

કરવામાં આવે પણ વસ્તુની અપત ઘટી પડે તેથી જે 'રીસેસન' (Recession) જે બેઠી હતાશા સમાજ જીવનમાં ઘર કરી જાય છે તેનો ઉપાય તો અર્થકારણના મહામોટા ધુરંધરો માટે પણ અતિ મુશ્કેલ બની રહે છે. આજે આપણે એ 'રીસેસન'ના તબક્કામાં પ્રવેશ કરી ચૂક્યા છીએ અને તેના માઠા પરિણામો આપણી પાંગરતી પેઢીને વારસામાં ચોકકસ મળશે એ દ્રષ્ટિએ ભેતાં સૌ પ્રથમ તો "નવરો બેઠો નખોદ વાળે" ન્યાયે મજુરોના આગસુ, જડ અને હતાશા મનોઆપાર, ગુનાખોરી, ચોરી, લૂંટફાટ, ગેર-કાયદે પ્રવૃત્તિઓનો વધારે ને વધારે આશરો લેતાં જણાય છે. પરિણામે ચિકાગોના જેવા ગુનાહિત સમાજ વહેણમાં ધીમે ધીમે આપણે

સરકી રહ્યાં છીએ જેને માટે સમાજ-ચિંતકો, નીતિરક્ષકો, સંતો, સેવકો અને કહેવાતા દેશનેતાઓને ચેતવાની અંતિમ ઘડી આવી ચૂકી છે. સ્વતંત્રતા, સલામતી અને સ્વાવલંબન (બંને રળી ખાવાની હિંમત અને હઠ) ધીમે ધીમે ગુંડાગીરી અને બદમાશી વાતાવરણમાં રુંધાતા રહ્યા છે. તેનું સમયસર રક્ષણ નહીં કરવામાં આવે તો આવતી કાલનો ભારતીય બાળક રામરાજ્યની આપણી કલ્પનાને સાચી તો નહિં જ માને પણ કોઈ પાગલની તરંગી ધુન ગણીને હસી કાઢશે.

એ દિવસો હવે દૂર નથી.

સંગીતા એ. માસલિયા
પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય.

વીતી ગઈ એ જીવાની

ન સમજાયો એનો અર્થ પહેલાં કદી, જ્યારે જાણ્યું કેને કહેવાય જીવાની, ત્યારે એને હાથમાંથી સરી જતાં નિહાળી. ખબર ના પડી ક્યારે તેની વસંત, ક્યારે ખિલાબ્યા તેણે કુલ યૌવનના, ખબર પડી ત્યારે તેની પાનખર નિહાળી. ખબર ના પડી ક્યાં વીતી ગયો એ કાળ, જેને કહેવાય જીવનનો અમૂલ્ય યૌવન કાળ, ખબર પડી ત્યારે સામે પ્રૌઠાવરથા નિહાળી. કુંઠકે ખોયા જાન એને મેળવવા પાછી, તોયે ન આવે કોઈના હાથમાં પાછી, એ વીતી ગયેલી જીવાની.

આખર તથ્ય એટલું મજબૂત,
જવાની તો જવાની, જતાં જતાં કહેતી જવાની,
હું તો સદાને માટે જવાની.

દમયાંતી એસ. પઠીયાર - પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય

મોંઘવારી

બુઓ! આજે બુઓ, મોંઘવારી સસ્તી થઈ છે,
અમીરોની તો ઠીક, પણ ગરીબોની ક્યાં હસ્તી રહી છે?

બગ્યો છે વંદોળ વિરોધોનો, થતાં આંદોલનો નિત નિત,
વાગે છે ઢોલ ને તાસાં સરકારની ક્યાં સુસ્તી ગઈ છે?

વલખે છે સૌ જગમાં, જીવતર જીવવા કાળે,
હવે તો આ મોંઘવારીની, અમ પર જખરજસ્તી થઈ છે.

વધે છે ભાવ આકાશી, અછત નિત નિત નવી બાગે,
ઠાલાં આશ્વાસનો દેવા નેતાની વાતો હવે સસ્તી થઈ છે.

બિંધો! ખૂબ બિંધો નેતા, સૂણો ના કોઈનું આજે,
પરંતુ યાદ રાખો કે, પ્રબ્ધ પર ખેડુદ જખરજસ્તી થઈ છે.

રહેશે આ બધું, જનતા, સુર નર ના સહે જરીયે,
તમારા મોતની આશા, આજે હવે સસ્તી થઈ છે.

ગાંધી ધર્મેન્દ્ર બી.

પ્રથમ વર્ષ વાણિજ્ય.

કહેવાયું નહીં

મિલનની મસ્તી મહીં કંઈ કહેવાયું નહીં
વિરહની વેદના માએ વિસરાયું નહીં
હિલ મહી પાછું ઉતરવું એને સહેવાયું નહીં
વસવસો તોય રહી ગયો કે કહેવાયું નહીં.

કમલેશ એલ. કોઠારી

ત્રીજું વર્ષ વાણિજ્ય.

એટલે....

સિતાર અંધનોથી અંધાયેલી છે,
એટલે એમાંથી મધુર સૂર નીકળે છે.

નરધું અંધનોથી અંધાયેલું છે,
એટલે એમાંથી મનહર રણુકો નીકળે છે.

કુટુંબ અંધનોથી અંધાયેલું છે,
એટલે એમાંથી પ્રેમવાત્સલ્ય નીતરે છે.

હોડી અંધનોથી અંધાયેલી છે,
એટલે ધારી દિશામાં દોટ કાઢે છે.

ચાંદો-સૂરજ અંધનોથી અંધાયેલા છે,
એટલે દિવસ-રાત્રીના ખેલ ખેલાય છે.

લગ્ન અંધનોથી અંધાયેલું છે,
એટલે એ નવું જીવન પ્રગટાવે છે.

પીયુષ ડી. શાહ

ત્રીજું વર્ષ વાણિજ્ય

ઉમ્રકી રાહ પર...

ઉમ્રકી રાહ પર ઇન્સાન બદલ જાતા હૈ
વકતકી આંધીસે જહાજ બદલ જાતા હૈ
ગલતી મેરી નહીં ચારો ખુદાકી કસમ
ઇશક કે દેખકર હુશનકા ઇમાન બદલ જાતા હૈ
ભૂલી જાઓ ભૂતકાળ હજી ભવિષ્ય ખાકી છે
એ તો પવનની લહેર હતી હજી તોફાન ખાકી છે

સંજય દેસાઈ

તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય

શું ખબર ?

હું કવિ તોયે થતી નથી કવિતાની કદર,
કાલે હું શું થઈશ એની કેને ખબર.
કરી લ્યો વાંચન મારી કવિતાની,
જે તમને રાહ દેખાડે છે એક પણ જીવવાની.
અત્યારે વાંચી લ્યો અને થાઓ સખર,
કાલે શું શું થઈશ એની કેને ખબર.
લખું છું કવિતા હું હુસ્યની.
લોકો કહે આ ભાઈ થવાના જોકર.
પણ મારા નસીબમાં થવાનું હોય સોલીસીટર,
કાલે હું શું થઈશ એની કેને ખબર.
પણ અત્યારે હું છું એક કવિ,
જોવાઈ જશે જ્યારે કાલે ઉગશે સ્વી.
અત્યારે હું કવિ તોયે થતી નથી કવિતાની કદર,
કાલે હું શું થઈશ એની કેને ખબર.

પંડ્યા આશિષ 'પ્રેમી'
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય

અલ્પવિદ્યા

નથી ભૂલી શકતો, તને હું ફક્ત અલ્પવિદ્યા કહીને,
નથી સુખી બની શકતો તુજને હું ક્યાંય ભૂલીને.
નથી ભૂલાતા તુજ સ્વપ્નો જે હતાં હૈયા મહીં મારા,
તુટે છે યાદોના દોરા મારા હૈયાની ફકીરોમાંથી.
એકલો ખેસુ છું જ્યારે, દિલને યાદ આવે છે તારી,
નથી રહેતું ભાન મારૂં શુભાવું છું સર્વ યાદમાં તારી,
રહે છે હૈયું મારૂં તો આ કલમ શું કહેશે ;
મને છે હાથ મારા તો ઉપાડશે કેવી રીતે કલમને,
ચિરાય છે હૃદયનો પડદો એક જ અવાજ સાથે ;
પછી કેવી રીતે ખોલું અલ્પવિદ્યા તારી સાથે.

વિરેશ આઈ. વેરા 'ધાયલ'
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય.

A book
આ ઉકિત
પુસ્તક કોઈ પણ
શકે છે. કારણ સા
પ્રતિબિંબ પાડી
સંમાજ જીવનથી
સાહિત્ય કે સાહિ
હોય એવો માનવ
કોઈને કોઈ
સાહિત્યનું જ્ઞાન

સાહિત્યમાં
જીવનનું પ્રતિબિંબ
પ્રતિબિંબ પડે ત્યા
કલ્પનાશીલ રીતે
સર્જન ખૂબ જ જ
તેના કલ્પના ક્ષેત્ર
શબ્દોમાં ઉતારવાનું
માનવ જીવન એ
અખૂટ સ્રોત છે.
દાળશાકમાં પટી
ભાવે નહીં, તમ સ
સ્થાન ધરાવતું હો
ને આનંદપૂર્ણ
જીવન અધૂરું છે.
પોતાના લોકગીતો
સાહિત્ય સાચીતે

જગતમાં ખે
છે. શ્રેષ્ઠ અને બિ
શ્રેષ્ઠ સાહિત્ય વા
વ્યકિતને વિવેકશીલ

સાહિત્ય એ સમાજ જીવનની આરસી છે

A book give new life to any persons.
આ ઉક્તિજ હકીકત બતાવી છે કે એક પુસ્તક કોઈ પણ માનવીને નવી જીવંતગી આપી શકે છે. કારણ સાહિત્ય એજ જીવનનું સાચું પ્રતિબિંબ પાઠી શકે છે. આપણાં આજનાં સમાજ જીવનથી સદંતર વિમુખ હોય એવું સાહિત્ય કે સાહિત્યથી તદ્દન વાંચત રહી ગયો હોય એવો માનવ સમાજમાં મળવો મુશ્કેલ છે. કોઈને કોઈ રીતે દરેક માણસને ઓછુંવનું સાહિત્યનું જ્ઞાન હોય છે.

સાહિત્યમાં દરેક વ્યક્તિનાં અને સમાજનાં જીવનનું પ્રતિબિંબ પડે છે. જ્યારે સાહિત્યમાં પ્રતિબિંબ પડે ત્યારે તે ખુબજ કલાત્મક અને કલ્પનાશીલ રીતે પડતું હોય છે. સાહિત્યનું સર્જન ખૂબજ જીવનની અનુભૂતિઓનાં ફલકને તેના કલ્પના ક્ષેત્ર દ્વારા નીરખીને કલામય રીતે શબ્દોમાં ઉતારવાની પ્રક્રિયા હોય છે. વિવિધરંગી માનવ જીવન એ સાહિત્ય જીવનની પ્રેરણાનો અખૂટ સ્ત્રોત છે. ખીજી ખાબુ જેમ આપણને દાળશાકમાં ચપટી મીઠું જોઈએ નહીંતર ખાવાનું ભાવે નહીં, તેમ સાહિત્ય ભલે જીવનમાં ગૌણ સ્થાન ધરાવતું હોય તો પણ તે જીવનને રસભર ને આનંદપૂર્ણ બનાવે છે. સાહિત્ય વગરનું જીવન અધૂરું છે. તદ્દન અસંસ્કૃત પ્રજા પણ પોતાના લોકગીતો અને લોકવાર્તા દ્વારા પોતાનું સાહિત્ય સાચવીને રાખે છે.

જગતમાં જે જાતના સાહિત્ય વાંચન હોય છે. શ્રેષ્ઠ અને બિલ્લસ સાહિત્ય વાંચન. જગતનું શ્રેષ્ઠ સાહિત્ય વાંચન સમાજ જીવનમાં દરેક વ્યક્તિને વિવેકશીલ અને પીઠ બનાવે છે. તેથી

ઉદ્દુઃ બિલ્લસ હીન કોટિનું વાંચન માણસની કુવૃત્તિઓને ઉત્તોજીત કરી અધઃપતન તરફ દોરે છે. આથી સાહિત્યનો એક ખેધારા શસ્ત્રની જેમ અત્યંત સંભાળપૂર્વક ઉપયોગ કરવાનું જરૂરી છે. જેથી સાહિત્ય એ માત્ર શિષ્ટ મનોરંજન નહીં, પણ માનવીનાં જીવનનાં ઘડતરનું એક ઉમદા સાધન બની રહે અંગ્રેજી લેખક અને નાટકોના રાજા શ્રી શેક્સપિયરે સાચુંજ કહ્યું છે કે;

Many books are to be swalled, some to be choewed and a few to be digest.

મોટા ભાગના સાહિત્યમય પુસ્તકો સીધે-સીધાં ગળે ઉતારી જવા જેવા કેટલાંક ચાવીને માણવા જેવાં અને થોડાં પચાવવા જેવાં હોય છે.

માનવ સંસ્કૃતિના અવિરત વિકાસના દરેક તબક્કે સાહિત્ય સદા જીવંત અને વિકાસશીલ રહ્યું છે, એજ બતાવી આપે છે કે માનવીના સર્વાંગી વિકાસમાં સાહિત્યનું આગવું અને મહત્ત્વનું સ્થાન છે. સમાજ પાસે આજે છે તે ઉત્તમ સાહિત્ય કૃતિઓ ન હોત તો માનવીની અંતર્ગત ભાવના સૃષ્ટિને મૂલવવાની દ્રષ્ટિએ તે ઘણું દરોંદ્ર રહી જાત. સાહિત્યનો વિકાસ એ સમાજ અને માનવીની કલારસિકતા અને જીવનના સનાતન મૂલ્યોને સમજવાની દ્રષ્ટિનો જે વિકાસ છે. ઉત્તમ સાહિત્ય કૃતિઓ રૂપી પુષ્પ વૃક્ષને ઉતારોતાર વધુ ને વધુ વિસ્તરીને માનવ સંસ્કૃતિને મહેકતી કરવામાં ખૂબજ સફળ થયું છે.

પાણલ આઈ. પારેખ
તૃતીય વર્ષ વાણિજ્ય.

* દુર્લભ ભારતે જન્મ * *

દુર્લભ ભારતે જન્મ! આવું નિશાએ ઘણું સાંભળ્યું હતું. પણ ભારતમાં જન્મ લઈ તેને પસ્તાવા સિવાય કશું જ મળ્યું નહોતું. મા-આપ નાનપણમાં ગુજરી ગયાં. પોતે એ વર્ષની હતી ત્યારથી બુદ્ધીનાં માસી હાથમાં ઉછરી હતી. માસા તેને ખૂબ જ ધિક્કારતી, ગાળો આપતી, સળગતાં લાકડાંનાં ડામ દેતી. નિશા નાનપણથી જ આવા બુલમથી ટેવાઈ ગઈ હતી.

નિશા ધરના કામકાજની સાથે ખીબ સ્ત્રીઓને લાયક ઘણું જ કામો શીખી હતી. સમાજ પણ મહેનતુઓને ભ્રષ્ટાચાર સિવાય કશું જ નથી આપતું. ગાંધીજીનાં વાક્ય સત્યમેવ જ્યતેને આજે સહુ કોઈ ભૂલી ગયું હોય એમ નિશાને લાગતું હતું. તેના પ્રેમી નીશાંતને પણ તે હવે નહોતી ગમતી. નિશા તેનાં માસા-માસીનાં ઘરને છેડી નીશાંત જોડે પરણવાનાં સપનાં જોઈ ઘર છેડી આવી તો હતી પણ એ સપનાંને સંસારની વ્યાગે સળગાવીને ખાખ કરી નાખ્યાં.

નિશા કલકત્તાનાં આવાં વર્તનથી જે કલકત્તામાં પોતે જન્મીને મોટી થયેલી તેને છેડીને પોતે હવે દાહુલીંગ જતી રહી ને ત્યાં એક ટીચર્સ તરીકે એક શાળામાં કામ કરવા માડી. આ શાળાના વાર્ષિક મહોત્સવમાં નિશાને ભેટો પ્રમુખ શેઠશ્રી હીરાચંદ જોડે થયો. જેમની ઉંમર ૪૪ વર્ષની હતી. નિશા તેમને ખૂબ ગમી ગઈ હતી. તેમણે તેને પોતાની પત્ની બનાવવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. નિશા બુલમગાર સમાજથી તંગ આવી ગઈ હતી, તેનાંથી બમણો ઉંમરના હીરાચંદની જોડે પરણવા તૈયાર થઈ ગઈ.

તે હીરાચંદની જોડે મુઝઈ ચાલી આવી. તેને એમ કે તે એક કરોડપતિ શેઠનાં ઘરે આવી જેથી હવે તેને માટે મુખનો સૂરજ

ભિગશે. પણ તેનાં નસીબે અમાસની અંધારી રાત જ રહી. તેને પાછળથી ખબર પડી કે તેને સજ્જન માનેલો હીરાચંદ પૂરો ચારસો વીસ અને સ્મગલર છે. જે પોતાને અહીં પત્ની બનાવીને નહીં તેનાં કામની ભાગીદાર બનાવીને લાવેલો છે. હીરાચંદે નિશાને કહ્યું “નિશા તું મારી રખાત કે તારા શબ્દોમાં મારી પત્ની બનીને આવી હોઈશ, પણ તું મારા આ દાણચોરીના કામમાં મદદ કરીશ અને હું જ્યારે કહું ત્યારે તે રાત તારે મારા માણસો અને પોલીસ કમિશનરો સાથે પસાર કરવી પરશે જે તું તેમને ખુશ રાખીશ તો હું તને ખુશ રાખીશ નહીં તો પછી તને મજબુર કરવા ગમે તેવા બુલમ ગુબરીશ.” પણ નિશા ભ્રષ્ટાચારથી ટેવાઈ ગઈ હતી તેથી તેણે કાનૂન વિરોધી કામ કરવાની ના પાડી અને કહ્યું “હીરાચંદ તું જેને સ્ત્રી સમજી રહ્યો છે તે બુદ્ધિમોનો ભોગ બનીને ઉભું થયેલું એક વૃક્ષ છે, જેનાં પર તારાં કોરડાં કે માર કાંઈ જ કામ નહીં કરી શકે.” પણ હીરાચંદે નિશાની વાત સાંભળી ન સાંભળી કરી.

એક દિવસ નિશાએ ધરના નોકર હુરિની મદદથી શેઠ હીરાચંદને શૂળીએ ચઢાવી દેવાનો નિશ્ચય કર્યો, અને ખાનગી રીતે ખાતમી પોલીસ કમિશનરને પહોંચાડી દીધી. પોલીસ કમિશનરે ખાતમીને આધારે હીરાચંદના ઘર પર તથા જે ડાઉન બિપર એક જ સમયે દરોડો પાડી બધું જ નાબુદ કરી દીધું. આમ ભ્રષ્ટાચારમાં ઉછરેલી નિશાએ ભ્રષ્ટાચારના રાજ હીરાચંદને જેલના સળિયા પાછળ ધકેલી દઈ તેની ભ્રષ્ટાચાર ભરેલી જીંદગીનો અનાંદ સાહુત અંત આણ્યો.

વિરેશ આઈ. વોરા
દ્વિતીય વર્ષ વાણિજ્ય.

ना कर सकते हैं

जो विशेष यह

करते हैं काम

तो मैं भी

दोनों काम से

कैसे करे

कदम करे उस

सी-१

द्वितीय वर्ष वाणिज्य

मालयानी सत्यप्रकाश

अब मैं समझदार हूँ ।

तब मैं भोला था ।

पर अब तो मैं कुछ भी नहीं सोच पाता हूँ ।

तब मैं कुछ और सोचता था ।

अब तो वस डककर ही चलता हूँ ।

तब, मैंने डकना ना सीखा था ।

अब मैं दुसरी गली से गुजर जाता हूँ ।

तब, मैं अन्याय का मुकाबला करता था ।

इसलिए, सह कर भी रह जाता हूँ ।

अब, मैं समझदार हूँ ।

अत्याचार नहीं सहता था ।

तब मैं भोला था ।

सी-१.

द्वितीय वर्ष वाणिज्य

मालयानी सत्यप्रकाश

ना कर सकोगे काम ।

लोगे विश्राम यह सोचकर की थक गया हूँ ।

करते रहो काम ही काम, ना तो विश्राम ।

वह भी दुकानेगी की वृद्धे,

तो मैं भी वृद्धेरे पास नाआयेगी,

हर गये कामसे,

दोनों काम से ना हरी,

जो काम से जी चुराता है ।

कंक दो काटकर उसको

जो काम करके खारा है

कद करो उस आदमी की

समाह में एक बार आता है संडे, पारो में मिलते हैं सब को दो दो अंडे । भाई बेचारा भा से खारा है दो चार डंडे, और हम सब कहते हैं कि उसके सारे दोस्त मुंडे। जब मैं चालू करती हूँ रोहियो या टी. वी, "आवाज कम करो कहती है पडोसी की बीबी । "दीदी कहती है 'ओर मत करो भैया बोर्ड एजाम है ममी कहती है तुम भी पढो तुहारा फाइनल एजाम है और जब भी घुमाता है बरखा मारता है एक निक्कर भाइ जब भी घुमाता है बरखा मारता है एक निक्कर तब भा के मसाले का, कभी कभी टूट जाता है निक्कर पचा छुपके से भाग जाते हैं देखने कोई नयी निक्कर भां शुक कर देती है अपना जूना पुराना लेक्कर ।

प्रथम वर्ष वाणिज्य
—किरण एच. चौधरी

संडे

मंहगाई को देख कर, न करिये दिल्को छोटा, बात करिये 'नोट नही हो सकता टोटा एक बात कहता हूँ, जो है बिलकुल सच्ची, इधन की है, कभी खाइये सच्ची कच्ची, जूते, चापल, त्याग सदा हा। पैदल चलिये केशों पर अब रो तेज नही केवल जल मालिये। मत करिये असन न नित्य करता हूँ चर्च, नही घिसोमी देह, बच्चे साबुन का खर्चा खाली बोरों का बनवाओ बढिया बिस्तर, कपडे रखने को मंगवाओ टीन-कननर सारे कपडे का अब साईज रसिये छोटा, सटू टैन्ट को जगह अब पहनिये लाल आंगोछा नही मंगा सकते यदि घर पर टॉजिस्टर फिल्ला माने सुनने को जा सकते हैं होटल पर देखो नही सिनेमा, है जब पत्रन पेट का कमी देखना हो तो बस 'हाफ टेट' का मंहगाई से बच सकते हो बाबू 'टीचर टेरिलीन, नायलोन, को छोडकर अब बनो फटिचर —स्वर्णकार मनहरिखल

१ एक बार १५
कसम से १४ ज
बैठी रही । बा
रुप क्यो नही
में थोकर नही
किया है मुझे
"रुम बहुरत पही
पह तो चार बर
पह बनाये
मुझे रात में सप
ला गया है ।
तो तुम जते पहे
पानीने सुधाव दि
४ तुहारी केटी
मुझे बहुर दुःख
ओ ? एक आद
'आग बुझाने के
५ मिथारी-माहव
साहब उस दिन
वे उसे एक फे
आदमी- (दया
बने ?
मिथारी- साहब
सब मिथारियो
दिया करता था

संडे

मंहगाई समस्या

हंसिये, हमारे पक्ष बटाइये

- १ एक बार १५ चींटियां शक्कर के बारे में बर्सी कथसे १४ बरसी-बरसी खाने लगी और एक चुपचाप बंठी रही। बाकी चींटियां उस से पूछती हैं, 'बहन तुम क्यों नहीं खा रही हो। एक चींटी "नहीं मैं शक्कर नहीं खाऊंगी क्योंकि हो, ने मुझे मना किया है मुझे डाइबिटीस है।"
  - २ "तुम बहुत पढोगे। ज्योतिषी ने हाथ देखकर कहा।" पढ़ तो चार बरसी से रहा हूँ बखल बोल-कपया यह बताये कि पाठ कब होऊंगा।
  - ३ मुझे रात में सपना आया था कि मेरे पांव में कांटा जा गया है। पति बोला।
  - तो तुम जल्द पढ़न कर सोया करो न डिपर। पत्नीने सुझाव दिया,
  - ४ तुम्हारी पकटों में आग लगा गई, यह सुनकर मुझे बहुत दुःख हुआ। तैसे तुम क्या बनाने हो ? एक आदमी ने अपने दोस्त से पूछा 'आग बुझाने के पत्र' दोस्त ने उत्तर दिया मिथारी-साहब दस पीसा दे दो साहब उस दिन बड़े अच्छे मूंड में थे वे उसे एक कपया देते हैं
  - आदमी- (दया से) तुम मिथारी कैसे बन ?
  - मिथारी- साहब मैं भी आपकी तरह सब मिथारियों को एक-का नोट दे दिया करता था।
- *
- १ "आजकल लोग किने बेईमान हो गये हैं कल ही सज्जीबाले ने मुझे खोटी अठनी दे दी
  - पति- अच्छा मुझे वह अठनी दिखाओ तो पत्नी- आज सुबह ही मैंने वह दूधवाले को दे दी"
  - २ "आहक-यह कपला अगर दस प्रतिशत मुर्ती है अस्सी रेगमी है तो बाकी दस प्रतिशत क्या है?"
  - दुकानदार- दस प्रतिशत की छूट तो कम्पनी सिकुडने के लिए देती है
  - ३ "मिठ-क्या कमी ऐसा हुआ है कि तुम एक साथ दसों और रोए हो?"
  - दुसरा : हां एक बार पिताजी फिसल पड़े यह देखकर मैं हँस दिया पर तभी पिताजी ने उठकर मुझे एक शोपट मारी और मैं काफ़ी देर तक रोता रहा।
  - ४ 'अथापक : अधिक वर्षों वाले क्षेत्र में क्या पाया जाता है ?
  - विद्यार्थी : 'कीचट'
- रोशनी शहनी

कल्याण के दोहे

स्वामीकार मनोहरराजल

पाप पुण्य दोऊ खड़े कारके लयुँ पाय
 बलिहरि है पापकी बिरहींग दई तनाय
 प्रभुता से प्रभु मिलते है, लयुता से प्रभु दूर
 कोई धी शककर चले कोई मारे धूर
 धीरे धीरे चल मना, धीरे सबकुछ होय
 धीरे धीरे करत ही, नेता महल संजोय
 धीरे धीरे नाव में, धर में बाहे दाम
 धर में सब के झुंकिये, यही सज्जन का काम
 साई इतना दिजीये इक बंगला बन जाये
 बाइक मोटर में घुमें महबूबा हरसाय
 लेक, झूठ, चोरी, कपट, घूस जुआ मदपान
 कल्याण के यही धरम है जानत सकट न जहान
 जा पर मंत्री की कृपा फकर सके नहीं कोय
 चोर बजारी कीजिये बाल न बांका होय ।

सुनिताया

सत्यप्रकाश मालपानी
 रीतिय वर्ष बालिक्य
 सी, १ (एक)

१ जिस धर से भेल है वही पुखी पर स्वर्ग है ।
 २ कर्तदार होना सबसे बड़ी गरीबी है ।
 ३ पक्के ज्ञान की एकमात्र पहचान है सिलाने की
 शक्ति - शक्ति
 ४ संपन्नता सिज बनती है । विपदा उसकी परख
 करती है ।
 ५ है मनुष्य बुद्धि प्रकृति ने बहुरत दिया है । व उसका
 दुरुपयोग न कर ।
 ६ सुंदर विचार जिसके साथ है वह कभी एकांत में
 नहीं रहता है । पी. सिंहजी
 ७ सबसे बड़ी चाण्डाली यह है कि दुखों को बोलने
 दे और स्वयं सुनता रहे ।
 ८ संसार का सबसे बड़ा दिवालिया वह है जिसने
 जोया खो दिया । एच. कल्या. शीरन
 ९ जो चीज स्वामिमान को गिरा दे, उसे नष्ट कर
 देना चाहिये, चाहे वह कितनी भी मुत्तवान
 क्यो नही ।
 १० कहते है सदा मीठा बोलना चाहिये पर सत्य तो
 कहुवा होना है

१ कबला बनने
 अन्धी सामा
 २ जो केवल से
 है, उसे क्या
 जिधा है
 ३ विरोधी को :
 तानीब दो :
 ४ सुख दुःख से
 ऊपर व कभी
 भीन में अन्ध
 होती है ।
 ५ मनुष्य का प
 बस है
 उसका साया
 ६ सबसे सुंदर व
 विशेष रूप से
 ७ सबसे बला वि
 उसको देनी प

कुछ सुविधायां

- १ वक्ता बनने के लिए दो बातें जरूरी हैं
अच्छी सामग्री और अच्छा दंग
- २ जो केवल खाना और जमा करना ही जानता है, उसे क्या मालूम, त्याग में कितनी मिठास लिफा हुई है। (सुकरात)
- ३ विरोधी को उतर देने समय विचारों को तारीब दो शब्दों को नहीं।
कोटन
- ४ सुख दुःख रथ के पहिये की तरह कभी ऊपर व कभी नीचे रहा करते हैं।
कौन में शब्दों की अपेक्षा अधिक शक्ति होती है।
कारलाकज
- ५ मनुष्य का प्यार उसके जीवन की भिन्न बस्तु है परंतु नारी के लिए उसका प्यार उसका सारा जीवन है।
बायन
- ६ सबसे सुंदर व उत्तम तीर्थ अपना मन है विशेष रूप से शुद्ध किया हो।
शंकराचार्य
- ७ सबसे बड़ा विश्वविद्यालय अनुभव है, पर उसको देनी पड़ती है फीस बड़ी।
दिनकर
- ८ पाप क्षणभर हुआकर जीवनभर जलाता है।
संसार के महान नेता जो इतनी ऊँचाई पर गये, यह कार्य क्षण भर में नहीं हुआ। लोग जब निद्रा की गोद में सो रहे थे तब से रातभर परिश्रम करते रहे।
लंगकैली
- ९ पाप से धुणा करो, पापों से नहीं।
बुद्ध
- १० अथापक राट की संस्कृति के चरित्र माली होते हैं वे संस्कारों की जड़ों में डोना की खाँड देते हैं व अपने श्रम से उन्हें सींच-सींच कर महाराणा शक्तियाँ बनाते हैं।
अरविंद
- ११ ज्ञान को इतना तेज न चलने दो कि वह मन से आगे निकल जाये।
अरबी कहोवत
- १२ पहना बहुत से लोग जानते हैं किसे क्या पहना चाहिए इसे जानने वाले बहुत कम हैं।
जाने बनारि शी
- १३ आग सोने की व लालच सत्त्व आदमी की परीक्षा करती है।
कैवर्

क) मण्डल
 लक्ष्मी
 मय ती
 प्रयवान
 मय कर
 शौरन
 विश्व
 बोले
 कर्तव्य
 उसका
 ती परख
 वान की
 है।

R. Y. B. Com (G)

अरका विरा
संभवकर्ता

संसार परंपरा बंधी है।
संसार परंपरा बंधी है।
संसार परंपरा बंधी है।

३१- दयालुता वह सोने की जंजीर है जिसमें
स्फालाईय

२०- प्रत्येक मन के लिये साधन का कार्य करता है।
इंसान से ज्यादा अच्छा होता है। एवम

१९- नाराज होने वाला दोस्त मुजराना साँसे
अज्ञान के बेकार है।
दोस्त

खुदाई बजाई लिये उपवास नहीं हो
सकती। यहाँ पकार विमर्ग भी बिना
मिटी चाहे बिना सत्कार हो पर बिना

१८- मिटी चाहे बिना सत्कार हो पर बिना
वासल
सत्य है।

१७- हम आते हैं व राते हैं यही जीवन है,
हम जन्माई लेते हैं व मरते हैं यही

१६- जीवन बह बख है जिससे हम स्वर्ग को
सुदशन

१५- प्रणाम संतोष की ब्रह्म है, जहाँ पाँव
आती है संतोष को भाग देती है।

१४- मनुष्य का हृदय सबसे बड़ा मंदिर है।
इसी से आराधना करने से सच्ची शक्ति
विवेकानंद मिलती है।

टी. वाय. बी. कॉम. बी-८४

विश्वकर्मा
आर. पी. वि. विश्वकर्मा

मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

कोई हो चुका हमारा
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

इस पंक्ति ने है सुखको लट
यह दीप मुझे प्रेरणा
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

कोई को चुका हमारा
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

कोई हो चुका हमारा
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

कोई हो चुका हमारा
मैंने देवता मान ली है।
मैंने देवता मान ली है।

करपना

आज के
नहीं लखीं कि
काम समय पर
नहीं। समय
चा आब है और
दिन का अनुभव
चले या न चले
बराब, समय अ
वह किसी की
समय एक।
नष्ट करने
है वह बट जानी
पहचान पाते। स
संसार में लोग
परतु बीबा हुआ
समय का उचित
की सफलता आया।
वास्तव में अ
बही मनुष्य समझ
बही को समझने
का उचित रूप से
अपने जीवन को
परतु की क

F. Y. J. C. 38

अनील यामी

पल में परल्ले होयगी, बहुरी करेगी कब ।

‘काल करे सी आज करे सी अब

नही भूलना चाहीए ।

देना है । इसे बारे में हमें तुलसीदासजी कि ऊक्ति कोक भी

नष्ट करने की कोशिश करना है समय उसे ही नष्ट कर

तो इसे कभी नष्ट नहीं करना चाहिए । जो समय को

बर्बाद करती है । इसलिए यदि हमें जीवन से प्रेम है

दुनिया की कोई भी वही चीजें हूए पंटी की नही

स्वयं को संसार में अपने कर्तव्य का पालन करना है ।

दुनिया के महापुरुषों ने भी समय का सदुपयोग करने

किए बिना कोई भी व्यक्ति महान नहीं बन सकता ।

संजानने में समय नष्ट होगा । अपने समय का सदुपयोग

एसा महत्त्वपूर्ण है कि और कौन सा काम करे, यह

कर सके । इससे न तो हमें कोई ‘बोझलदा हुआ है’

व्यायाम, सरसंग, समाज सेवा आदि की सफलता पूर्वक

हो जायगी । समय विमर्श करने से हम अध्ययन,

हमें जीवन की सफल सिद्ध करने की अनमोल कुंजी प्राप्त

समाप्त करे तो हमें इसकी आवश्यकता पड जायगी । और

चाहिये । यदि हम कुछ दिनों तक समय का सदुपयोग

हरे काम की समय पर पूरा करने का यत्न करना

समय का उचित रूप से उपयोग करने के लिये

जीवन सफल बनाया है ।

इस परदे की गौर से देख कर पहचाना, उसी ने अपना

है जिसे हम पहचानने में असफल हो जाते हैं । जिसने

परचाताप करे तो । समय का काला परदा ओढकर आना

देखो की मुकाबला नही कर सकोगे और पीछे रहे कर

बाएँ तो आज कि इस दुनिया की दौड़ में हम अन्य

हम अपना काम छोडकर ‘ममर’जन में लगे

स्थान रखता है किंतु वह परिश्रम करने के बाद यदि

कि आज के हमारे जीवन में मनोरंजन अपना विशेष

समय बचाना है । और समय खोना है ।

नाम तक नही लेती है । यद्यपि हम महत्त्व करते हैं

की शक्ति यदि हम जाती है तो वह फिर उठने का

कामो को करने में व्यस्त हो जाता है । ताण और शोर-ज

कई गुना ज्यादा समय निरर्थक वातचीत और व्यर्थ के

है । पूरे दिन में इस जितना काम करते हैं, उसे

फिर आधे घंटे तक वह आलस उठाने में लगे रहते

युग मंजना आठ बजे तक नींद में लगे रहते हैं ।

करने में हिचकिचाहट महत्त्व नहीं करते हैं । आज के

समय कितना श्रद्ध है फिर भी उस का दुर्लभता

परतु दुःख की बात यह है कि सभी जानते हैं

अपने जीवन की श्रेष्ठ बनाया है ।

का उचित रूप से उपयोग किया गया है । उसी ने

वही को समझने की कोशिश की है । जिसमें समय

वही मनुष्य समझ पाता है जिसने समय की एक-दू

वारंवार में अपने बहुत महत्त्व जीवन की कामत

की सफलता आधारित है ।

समय का उचित रूप से उपयोग करने पर ही जीवन

परतु जीता हुआ समय फिर हाथ नहीं आता है ।

संसार में लोया हुआ सब कुछ मिल सकता है ।

पहचान पाते । समय एक ऐसी अनमोल वस्तु है !

है वह घट जाती है परतु उस समय को हम नहीं

नष्ट करते हैं । जो घटना जिस समय पर घटती होती

समय एक ऐसी चीज है, जिसमें हम सबसे ज्यादा

वह किसी की प्रतीक्षा नहीं करेगा ।

बढ़ाये, समय अपनी रफ्तार से आगे बढ़ती जायगी ।

चले या न चले, अपने कदम आगे बढ़ाये या न

दिन का अग्रिम, शान और सुंदर जायगी । हम आगे

जा आज है जैसे काल नहीं रहेंगे । उस समय में एक

नही । समय स्वयं अपनी विशेषता रखता है । हम

काम समय पर करने से वह पूर्ण होता है अन्यथा

नही लगती कि समय कितना महत्त्व पूर्ण है । प्रत्येक

आज के युग को देखते हुए यह समझने देर

काम, बी 28

की विरक्तता

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

के पहले

करपना करलो वुम चाहे जितनी,
उसे सच्चाई में लाने की...
यूं कोशिश ना करो—।

राह से चुन लो हँसी फूलों की,
साथ काँटे हैं, उस बात को भूला ना करो,
पुन लो चुन को जितना जी चाहे,
दंटेले मीठेर हँ है इस बात को,
भूला ना करो—।

लोग कहते हैं जरी से भी,
मिलता है खुदा...
इस तरह खण्डहरों में वुम उसको
पुकारा ना करो...।

भरी यादों को जला राख बना ही चुके
बांगलियाँ जल जायगी
यु राख कुतरेदा ना करो...।

गम तो हर एक का हमदर्द दोस्त है लेकिन
वुम इस कदर उन पर भरोसा न करो,

खाक ही जाओगे दोस्तों की महफिल में,
बखुदी खुद से बढाकर यूं उलझा ना करो,
दंटे जाओगे बिबर जाओगे
अपने विस्वास को इस तरह भी
छोटा ना करो—।

१ ये ल... या
को स्वर्ग का
जाहीर है नि
देगी ।
२ जो अपने क
उसे बहू बंटे
है साथ ।

"द्विसंकाप"

सुनीता जैन एस. वाय. बी. कॉम.

जुमने हमें प्यार दिया खुद को

भुलाकर लेकिन... इस तरह,

दुनिया को दिखाकर इसे छेड़ा ना करो,

मजबूतियाँ हैं, मेरी कुछ अपनी

बचपा कह के, सरे राहें तुँ एतबार ना करो,

जुम कहो, जान भी हँसकर दे दे,

मार इस तरह अपने को परेशाँ तो ना कहो,

हम खुदारे थे, खुदारे होंगे,

कुछ देर इंतजार भी तो करो,

जमाना खुद हमें अपनाएगा,

बेकारों की खुदकी सरे बाजारें याँ जाहिर ना करो।

स्वर्ग

ये लड़कियाँ जिस घर जायेगी, उस घर

को स्वर्ग बना देगी।

जाहिर है कि घरवालों को स्वर्गवासी बना

देगी।

इतिहास

२ वो अपने को दोहराए वो है इतिहास।

जैसे बड़े बेटे को व्याह कर बन जाती

है सास।

कसम

३ अगर कसम खाने से मर जाता कोई।

समस्याओं की कसम खता हों।

अनुभव

४ एक अनुभवी कहे ने अपने बच्चे को

समझाया; जिसका नामक खोजो उसकी

जिंदगीभर निमाना खबरदार।

आदमी के साथ आदमी नहीं बन जाना।

Sunil Kabra
S. Y. B. Com

उस दिन के बाद दोनों ही एक दूसरे को देखकर मुस्कराते थे। धीरे-धीरे मुस्कराहट दोस्ती में

को ही एक साथ प्रथम प्रस्फार मिली था।

सुनने वाले सफले में आ गये थे। अन्त में दोनों और शालू एक ही विषय के पक्ष में बोले थे लड़के-लड़कियाँ के पास में दोनों थीं थे। सुनील उस दिन बार-बार प्रतियोगिता थी। अन्य

अलग ही थी।

लड़के, लड़कियाँ आपस में बोलते थे, मिलते बोलते हैं। पर सुनील एवं शालू की दोस्ती कुछ

युं तो कलियों में की-एजुकेशन होने के कारण

कलिय की, राजनीति की आदि २।

शुरू ही चुका था। कुछ नयां बातें नहीं बस यही बस के साथ-२ दोनों के बातों का सिल-सिला थी दो दिवस लेने के बाद एक शालू को थमा दी थी। बस आया थी। दोनों चह गये थे। सुनील ने

होना था।

“हाँ माता ही आया हूँ।” गुहारा साथ जो

शालू ने पूछा था।

क्या मागकर आ रहे हो, इतने हँफते हो।”

“चलो।” उचने कहा था।

सुहृदुहा आया थी।

पहुँच चुका था। वेहरे पर हल्के पसीने की बूँद कपड़ों को थाम लिया था। इस बीच सुनील पास शालू ने मुहकर देखा था। दैतने के बाद अपने “ए। शालू।” सुनील ने उसे आवाज दी थी।

निराशा प्रेमी

शालू और सुनील के विचार अलग थे। सबसे बटकर।

उसने सबक पर थुफ दिया।

शालू के मुँह में डेर सारी कबजहट छुल गई थी

तरह। पर इनके विचार। थी। कितने मर्दरे हैं।

पहनते हैं पश्चिमी ढंग से, खाने पीने हैं, बरतन की वासना भी होती है वे लोग पश्चिम में हल चुके हैं, दोस्ती से भी हँसता है, प्यार में वास्तव्य भी होता है, नहीं कि हम प्यार करते हैं। और फिर प्यार तो गुहारे-भरे विचार मिलते हैं, इसका मतलब यह तो “मैं बुरा नहीं मानती, यदि ऐसा होता तो।

उसने चुटकी ली थी।

फिर यदि वे ऐसा समझते हैं तो इसमें बुरा क्या है? मानती हों? सुनील ने हसते हसते कहा था। और ऐसा ही होता है तुम इस बातों का बुरा क्या

हमारा दोस्ती को क्या बुरा समझते हैं।

“समी तो एक दूसरे से बात करते हैं। फिर

हमेशा एक ही निगाह से देखते हैं”

कहती थी ‘किसी लड़के-लड़की की दोस्ती को लोग “कितना अजीब है सुनील।” शालू कई बार

दोस्ती सिर्फ दोस्ती ही थी।

दोस्ती पर थंका के छोटे भी गिरे थे। पर उसकी

जैसा कि आंम दौर पर होता है, दोनों की पर टकराव से कभी दोस्ती की सीमा नहीं तोली थी। विचार मिलते थे। कभी २ टकराव भी होता था। बदल गई थी। दोनों मिलते चलते गये थे। दोनों के

‘सुनील अपनी भाँसे शालू है भी काफी

कितनी बार कहते थे। बना लेती है। सुनील

को बार-बार सुनाता है एक मनो वैशानि

बाल खस हो गये

अपनी दोस्ती न तोड़ें

‘किस दिन हम

भा, सुनील हम कभी

अपने आपको बचसे

‘हूँ, शाली में

‘तुम मुझे यकी बंध

‘बहतर है इन

‘हम क्या सिध

‘कैसे? उसके पास

“मैं चाहता

‘कितनी अ

‘उस दिन

‘शास्त्र ! अपने प्यार में क्या बुराई है ? हम शास्त्री नहीं कर सकते !’

पूजा था।

‘साथी बात कहे ना। क्या हुआ। शास्त्र ने

मुझे बहुत महत्त्व दी है। तुमसे क्या कहूँ ?

कोई बात नहीं है।’ बात ये है शास्त्र में अपने आपको फी रियली।’ लीज अब जरा हंस दो।’ ‘नहीं ऐसी अच्छा मेरी बात का बुरा मत मान। आइए हम जो तभी शास्त्र ने कहा था। ‘अरे ! चुप क्यों हो।

मुकन नहीं कर पा रहा था।

देती थी। वह अपने आप को विचारों के दृष्ट से पना की लहरलहर सुनील के मन की भी लहरलहर धुने में बाद भी दोनों चुप थे। हवा के साथ

वह दोनों पास वाले गार्डन में चले जाये थे।

तभी पता चल था पहले दोनों लेक्चर भी है।

बर्ष के हैं गुरहे आना है सामको घर पर।

भाषा का प्रयोग किया है तुमने।’ वैसे आज मेरा आज किसका फल करना है।’ ‘साथी। फिरनी अरती सुनील ने उसे देखते ही कहा था। ‘होप ! शास्त्र बालों की जुला जोड़कर एक फूल भी रोह लिया था। उस दिन शास्त्र आधी थी हल्की गुलाबी साड़ी में।

उस दिन वह अपने आपको रोक न पाया था। सोचा था ‘चलो ! शास्त्र के विचार भी जाने जाये।’

‘अरे ! तुम्हारे तो गुस्सा आ गया। किस का मुंह रोहेगा।’ वहतर है इन लोगों का मुंह बंद करने के लिए तुम मुझे राखी बांध दो।’ वह भावना में बह गया था। ‘हूँ, राखी में धागों में बंधकर भी मनुष्य यदि अपने आपको बंधनों में रख सके, तब ?’ सुनील ने कहा था।

‘सुनील अपनी शादी में हमें भूल मत जाना। वैसे शास्त्र है भी काफी अच्छी।’

फिरनी बार कहते थे।

वना लेती है। सुनील भी मानव था। दोस्त, पार को बार-बार सुना है वह उसके अचचेतन में घर एक मनो वैज्ञानिक प्रभाव है, मनुष्य जिस बात

बात खत्म हो गयी थी।

अपनी दोस्ती न रोहेगे।’

‘जिस दिन हम मिले थे, उस दिन मैं ने कहा था, सुनील हम कभी भी किसी के मरने पर भी

‘मुझसे सभी ध्यां भरी विनोद नहीं सही जाती।’ सुनील ने कहा था।

‘हूँ, राखी में धागों में बंधकर भी मनुष्य यदि अपने आपको बंधनों में रख सके, तब ?’

‘अरे ! तुम्हारे तो गुस्सा आ गया। किस का मुंह रोहेगा।’ वहतर है इन लोगों का मुंह बंद करने के लिए तुम मुझे राखी बांध दो।’ वह भावना में बह गया था।

‘हम क्या शिकं दोस्त नहीं बन सकते।’ सब, शास्त्र, जी में आता है इन सब का मुंह ताड़ दूँ।

‘मैं चाहता हूँ हमारी दोस्ती नहीं है वैसे वैसे ? उसके पास शास्त्र न थे।

‘मैं चाहता हूँ हमारी दोस्ती नहीं है वैसे वैसे ? उसके पास शास्त्र न थे। लडके-लडकी चार की चारनी में खोए रहते हैं।

‘फिरनी अजीब बात है, शास्त्र आज जब मनुष्य उस दिन सुनील ने हंसते हंसते हुए कहा था।

शे। दोनों के
होता था।
ही रोधी थी।
पर उसकी
शास्त्र (बार
फिरनी की लोग
ने है। फिर
ग बुरा क्यूं
था। और
बुरा क्या है ?
होता तो।
लख (तो
र प्यार तो
भी होता है,
जल चुके लगे
, बहने की
भरते हैं।
उल गई थी
शे। सबसे

प्रथम से बंद हो गया था।

'संक्रिया को नहीं जानती' शब्द था दरवाजा

'माया मुझे नहीं पहचाना' मैं सुनील

उकते हुए कहा था।

'कौन था? उस बुद्धि ने सिर पर पल्ला

'आरू' आरू नहीं है क्या ?

बोल बधायी थी।

श्याम को वह आरू के घर गया था।

सोच न पाया था।

आरू उस घर चली आयी थी। सुनील ? कुछ

'मैं कमबोर इमारत नहीं बनाना चाहती।'

पर एक परधर कमबोर होते ही इमारत गिर जाती है।

गडनी चाही थी। तुम और मैं नाँव के परधर थे।

आज से हमारा संबंध खत्म। हमने एक नई प्रथा

'तुम ऐसा क्यूँ सोचने लो।' मैं नहीं जानती।

संभव होने में कुछ बकल लगा था।

के समान ही लगी थी।

'सु...नी...ल !' उसकी आवाज एक लम्बी चीख

सुनील ने गुब्बारा निकाला था।

जा रहा था।

सुनील एक गहरे सागर में डूबना डरता चला

'आंटी ! ने मुझे पहचाना तक नहीं।'

आरू कहां गई।'

तभी उसे लगा कि उसका अस्तित्व डूब रहा है। उसने चौक कर अपने चारों तरफ देखा था।

निराशा के अथाह सागर में वह अकेला बह चला था।

उसने गुनाह नहीं किया फिर भी सजा भुगत रहा था।

'अंतर ही हा।' वह पीटा से तिलमिला उठा था।

पर कुछ समय न था। उस निराशा के सागर में आखिर वह डूब ही गया।

'तहा में अकेले रोते हैं हम साथी नहीं कोई।' सुकुन भी चार है दिल में हमरम नहीं कोई

Saraogi, Sunil Kumar
S. Y. B. Com

थी नहीं चाहिए। च

बारी आई! उसने व

होते-होते उस

एक चार साथी ने

चाही और किसी ने

ने लडका चाहा, कि

किसी ने अपने स्वार्थ

किसी ने धन :

एक-एक करके पूजा

फिर उन्होंने ब

बुद्ध ने कहा

उसने अपनी शंका :

आनन्द को डर

सबसे अधिक सुखी

फटहोल, दुबला सा

बुद्ध भावान :

सुखी कौन है ?

ये हजारों लोग बैठे

दिल आनन्द ने पू

प्रवचन के सा

ही इकट्ठी हुआ क

उपदेश सुनने के फि

पाठकी पुत्र में विह

एक बार की

भारत से बंद हो गया था ।
'मैं किसी को नहीं जानती' बबलू या दरवाना

'माँजी मुझे नहीं पहचाना' मैं सुनील

कहते हुए कहा था ।
'कौन थालू ? उस बुढ़िया ने सिर पर पल्ला

'लू' थालू नहीं है क्या ?

बैल बजायी थी ।

शाम को वह थालू के घर गया था ।

सोच न पाया था ।

'थालू उस घर चली आयी थी । सुनील ? कुछ

'मैं कमजोर इमारत नहीं बनाना चाहती' ।

पर एक परधर कमजोर होते ही इमारत गिर जाती है ।

गठनी चाही थी । गुम और मैं नीव के परधर थे ।

आज से हमारा सबंध खत्म । हमने एक नई प्रथा

'गुम ऐसा क्यूँ सोचने लगे' मैं नहीं जानती ।

संभव होने में कुछ कबल लगा था ।

के समान ही लगी थी ।

'सु...नी...ल !' उसकी आवाज एक लक्ष्मी की

सुनील ने गुन्धर निकाला था ।

सुनील एक गहरे सागर में डूबता डूबता चला
जा रहा था ।

'भांटी ! ने मुझे पहचाना तक नहीं' ।

थालू कहा गई ।

तभी उसे लगा कि उसका अस्तित्व डूब रहा है ।
उसने चौंक कर अपनी चारों तरफ देखा था ।

निराशा के अथाह सागर में वह अकेला बह
चला था ।

उसने गुन्धर नहीं किया फिर भी सजा गुन्धर था ।

'अंतर हां हां' वह पीछा से तिलमिला उठा था ।

पर कुछ समज न था । उस निराशा के सागर
में आँखिर वह डूब ही गया ।

'तहाँ में अकेले रोते हैं हम साथी नहीं कोई' ।
मुकुन की चार है दिल में हमरम नहीं कोई

Saraogi, Sunil Kumar
S. Y. B. Com

एक बार की
पाठली पुत्र में वि
उपदेश सुनने के
ही इकट्ठी हुआ :
प्रवचन के स
शिव आनन्द ने
से हजारों लोग ब
सुखी कौन है ?
बुद्ध भावान
फटेहाल, दुबला सा
सबसे अधिक सुखी
आनन्द की इ
उसने अपनी शंका
बुद्ध ने कहा
फिर उन्होंने ब
एक-एक करके पूछा
किसी ने धन
किसी ने अपने स्वाम
ने लठका चाहा, कि
चाही और किसी ने
एक चार सप्ती ने प्र
होते-होते उस
बारी आई : उसने :
भी नहीं चाहिए । च

'मैं किसी को नहीं जानती' बगल या दरवाजा
घराम से बंद हो गया था ।

'माँजी मुझे नहीं पहचाना' मैं सुनील

कहते हुए कहा था ।

'कौन था? उस बुढ़िया ने सिर पर पल्ला

'था? था? नहीं है क्या ?

बोल बजायी थी ।

शाम को वह थोड़े के घर गया था ।

सोच न पाया था ।

था? उस घर चली आयी थी । सुनील ? कुछ

'मैं कमजोर इमारत नहीं बनना चाहती'।

पर एक परधर कमजोर होते ही इमारत गिर जाती है ।

गठनी चाही थी । तुम और मैं नीच के परधर थे ।

आज से हमारा संबंध खत्म । हमने एक नई प्रथा

'तुम ऐसा क्यूँ सोचने लो' मैं नहीं जानती ।

संघत होने में कुछ बरत लगा था ।

के समान ही लगी थी ।

'सु...नी...ल !' उसकी आवाज एक लम्बी चीख

सुनील ने गुब्बार निकाला था ।

जा रहा था ।

सुनील एक गहरे सागर में डूबता बतरता चला

'बाटी ! मे मुझे पहचाना तक नहीं !'

था? कहाँ गईं !'

तभी उसे लगा कि उसका अस्तित्व डूब रहा है ।

उसने चौंक कर अपनी चारों तरफ देखा था ।

निराशा के अथाह सागर में वह अकेला वह

चला था ।

उसने गुनह नहीं किया फिर भी बला मुगल रहा था ।

'अंतर ही हा ।' वह पीटा से तिलमिला उठा था ।

पर कुछ समय न था । उस निराशा के सागर

में आखिर वह डूब ही गया ।

सुकून की चाह है दिल में हमदम नहीं' कोई

Saraogi, Sunil Kumar

S. Y. B. Com

भी नहीं चाहिए । च

बारी आई ! उसने :

होते-होते उस

एक चार सप्ती नेत्र

चाही और किसी ने

ने लहका चाहा, कि

किसी ने अपने स्वप्न

किसी ने धन

एक-एक करके पूजा

फिर उठते हैं

बुद्ध ने कहा

उसने अपनी आंका

आनन्द को ड

सबसे अधिक सुखी

फटेहाल, दुबला सा

बुद्ध आवाज

सुखी कौन है :

ये हजारों लोग ब

शिल्प आनन्द ने

प्रवचन के स

ही एकट्ठी हुआ :

उपदेश सुनने के

पाठली पुत्र में वि

एक बार की

- (१) वायु : हवा का जख देखकर बदलता है।
  - (२) जल : जल की आशाओं पर पानी फर देता है।
  - (३) उपद्रवक : बहुत अच्छा उपद्रवक है।
  - (४) विवेकता : किसी भी दल में विवेक लेता। अपवाद इलेक्शन लड़ता है।
- रासायनिक गुण :
- (१) वायु : हवा का जख देखकर बदलता है।
  - (२) जल : जल की आशाओं पर पानी फर देता है।
  - (३) उपद्रवक : बहुत अच्छा उपद्रवक है।
  - (४) विवेकता : किसी भी दल में विवेक लेता। अपवाद इलेक्शन लड़ता है।
- भौतिक गुण :
- (१) अवस्था : चुनाव के समय द्रव, चुनाव के पश्चात ठोस।
  - (२) रंग : कोई निश्चित रंग नहीं, स्थिती (हवा) को देखकर रंग बदलता है।
  - (३) गंध : बाह्य रूप से देशभक्ति की गंध आती है।
  - (४) व्यवहारिक : साधारण ताप पर उबलता रहता है।
  - (५) द्रवणांक : सिकासियों व सिकवियों से साधारण ताप पर पिघल जाता है।

नीता का रासायनिक विश्लेषण

- (५) चुम्बकीय गुण :
- (५) चुनाव के समय जनता के प्रति आकर्षण, प्रार्थना, कमी कमी मुक्त अवस्था में पाया जाता है।
- भौतिक गुण :
- (१) अवस्था : चुनाव के समय द्रव, चुनाव के पश्चात ठोस।
  - (२) रंग : कोई निश्चित रंग नहीं, स्थिती (हवा) को देखकर रंग बदलता है।
  - (३) गंध : बाह्य रूप से देशभक्ति की गंध आती है।
  - (४) व्यवहारिक : साधारण ताप पर उबलता रहता है।
  - (५) द्रवणांक : सिकासियों व सिकवियों से साधारण ताप पर पिघल जाता है।
- रासायनिक गुण :
- (१) वायु : हवा का जख देखकर बदलता है।
  - (२) जल : जल की आशाओं पर पानी फर देता है।
  - (३) उपद्रवक : बहुत अच्छा उपद्रवक है।
  - (४) विवेकता : किसी भी दल में विवेक लेता। अपवाद इलेक्शन लड़ता है।
- उपयोग :- १ किसी भी नए चीज के उद्घाटन में ।
- (१) कर्मी : इसके प्रति बहुत अधिक क्रियाशील कम से कम पांच वर्षी तक विपका रहता चाहता है।
  - (२) विरजक गुण : प्रतिष्ठित लोगों का रंग उडा देता है।
  - (३) चमचा : चमचों का गुरु व गुरुओं का चमचा होता है।
  - (४) उदासीनता : जनता की समस्या के प्रति उदासीन ।
- उपयोग :- १ किसी भी नए चीज के उद्घाटन में ।
- (१) कर्मी : इसके प्रति बहुत अधिक क्रियाशील कम से कम पांच वर्षी तक विपका रहता चाहता है।
  - (२) विरजक गुण : प्रतिष्ठित लोगों का रंग उडा देता है।
  - (३) चमचा : चमचों का गुरु व गुरुओं का चमचा होता है।
  - (४) उदासीनता : जनता की समस्या के प्रति उदासीन ।
- उपयोग :- १ किसी भी नए चीज के उद्घाटन में ।
- (१) कर्मी : इसके प्रति बहुत अधिक क्रियाशील कम से कम पांच वर्षी तक विपका रहता चाहता है।
  - (२) विरजक गुण : प्रतिष्ठित लोगों का रंग उडा देता है।
  - (३) चमचा : चमचों का गुरु व गुरुओं का चमचा होता है।
  - (४) उदासीनता : जनता की समस्या के प्रति उदासीन ।

Neeta R. Dasadia
F. Y. J. C.

मापूष और सरह यकावट में चारों तरफ फैलने लगे हैं। फिर भी दिल के आस का दीपक, जो धिक् सूज व वह रोशनी में उड़ने लगे हैं।

देशी उसके घर : दरवान कीतना : में उसके रहने-कामने सुकड़े

आज महज एक रामनाथ के लिये महिष पर काम व गीब अपने ही करता था एक ल मिश्रण मूडे पर वे चारों ओर : मगर इस हल बना दिया है। कहीं का न छोड़ा बिना रहा है न ख न भोज सका था अब गीरी किके गीरी उसकी पत्नी है, उसी में जैसे कितने वरख :

मित्र हठनाल के दरभान

मायूस और निराशा आंखें बूझें दृष्टे विरागों के लहर थकावट और निराशाओं से चूर बदन, विन्दगी में चारों तरफ फैला गम का अँवारा, बेवसी और मजबूरी फिर भी दिल के किसी कोने में टिपटिपता हुआ एक आस का दीपक, इस आस में बलता हुआ किसी की यह काली रात हलेंगी, कभी तो वह सपने आयेगी जो विरिक्त सूरज की जामगाती किरणें ही नहीं, बल्कि वह रोशनी भी साथ लेकर आयेगी जो इस उजड़ी हुई बिन्दगी में उजाला भर देगी, फिर लुहाहली भर देगी उसके घर में। इस लंबी मित्र हठनाल के दरभान कीतना बदलाव आया था उसकी विन्दगी में उसके गहन-सहन में।

कितने अच्छे थे वे दिन जो कभी इकीकत थे, आज महान एक सूर्यना लड़ाव चलकर रहे गये हैं। रामनाथ के लिये। वह एक मित्र में पूरे सौ कये महिबुर पर काम करता था तीन सौ कये वह गीब अपने बीबी-बच्चे और मां की संभाल करता था एक लोखंडी उसने और उसके तीन साधियों ने मित्रकर भाड़े पर ले ली थी, जिसका ८० कये भाड़ा वे चारों आस में बाँट कर अदा किया करते थे।

किरने बदल गये थे हलनाल पहुँची थी, बहूँ थी।

मगर इस हठनाल ने तो उसकी लुधियाँ में भ्रमण आग दिया है। एक साल की इस बेकारी ने उसे कष्टी का न छोड़ा। फाँके कर फाँके वह अपने दिन बिता रहा है। इस दौरान वह गाँव में एक पैसा भी न भेज सका था। माँ के खत से पता चला था कि अब गौरी किसीके खेत पर काम करने लगी है। गौरी उसकी पत्नी। अब वह जो भी काम कर लगी है, उसी में जैसे जैसे वे लोग गुजारा करते हैं।

मगर इस हठनाल ने तो उसकी लुधियाँ में भ्रमण आग दिया है। एक साल की इस बेकारी ने उसे कष्टी का न छोड़ा। फाँके कर फाँके वह अपने दिन बिता रहा है। इस दौरान वह गाँव में एक पैसा भी न भेज सका था। माँ के खत से पता चला था कि अब गौरी किसीके खेत पर काम करने लगी है। गौरी उसकी पत्नी। अब वह जो भी काम कर लगी है, उसी में जैसे जैसे वे लोग गुजारा करते हैं।

मगर वह अपनी मजबूरी और बेवसी किसे बताये, गौरी को देखने को अपने बच्चों से चार फरसे को मन नहीं करता अपनी माँ से मिलने को, अपनी पत्नी वह छुट नहीं जाना-जाना कर गये करता क्या उसका अलाव और कोई चारा नहीं होता उसके पास। क्या अब जब वह खत में पढ़ता है तो बार बार रो देने के बंदे की एक झलक पाने को बेचैन मन की हलचल अपनी माँ कि ममता, उसकी कठना, बेदना, अपने दिवाला जा हम सब तुझे देखने के लिये तयस रहे हैं।

“रामनाथ बेटा, एक बार गीब आकर अपनी मूरत किरनी चार माँ ने खत में लिखा था की यह कपला था अब बेकार है।

था। अब वह पहले वाली बात कहें थी। पहले तो अब तो बस दिन में एक ही काम से काम चला लेता था। मगर अब उसे यह आदत भी छोड़नी पड़ी थी। पीला नहीं” था है। चारों की ऊँसे बहुरत लखन सहती छत की छाया छूँटकर वहीं सो जाता। शराब वह थी। दिन तो कष्टी भी गुजर जाता और रात किसी होने के कारण ऊँसे वह लोखंडी भी छूँट देनी पड़ी यहाँ वह बहूँ अराम से लोखंडी में रह रहा था, अब पीसे न

मगर इस हठनाल ने तो उसकी लुधियाँ में भ्रमण आग दिया है। एक साल की इस बेकारी ने उसे कष्टी का न छोड़ा। फाँके कर फाँके वह अपने दिन बिता रहा है। इस दौरान वह गाँव में एक पैसा भी न भेज सका था। माँ के खत से पता चला था कि अब गौरी किसीके खेत पर काम करने लगी है। गौरी उसकी पत्नी। अब वह जो भी काम कर लगी है, उसी में जैसे जैसे वे लोग गुजारा करते हैं।

मगर इस हठनाल ने तो उसकी लुधियाँ में भ्रमण आग दिया है। एक साल की इस बेकारी ने उसे कष्टी का न छोड़ा। फाँके कर फाँके वह अपने दिन बिता रहा है। इस दौरान वह गाँव में एक पैसा भी न भेज सका था। माँ के खत से पता चला था कि अब गौरी किसीके खेत पर काम करने लगी है। गौरी उसकी पत्नी। अब वह जो भी काम कर लगी है, उसी में जैसे जैसे वे लोग गुजारा करते हैं।

मगर इस हठनाल ने तो उसकी लुधियाँ में भ्रमण आग दिया है। एक साल की इस बेकारी ने उसे कष्टी का न छोड़ा। फाँके कर फाँके वह अपने दिन बिता रहा है। इस दौरान वह गाँव में एक पैसा भी न भेज सका था। माँ के खत से पता चला था कि अब गौरी किसीके खेत पर काम करने लगी है। गौरी उसकी पत्नी। अब वह जो भी काम कर लगी है, उसी में जैसे जैसे वे लोग गुजारा करते हैं।

कितना रोया था वह इस बात को सुनकर । एक बार तो उसके मन में आया कि किसीसे पैसे ऊधार लेकर टीकट के पैसे जुटाकर वह चला जाये । मगर वह जानता है कि एक तो इस हालत में कौन उसे उधार देगा ? उसके साथियों कि हालत भी तो उसीके जैसी हैं और कोई और तो उसे देने से रहा । दुसरे-अगर वह वहाँ चला जाये तो उन लोगों पर एक बोझ ही बना रहेगा । खुद तो वह कमा नहीं पा रहा है ऊपर से वहाँ जाये, तो वे लोग जिस तरह खींच तान कर घर चला रहा है रहे है एक आदमी का बोझ ऊपर और बढ़ जायेगा बस यही ख्याल उसके कदम रोके हुये है वह यहाँ अपनी हालत से मजबूर है वे वहाँ अपने प्यार से मजबूर । अब तो यह हडताल खत्म होने के साथ ही यह मजबूरी खत्म होगी

इस मिल हडताल के दरम्यान यह तो एक ही मजदूर की कहानी है । अगर हम देखे तो अब हर मजदूर की कहानी इससे मिलती जुलती होगी । आओ हम भी रामनाथ के साथ मिलकर यह दुआ करे कि यह हडताल रुपी दैत्य का जल्दी से जल्दी खात्मा हो जिसने हर किसी को परेशान कर रखा है । हर घर में फिर खुशहालि लौट आये । कोई बेटा अपनी माँ को मिलने से मजबूर न हो और कोई माँ अपने बेटे की एक झलक पाने के लिये युं मर मर कर जिन्दगी न गुजारे ।

Vanita Arya

T. Y. B. Com

दहेज

Any one of the following as you like
दहेज लेने वाले सोचो इस बात को ।

एक हाथ वाला क्यों काटे दूजे हाथको ॥

जो बेटी प्यारी कहलाती मां-बाप की ।

वही क्यों कहलाती देवी अभिशाप की ॥

क्या कुंवारी ही रहेगी अब बेटी निर्धन की ।

क्या उसको सहनी होगी दुविधा जीवन की ॥

सोचो लक्ष्मी का सौदा, लक्ष्मी से करते हो ।

एक लक्ष्मी की भीख मांगते हो दूजी को वरतेहो ॥

यह कैसा व्यापार जिसमें गजेन्द्र निलाम हो ।

एक भाई बने भिखारी दूजे को आराम हो ॥

गुलाब की बोली लगती दारु की मनवारो में ।

आदर्शों की होली जलती, दारु की दुकानों में ॥

अन्याय देखो न्याय के दरबारों में होता है ।

समाज ऐसी हालत मैनींद आराम की सोता है ॥

सागर बी. सैनी

एस. वाय. जे. सी

अंधेरा

धूप का टुकड़ा फैल गया है आंगन में,
परछाइयां लम्बी होतीं गयीं ।

मानव का बौनाएन कब मिटेगा,
ये अंधेरा कब होगा ?

“ लिखना चाहता हूँ बहुत कुछ
शब्द ही खो गये हैं ।

सुनील सरावगी

S. Y. B. Com.

श्रुषि
ब्रह्मा के मन
ऐसे व्यक्ति
हो सके, उ
परीक्षा लेने
एक
आया हुआ
की मन
ही नाविष
खोल
तुफान में
न रहा,
श्रुषि को
पर
गंगा
ऐसी वि
चाहा ।
गाँव
बहुत
दे चु
अपने

उसकी मयानक अवाज संपूर्ण वातावरण में गूँज उठी, गंगा धँपा भी ऐसी उठकर आसमानों की छूँची की कौशिक कर रही थी, नाव के पाख आते ही गंगा की एक धार ने नाविक का माथा चूम लिया और जल की अथाह राशि में विलिन हो गयी। नाविक को ऐसा प्रतिब हो रहा था कि उसने प्राण और कर्तव्य एक दूसरे के विरुद्ध दिशा में अग्रसर हो रहे, फिर उसने साहस पूर्वक बूढ़ को नाव में बँटापा और खोला सामने एक बूढ़ वैदय खड़ा था। उस मयानक ही नाविक के घर के दरवाजे खोल पड़े, उसने दरवाजा की मान कपी नैय विचारों में डूब रही थी। अचानक आया हुआ था, नदी किनारे शैपही में बैठे नाविक एक बार काली अँधेरी रात में मयानक तुफान परीक्षा लेने का निरवय किया।

हो सके, उठते गंगा किनारे बसे एक नाविक की ऐसे व्यक्ति की परीक्षा ले वो आधुनी से सफल न भला के मनमें एक इच्छा बाजल हुयी कि वे किसी मयानक और महारामायी की परीक्षा के परखार परीक्षा लेने का निरवय किया।

एक बार काली अँधेरी रात में मयानक तुफान आया हुआ था, नदी किनारे शैपही में बैठे नाविक की मान कपी नैय विचारों में डूब रही थी। अचानक ही नाविक के घर के दरवाजे खोल पड़े, उसने दरवाजा खोला सामने एक बूढ़ वैदय खड़ा था। उस मयानक तुफान में उसे देखकर नाविक के आश्चर्य का ठिकाना न रहा, उसे लगा वह बूढ़ शरण चाहता है, नाविकने बूढ़ को अंतर बुलाया और बैठने के लिए कहा, इस पर बूढ़ ने भीमी आवाज में कहा 'वेदा में बैठना नहीं गंगा नदी के उस पार जाना चाहता हूँ। नाविक ने ऐसी विकट स्थिति में नदी पार करने का कारण चाहा। वैद्य ने बताया की आज शाम चंद्रपुर नामक गाँव से एक व्यक्ति आया था, उसके पिता की इच्छा बहुरत गंभीर है, और मैं उसके यहाँ पहुँचने का बचन दे चुका। किंतु तुफान मेरा रास्ता रोके खड़ा है, मैं अपने सारे जग बचन के कारण वहीं जाना चाहता हूँ।

वैद्य की गथा सुनकर नाविक सोच में पड़ गया, जब अपना कर्तव्य हुटना नकार आ रहा था, उसने गाँव खोला बाहर तुफान आते हीने के बचाव और गया था, नाविक ने सोचा यदि वह वैद्य की उषपर पहुँचयोगी हो किसी व्यक्ति के प्राण चले जाये तो वैदय का दिया हुआ बचन उर जायेगा, नाविक ने बचन की परवाह न करते हुये पतवार हाथ में ले ले और बूढ़ को बचाने का आग्रह किया। बाहर आते तुफानी हवाये हुँकार मरने लगी

S. Y. J. C.
Shukla R. R.

उसकी मयानक अवाज संपूर्ण वातावरण में गूँज उठी, गंगा धँपा भी ऐसी उठकर आसमानों की छूँची की कौशिक कर रही थी, नाव के पाख आते ही गंगा की एक धार ने नाविक का माथा चूम लिया और जल की अथाह राशि में विलिन हो गयी। नाविक को ऐसा प्रतिब हो रहा था कि उसने प्राण और कर्तव्य एक दूसरे के विरुद्ध दिशा में अग्रसर हो रहे, फिर उसने साहस पूर्वक बूढ़ को नाव में बँटापा और खोला सामने एक बूढ़ वैदय खड़ा था। उस मयानक ही नाविक के घर के दरवाजे खोल पड़े, उसने दरवाजा की मान कपी नैय विचारों में डूब रही थी। अचानक आया हुआ था, नदी किनारे शैपही में बैठे नाविक एक बार काली अँधेरी रात में मयानक तुफान परीक्षा लेने का निरवय किया।

हो सके, उठते गंगा किनारे बसे एक नाविक की ऐसे व्यक्ति की परीक्षा ले वो आधुनी से सफल न भला के मनमें एक इच्छा बाजल हुयी कि वे किसी मयानक और महारामायी की परीक्षा के परखार परीक्षा लेने का निरवय किया।

एक बार काली अँधेरी रात में मयानक तुफान आया हुआ था, नदी किनारे शैपही में बैठे नाविक की मान कपी नैय विचारों में डूब रही थी। अचानक ही नाविक के घर के दरवाजे खोल पड़े, उसने दरवाजा खोला सामने एक बूढ़ वैदय खड़ा था। उस मयानक तुफान में उसे देखकर नाविक के आश्चर्य का ठिकाना न रहा, उसे लगा वह बूढ़ शरण चाहता है, नाविकने बूढ़ को अंतर बुलाया और बैठने के लिए कहा, इस पर बूढ़ ने भीमी आवाज में कहा 'वेदा में बैठना नहीं गंगा नदी के उस पार जाना चाहता हूँ। नाविक ने ऐसी विकट स्थिति में नदी पार करने का कारण चाहा। वैद्य ने बताया की आज शाम चंद्रपुर नामक गाँव से एक व्यक्ति आया था, उसके पिता की इच्छा बहुरत गंभीर है, और मैं उसके यहाँ पहुँचने का बचन दे चुका। किंतु तुफान मेरा रास्ता रोके खड़ा है, मैं अपने सारे जग बचन के कारण वहीं जाना चाहता हूँ।

वैद्य की गथा सुनकर नाविक सोच में पड़ गया, जब अपना कर्तव्य हुटना नकार आ रहा था, उसने गाँव खोला बाहर तुफान आते हीने के बचाव और गया था, नाविक ने बचन की परवाह न करते हुये पतवार हाथ में ले ले और बूढ़ को बचाने का आग्रह किया। बाहर आते तुफानी हवाये हुँकार मरने लगी

पाठशाला का अध्यापक उसी वक्त खाना खाकर
बरामदे में आया और आराम कुर्सी पर लेट गया।
पेड़ की डालों पर बैठे कौआ कौ अध्यापक के साथ
उसके घर में पानी से भरे दो घड़े सामने दिखाई
दिये। बुढ़ा कौआ छोटे कौए को समझा ही रहा था
तभी छोटा कौआ कँव कँव करते उड़ गया और
अध्यापक के बरामदे में जा बैठा।

“छी:छी यह कमबख्त कौआ घर में घुस आया
है।” ये शब्द कहते अध्यापक की पत्नी झूठे बर्तन
उठाकर पिछवाड़े में चली गई।

उस वक्त छोटे कौए के दिमाग में कोई बात
सझ पडी। वह उस औरत के पीछे चला गया। एक
चम्मच को अपनी चोंच में दबाये फूर से उड़ गया।
और सामने के मकान की छत पर जा बैठा।

“हाय राम। कौआ तो चम्मच उठा ले गया है।
यों चिल्लाते अध्यापक की पत्नी कौए के पीछे दौड़ पडी।

बरामदकुर्सी पर झपकियाँ लेनेवाला अध्यापक चौक
कर उठ खड़ा हुआ और वह भी अपनी पत्नी के
पीछे दौड़ पडा।

छोटा कौआ चम्मच को छत पर ही छोड़कर बुढ़े
कौए के साथ अध्यापक के घर घुस गये
और दोनों ने एक एक घड़े पर बैठ कर जी भर
कर पानी पीया।

अध्यापक पड़ोसी के घर से सीढ़ी माँग कर लाया
त पर चढ़कर चम्मच ढूँढा और नीचे उतर आया।
उसके घर में अपनी प्यास बुझानेवाले दोनों कौए
दिखाई दिये।

प दिन से अध्यापक ने बच्चों को वह पुरानी
कहानी गाना छोड़कर यह नयी कहानी सुनाना शुरू किया।

बुढ़ेकौआ मन ही मन सोचने लगा—“उफ।
आज के तों में जो अक्ल है, वह तो हम में भी
नहीं है।”

Rakesh V. Sharma
S. Y. B. Com.

ना युद्ध करार

युद्ध रोको, युद्ध रोको,
ये कहते हैं युद्ध रोको वे कहते हैं युद्ध रोको,
बहुत हो चुका अब तो रोको,
सब कहते हैं युद्ध रोको ॥

गाली देकर युद्ध रोको,
मुलाकात से, पैर हाथ से, मुक्का-लातसे
परमाणु या न्युट्रान से
कैसे भी पर युद्ध रोको ॥

तुम रोको फिर मैं रोकूंगा
मैं रोकू फिर तुम रोकोगे,
रस्ता रोको, रेल रोको,
एक-१६ से युद्ध रोको ॥

देश-विदेश का युद्ध रोको,
धर्म-जाति का युद्ध रोको,
पति पत्नि का; बाप बेटे का, सास-बहुका
अरे जीवन-भर का युद्ध रोको ॥

मनीष तन्ना
T. Y. B. Com.

गरिबों के बच्चे भी होनहार हुआ करते हैं
इश्क में हिन्दू भी मुसलमान हुआ करते हैं
इस हुस्न को देख दिल ना गंवा देना ऐ दोस्त
ये हुस्न अधिकतर बेवफा हुआ करते हैं।

१ पठन-पढ़ी-बनाम छःछः

बन गयी पर पर ही सज्जन,

बन गये गये जनता को दिया बचन ।

बन वे असमर्थ रहे करने में आसन,

तब जोड़ना पडा उन्हें आसन ।

कल बैठे ही वे सिहासन,

आज बेचारे कर रहे हैं निर्वासन ।

एक मुक्तक

जब जवान की नहीं है इन्हे सबंजना,

कम से कम युवा शक्ति को दो उन्हें स्वाधिनता ।

यही तो उसकी आत्मव्यक्ति का माध्यम सिर्फ,

नहीं ऐसा नहीं कि वे आसु पानीयत होकर

बन जायें बर्फ

सज्जन गोलम

एम. वाय. बी. काम.

मेरे दामनमें अरको के सिवा कुछ भी नहीं,

तुम तो तब्युम के चाहेक नजर आते हो ।

मेरे दामनमें कांटों के सिवा कुछ भी नहीं,

तुम तो फूलों के चाहेक नजर आते हो ॥

अपनी तो खिली ही है इक ओला,

तुम तो अवनम के बादशाह नजर आते हो ।

देसाई अपनी आर.

एफ. वाय. बी. काम.

कविता

जीवन में है मैंने दुःख पाया

देखा है कबल सुख का साया ।

भटकती राहो में घुम रहा मैं बंजारा,

'ओ कविता' एक गुन्ही हो मेरा सहारा ।

चाहे कोई मधुमास में पतझर को बुला ले,

चाहे कोई दुःख के अमरगुट फंजा दे,

तुम पतझर में दुःख को रंग बना देगी

और गाँवाँ को संगार से सबाँरोगी ।

गुन्ही हो आज मेरी खिली

गुन्ही हो आज मेरी शायी

गुन्ही हो मेरी मन की बोली,

गुन्ही आज प्यार की बोली

नहीं आज दुनिया में मानवता,

न रही किसी में भिन्नता

पर रही आज तक वृक्ष में परिवर्तता,

गुन्ही हो एक सहारा 'ओ कविता

Amil Adukia

F. Y. J. C.

Prahladrai Dalmia
Lions College of
Commerce & Economics

LOCAL MANAGING COMMITTEE

Lion Dr. N. V. Suchak

Lion S. P. Singhania

Lion S. M. Jhunjunwala

Lion Rajan J. Shah

Prin. (Mrs.) P. S. Baleri

Lion S. L. Jain

Lion Banwarilal Jhunjunwala

Shri D. R. Dhanuka

Shri P. N. Sehgal

Lion Subhashchand Harjai

Lion Suhas Sathe

Lion K. F. Jhunjunwala

Prof. S. P. Joshi

Prof. C. R. Sadasivan

Shri Mohan J. Shinde